EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 199, Aralık '98

Devrim tarihimizde bir kilometre taşı:

Türkiye Komünist İşçi Partisi kuruldu!

Devrim tarihimizde bir dönüm noktası oluşturacak olan devrimci adım atıldı. Komünistlerin işçi sınıfının devrimci partisini inşa etmek için yıllardır harcadıkları zorlu ve inatçı çabalar nihayet başarıya ulaştı. Türkiye Komünist İşçi Partisi kuruldu!

Partimizin kuruluşu, parti inşa örgütümüz olan EKİM'in mevcut tüm örgütlerinin genişçe temsil edildiği Kuruluş Kongresi'nde gerçekleşti. Kuruluş Kongremiz partimizin temel teorik yaklaşımlarını, programını, tüzüğünü, taktiğini ve örgütsel çizgisini tartışıp karara bağlayarak Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin kuruluşunu ilan etti. Böylece, geçen yılın ikinci yarısında "Herşey parti için! Herşey parti kuruluş kongresi için!" şiarlarını yükselten komünistler, işçilere, emekçilere ve devrimcilere verdikleri sözü yerine getirmiş oldular.

Partimizin kuruluşu, insanlığı ve uygarlığı tükenişe ve yıkıma sürükleyen emperyalist-kapitalist dünya düzenine karşı kendi coğrafyamızdan yükseltilen militan bir mücadele çağrısıdır. Partimizin kuruluşu, onyıllardır yıkılmayı bekleyen Türkiye'nin kokuşmuş ve çeteleşmiş kapitalist sömürü düzenine militan bir savaş ilanıdır. Partimizin kuruluşu, onyıllardır bu topraklarda devrim ve sosyalizm davası uğruna kavga vermiş, emek harcamış, acı çekmiş, büyük yiğitlik örnekleri sergilemiş dünün ve bugünün devrimci kuşaklarının yarattığı birikimin güvenceye alınmasıdır. Ve nihayet partimizin kuruluşu, kapitalist sömürü düzenini tarihe gömecek ve bu uğurda tüm emekçilere önderlik edebilecek yetenekteki tek gerçek toplumsal güç olan işçi sınıfının devrimci önderlik ihtiyacının somut olarak karşılanmasıdır.

Türkiye Komünist İşçi Partisi dünyada ve Türkiye'de zafer ve yenilgilerden oluşan zengin bir devrimci mirasın üzerinde yükselmektedir. Partimiz bu mirası kararlılıkla savunmakta, kendisini onun bugünkü temsilcisi ve yarınlara taşıyıcısı saymaktadır.

Fakat öte yandan partimiz bizzat bu aynı devrimci geçmişin çok yönlü bir eleştirel değerlendirmesinin ürünü olmuştur. Zayıf, eksik ve kusurlu olan her noktada bu geçmişi devrimci eleştiriye tabi tutmuş, ondan gelecekteki mücadeleler için gerekli dersleri ve sonuçları çıkarmaya çalışmış, bu temel üzerinde devrimci bir yenilenmenin ifadesi olmuştur.

Dünyada ve Türkiye'de yıkıcı yenilgilerle sonuçlanan bir tarihi dönemle devrimci hesaplaşmanın ürünü olan Türkiye Komünist İşçi Partisi, bu konumu ve kimliği ile yeni dönemi kucaklama iddiasındadır. Yeni dönem, ikibinli yıllar, dünyada ve Türkiye'de yeni devrim dalgalarına sahne olacaktır. Bu salt devrimci iyimserliğe dayalı bir kehanet değildir. Dünya ölçüsünde işçi sınıfının ve ezilen halk kitlelerinin yeni bir mücadele dönemine girdiklerinin, proleter hareketin ve halk isyanlarının yeni bir tarihi evresinin başladığının şimdiden çok sayıda somut göstergesi mevcuttur. Partimizin kuruluşu bu yeni dönemin,

geleceğin yeni devrimler dalgasının kendi coğrafyamızdan başarılı bir önderlikle kucaklanabilmesine bir ilk hazırlıktır.

Partimiz komünist sıfatı taşımaktadır, o komünizmin partisidir. Nihai hedefi, toplumun sınıflara bölünmesine kesin bir biçimde son vermektir. Böylece bu bölünmeden doğan her türlü toplumsal ve politik eşitsizliği tamamen ortadan kaldırmak, onun ürünü olan her türlü kötülüğü kökünden yoketmektir. Baskının, sömürünün, her biçimiyle köleliğin ilelebet yokedildiği evrensel bir toplum düzenine ulaşmaktır.

Partimiz devrimci bir kimlik taşımaktadır; o devrimin, proletarya devriminin partisidir. Bugün partimizin önündeki temel devrimci görev, burjuvazinin sınıf egemenliğinin yıkılması, iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesidir. Sırtını emperyalizme dayamış mevcut burjuva sınıf egemenliği, bugün toplumumuzun karşı karşıya bulunduğu tüm temel toplumsal ve siyasal sorunların gerçek kaynağıdır. Bu sorunları çözmek egemen burjuva sınıfı devirmekten, onun egemenlik aygıtı olan mevcut devlet iktidarını şiddete dayanan bir devrimle yıkmaktan, yerine proletaryanın tüm emekçilerin desteğine dayalı devrimci iktidarını kurmaktan geçmektedir. Emekçilerin sömürüden ve her türlü demokratik hak yoksunluğundan, ülkenin emperyalist kölelikten, mazlum Kürt halkının sömürgeci boyunduruktan kurtulabilmesinin biricik gerçek yolu buradan geçmektedir. Partimizin bugünkü devrimci stratejik çizgisinin esası budur.

Partimiz işçilerin, işçi sınıfının partisidir. Partimizin işçi sınıfının temel çıkarları dışında bir çıkarı, temel amaçları dışında bir amacı yoktur. İşçi sınıfı toplumumuzu bugünkü çürüme ve kokuşmadan muzaffer bir devrimle çekip çıkarma yeteneğinde olan tek gerçek toplumsal güçtür. Devrimimiz ancak bu sınıfın önderliğinde başarıya ulaşabilir. Partimizin temel tarihi misyonu bu doğrultuda işçi sınıfına yol göstermek, ona bugünkü mücadelesinde önderlik etmektir. Bunda başarılı olabilmek için işçi sınıfıyla et ve tırnak gibi kaynaşmak partimizin en acil görevidir. Bu tüm öteki emekçi katmanlara, toplumun tüm öteki ezilen kesimlerine başarıyla önderlik edebilmenin de biricik maddi güvencesidir.

Partimiz Türkiye'nin onyılları bulan devrimci teorik ve pratik birikiminin en ileri düzeyde özümsenmesinin ve onun devrimci temeller üzerinde ileriye doğru aşılmasının bir ürünü olmuştur. Bu konum ve kimliği ile partimiz, proletarya devrimi davasına ve sosyalizme samimiyetle inanan tüm devrimcilerin altında birleşebilecekleri bir bayrak yükseltmiştir. Partimizin kuruluşu komünist olmak iddiasındaki tüm devrimcilere bu bayrak altında birleşme çağrısıdır.

Bugünkü çürüme ve kokuşma mevcut düzenin tarihsel ömrünü çoktan doldurduğunun maddi bir itirafından başka bir şey değildir. Bu olgu yeni de değildir. Son 30 yıldır bu kokuşmuş düzen yıkılmayı bekliyor. Bu yıkılışı olanaklı kılacak olan devrimci dinamikler her seferinde ancak askeri darbelerle dizginlenebildi.

Son 30 yılın devrim cephesinden kendini en yakıcı bir biçimde hissettiren temel zaafiyeti devrimci önderlik alanındaki boşluktu. Partimiz bugün bu boşluğu doldurmak iddiasındadır. Partimiz ideolojik çizgisini, bunun ürünü olan programını ve nihayet bu temel üzerinde bugüne dek sağladığı maddi-örgütsel birikimini bu iddianın somut güvencesi saymaktadır.

Partimiz sınıf bilinçli işçileri ve tüm samimi devrimcileri kendi saflarında birleşmeye, devrimci önderlik iddiasına omuz vermeye çağırmaktadır.

Yaşasın proletarya devrimi!
Yaşasın sosyalizm!

Türkiye Komünist İşçi Partisi
Kasım '98

Türkiye Komünist İşçi Partisi Kuruluş Kongresi Belgeleri

Yeni dönem bilinci, yeni dönem partisi...

(Kongre açılış konuşması)

Partimizin kuruluş kongresini kısa tutmaya çalışacağım bir konuşma ile açmak istiyorum. Burada tarihi önemde bir adım atmak üzere, partimizin kuruluşunu gerçekleştirmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Bugüne on yıllık zorlu bir hazırlık sürecinden geçerek ulaştık. On yıllık bir emeğin, on yıllık zorlu bir çabanın üzerine bu kongreyi topluyoruz. Sağlam bir bilincin, bunun ürünü olan sağlam bir inancın, büyük bir kararlılığın, büyük bir inadın olduğu kadar büyük bir sabrın, tüm bunların ifadesi büyük bir emeğin ürünü olan bir süreci nihayet bir sonuca bağlamak sorumluluğuyla yüzyüzeyiz. Partimizin programını, tüzüğünü, taktiğini, örgütsel çizgisini tartışmak, bir sonuca bağlamak, böylece partimizin kuruluşunu ilan etmek tarihsel sorumluluğu ile yüzyüzeyiz. Bunu yapmakla, burada partimizin kuruluşunu ilan etmekle, kendi coğrafyamızda proletarya devrimi ve sosyalizm adına bir bayrak yükseltmiş olacağız. Türkiye'nin sosyalizm davası konusunda samimi tüm devrimcilerini, tüm komünist potansiyelini bu bayrak altında birleştireceğiz. İşçi sınıfına ve emekçi kitlelere bu bayrakla gideceğiz, onları bu bayrak altında savaştıracağız. Kokuşmuş Türk burjuvazisinin ve onun gerisindeki emperyalizmin karşısına bu bayrakla çıkacağız, burjuvazinin çeteleşmiş iktidarına karşı bu bayrak altında savaşacağız. Atacağımız tarihsel adım bu denli önemlidir.

Yeni dönemin bilinci olduk, yeni dönemin partisini inşa ettik

Bir parti kuracağız, partimizin, komünist işçi partisinin kuruluşunu nihayet ilan edeceğiz. Partiler boşluktan doğmuyorlar. Belli grupların, belli çevrelerin öznel tercihleriyle de ortaya çıkmıyorlar. Siyasal yaşamda ciddi rolü olabilecek devrimci partiler, son tahlilde belli tarihsel koşulların ürünü olarak ortaya çıkıyorlar. İhtiyaç keşfin anasıdır; belli bir toplumda devrimci bir partinin doğumu, onu gerektiren ihtiyaçlarla ve bu ihtiyacın karşılanmasını olanaklı kılan tarihi birikimlerle sıkı sıkıya bağlı olarak yaşanır.

Biz siyasal mücadeleye önden enine boyuna düşünülmüş, tasarlanmış özel tercihler çerçevesinde, önden özel olarak saptanmış doğrultularda girmedik. Biz kesintisiz bir siyasal yaşamın, kendini önceleyen bir dönemin içinden geliyorduk. Saflarından koptuğumuz geleneksel akımların içinden geçtiği özel bir evre vardı. Bu yenilgi sonrası bir yeniden toparlanma evresiydi. Mensup olduğumuz geleneksel devrimci akımlar ağır bir yenilgi yaşamışlardı. Bu ağır yenilginin nedenlerine ve sonuçlarına yaklaşma tarzı ve sorumluluğu, komünist hareketimizin doğmasını olanaklı kılan dinamik oldu. Bir yeni toparlanma döneminde bu yenilgiyi ciddiyetle ve derinlemesine değerlendirmek gibi bir sorumlulukla hareket ettik. Bu yenilgiyi değerlendirme devrimci çabası içerisinde, bir siyasal akım olarak doğduk. Bu anlamda bir bakıma kendiliğinden, ama siyasal yaşam içerisinde son derece mantıklı olan bir devrimci gelişmenin, bir devrimci dinamiğin ürünü olarak ortaya çıktık.

Çıktığımız dönemde net olarak belirlediğimiz bir gerçek vardı. Türkiye'de bir dönem kesin bir biçimde kapanmıştır, diyorduk. Türkiye'de siyasal yaşamın canlandığı, alt sınıfların modern mücadelelere girdiği, bu temel

üzerinde sol akımların şekillendiği bu dönem, '60'lı yıllarla başlamıştı. '60'lı yıllarla başlayan, '60'ların ortasında ivmelenen bir dönem, '80 yenilgisiyle birlikte ve '80'lerin ortasında, gelinen o aşamada artık kapanmıştı. Yeni bir döneme girilmekteydi Türkiye'de. Bu bilinçle hareket ediyor, bu tarihi dönüm noktasının en net bir biçimde altını çiziyorduk. Yeni bir dönem ise ancak eski dönem kavrandığı, onunla başarılı bir hesaplaşma gerçekleştirildiği ve böylece aşılabildiği ölçüde kucaklanabilirdi. Ancak bunu başaranlar yeni dönemin ihtiyaçlarına yanıt veren devrimci bir akım olabilirlerdi. Daha en baştan bunların altını çiziyorduk.

Başlangıç dönemindeki değerlendirme ve sorgulamalarımıza bakıldığında, bizim aslında sadece Türkiye'de değil, dünyada da bir dönemin kapanmakta olduğunun ipuçlarını yakaladığımız görülür. *Ekim*'in ilk iki sayısının başyazılarına bakmak bile bunu görmek için yeterlidir. Bunlardan ilki *"Yeni Ekimler İçin!"* gibi anlamlı bir başlık taşıyordu ve ikincisi Ekim Devrimi'nin 70. yıldönümünü konu alıyordu. Kuşkusuz bunda Sovyetler Birliği'nde o gün yaşanmakta olan belli yeni süreçlerin de özel bir etkisi vardı. Sovyetler Birliği'nde Gorbaçov'un yaptığı ünlü 70. yıl konuşması vardı örneğin. Onu önceleyen bir süreç ve onun bir doruğu olarak 70. yıl konuşması vardı. Burada ortaya konulan yeni bir tutum ve bizim bu tutuma bir yaklaşımımız vardı. Yine o dönem bunun dünyada yarattığı etki ve çalkantılar vardı. Biz bütün bunlardan hareketle, dünyada da bir dönemin kapanmakta olduğunu açıklıkla vurguladık. Nitekim çok geçmeden dünya ölçüsünde de olaylar hızlandı ve yalnızca Türkiye'de değil, dünyada da bir dönemin kapandığına dair net bir tablo ortaya çıktı. '90'lı yılların başında toplanan 1. Genel Konferansımız, değerlendirmelerinde, açık ve vurgulu bir biçimde, Türkiye'de ve dünyada bir dönemin kesin bir biçimde kapanmış olduğunu ilan etmektedir.

Türkiye'de süreçler, '60'lı yıllarda başlayan ve '80'li yılların ortasına uzanan 20-25 yıllık süreç, elbetteki kendine özgü bir karakterde, kendine özgü iç dinamiklerle işledi. Türkiye'de olayların seyrinin kendine özgü bir iç mantığı vardı. Ama nihayetinde Türkiye de dünyanın bir parçasıydı. Tıpkı Türkiye kapitalizminin dünya kapitalizminin bir parçası olması türünden, Türkiye'deki sosyal mücadeleler ve bunun ürünü olan sol siyasi akımlar da dünyadaki sosyal mücadelelerin ve sol siyasal akımların bir parçasıydı. Türkiye'nin o kendine özgü süreçlerinin vardığı nokta, biraz da büyük bir rastlantının bir ifadesi olarak, '90'lı yıllara varıldığında, dünyadaki belli süreçlerin noktalanması ile üstüste düştü. Dünyadaki süreçlerle Türkiye'deki süreçler ayrı ayrı iç dinamiklere ve özelliklere sahip olsalar bile, bu noktalanmalar, tarih dilimi olarak birbirine yakın düştü. Türkiye sol hareketi bir dönemin kapandığını henüz kendi ulusal evrimi üzerinden, Türkiye'deki olayların seyri üzerinden bilince çıkarmamışken, yaşadığı yenilginin, bu yenilgiyi besleyen ön süreçlerin, toplamında Türkiye'nin '60'lı yılların başından '80'li yılların sonuna uzanan 25-30 yılının henüz doğru-dürüst bir muhasebesini yapamamışken, bu kez dünyadaki yıkılışlarla yüzyüze kaldı.

İşte biz böyle bir yıkılış anında, beyinlerin sarsıldığı, eksenlerin kaydığı, sapmaların yaygınlaştığı, genelleştiği bir ortamda, çok dikkate değer bir başarının temsilcisi olduk. Biz tam da Türkiye'deki yenilginin dünyadaki bu çöküşle üst üste bindiği bu özel evrede, yeni bir bilincin bir ilk filizi olduk, yeni değerlendirmelerin, yeni yaklaşımların bir ilk temsilcisi olarak ortaya çıktık. Zihinlerin sarsıldığı, bilinçlerin dağıldığı, inançların paralize olduğu bir evrede, tam da böyle bir evrede, biz bilincimizi netleştirmeye ve bir akım olarak şekillenmeye başladık. Bu bizim için gerçekten büyük bir avantaj oldu. Türkiye sol hareketiyle '87'deki çıkışımızı olanaklı kılan ideoloijik hesaplaşmamız olmasaydı, '89 çöküşünü bu denli rahat göğüsleme gücümüz de olmazdı. Eğer Türkiye'deki yenilgiye, bu yenilginin dinamiklerine ve nedenlerine dayalı bir değerlendirmeye sahip olmasaydık, '89 çöküşünü o kadar rahat bir biçimde karşılayamaz ve dünya sol hareketinin yetmiş yıllık tarihinden soğukkanlı sonuçlar çıkarmakta bu denli başarılı olamazdık. Avantajımızın özü ve esası buydu.

Ulusal plandaki yenilgiye yaklaşımımızdaki ciddiyet ve ondan çıkardığımız ilk sonuçlar, uluslararası plandaki yenilginin sonuçlarını doğru ve sağlıklı bir biçimde değerlendirebilmek, herhangi bir biçimde sarsılmamak, bir eksen kaymasına, bir zihinsel dağılmaya uğramamak noktasında bize büyük bir avantaj kazandırdı. Deyim uygunsa biz önden hazırlıklıydık, yıkıcı gelişmelere karşı bir hayli silahlıydık. Ve biz, dünyadaki sarsıcı olayları, bazılarının darkafalıca yapmaya çalıştığı gibi geçmişin tutucu bir savunusu temeli üzerinde değil, fakat yürekli bir kavranışı ve cüretli bir eleştirisi temelinde kavramaya çalıştık. Yıkılışın yaşandığı bir evrede, tarihsel deneyimleri o günkü bilincimiz çerçevesinde toparlama ve bundan gerekli sonuçları çıkarma çabası içinde olduk. Deyim uygunsa olaylara paralel bir ideolojik gelişme seyrimiz vardı.

Boşluktan doğmadığımızı her zaman söyledik. Bir birikimin üzerinden yükseldiğimizi döne döne ifade ettik. Bu birikimi kavrama, onu anlama çabasının, geleceğe ulaşmanın biricik güvencesi olduğunu; bu birikim sert bir biçimde eleştirilse bile, ancak o birikimden alınan güçle ileriye yürünebileceğini, geçmişi savunabilmenin biricik imkanının geçmişi aşmak olduğunu her zaman söyledik. Geçmiş birikim sayesinde sahip olduğumuz belli düşünsel avantajlar da muhakkak ki bu başarımızda belli bir rol oynadı.

Genel planda dış etkenlerin rolü neydi, diye sorulabilir. Başlangıç döneminde sınıf hareketinde bir canlanma vardı. Türkiye'de küçük-burjuvazinin belirlediği sosyal hareketlilik döneminin artık kapandığı, buna karşılık sınıf hareketinin önplana çıkmakta olduğunun işaretlerinin görüldüğü bir dönem sözkonusuydu. Ortada dikkate değer bir durum vardı. Komünist hareketimizin siyasal sahneye çıktığı yıl ile, 1987 oluyor bu, sınıf hareketinin belirgin bir canlanma yaşadığı yıl üstüste düşmüştü. Bizim Türkiye'de küçük-burjuvazinin damgasını vurduğu sosyal hareketlilikler dönemi artık geride kalmıştır dediğimiz bir sırada, yeni dönem hareketliliğinin işçi hareketi eksenli yaşanacağının ilk belirtileri de kendini göstermekteydi. Başlangıçta bu örtüşmenin gerçekten belli bir anlamı da vardı. Ama bilindiği gibi sınıf hareketindeki canlanma çabuk kırıldı. Ve sınıf hareketi o kırılmadan bu yana kendini hala da toparlayabilmiş ve yeniden bulabilmiş değil. Ama buna rağmen biz sağlam bir biçimde ayakta kalmayı, ileriye doğru yürümeyi, eksen tutarlılığını, ideolojik temele, ilkesel konuma bağlılığı savunmayı başarabildik. Deyim uygunsa büyük ölçüde ideolojik çizgimizin gücüyle ayakta kaldık. Bu önemli bir avantaj oldu bizim için.

Genellikle her yenilgi ve yıkılış dönemini dağılmalar, kargaşalar, eksen kaymaları, büyük keşmekeşler izler. Ve nitekim dünyada da, Türkiye'de de bu böyle oldu. Biz işte böylesine büyük bir karmaşa ve çalkantı dönemini, büyük bir sükunet ve berrak bir bilinçle karşıladık ve kazandık. Türkiye sol hareketinin yaşadığı yenilgiye ciddiyetle yaklaşmanın ilk kazanımları bize bu imkanı verdi. '87 hesaplaşmasında elde ettiğimiz avantajlar, bunu '88, '89, '90'a kadarki ilerletme çabası, bunun birikimleri, '89'da kendini açığa vuran ve '90'lı ilk birkaç yılda yaşanan o büyük çalkantıyı büyük bir sükunetle, büyük bir zihin açıklığıyla karşılamak imkanı verdi bize. Tarihsel durumların yaşandığı bir sürece paralel olarak biz onu anlama, değerlendirme ve ondan bazı ilk sonuçlar çıkarma başarısı gösterdik. Daha sonra Türkiye'de siyasal süreçlerin tıkandığı, sınıf hareketinin yarattığı ilk umutların kırılmaya başladığı bir evrede, biz devrimci bilincimizi koruduk, hazırlığımızı inat ve sebatla sürdürdük. Bu somutta parti inşa süreciydi. Bu hazırlığı sonuçta belli bir noktaya getirdik. Bugün burada parti kuruluş kongresini topluyoruz, partiyi ilan etmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu küçümsenemez bir büyük başarıdır.

Siyasal mücadele alanına çıktığımız yıllar bir dönemin sonunu işaretliyordu Türkiye'de. Çıkışımızı izleyen birkaç yıl dünyada da bir dönemin sona erdiğini kesinleştirdi. 1. Genel Konferans değerlendirmelerimiz net bir biçimde Türkiye'de ve dünyada bir dönem kapanmıştır, şimdi yeni bir dönemin başındayız tespiti yapıyor. Gelgelelim bir yıkılışın ardından bir yeni dönem hemen başlamaz. Her yıkılışı, her kapanan dönemi genellikle bir boşluk, bir

kargaşa, bir keşmekeş dönemi izler. Bu nispeten uzun ya da kısa sürebilir, bu ayrı bir mesele, ama böyle bir geçiş dönemi kaçınılmaz olarak yaşanır. Ancak bu keşmekeş biraz yatıştıktan sonradır ki, başka bazı gelişmelerin düzlediği zemin üzerinde yeni devrimci akımlar şekillenmeye başlar. Her ne kadar biz kendimize özgü avantajlardan dolayı daha '91 yılının başında "yeni bir döneme girilmiştir" diyorduksa da, bunu daha çok kendi özel durumumuza ilişkin bir belirleme ya da onun verdiği bir iyimserlik saymak gerekiyor. Aslında dünyada yeni bir döneme yavaş yavaş şimdilerde giriliyor. Türkiye'de ve dünyada bir dönemin kapandığı bir evrede şekillenme imkanı bulan bir akımın, Türkiye'de ve dünyada bir dönemin açılacağı bir evrede bir partiyi kurmak aşamasına ulaşması, çok anlamlı bir rastlantıdır ve bu bir başka büyük avantajdır bizim için.

Dünya ölçüsünde yeni bir kitle hareketleri dönemi

Bir yeni dönemin içine giriyoruz. Dünyada bunun işaretleri çok belirgindir. Bundan 7-8 yıl önce, emperyalist dünyanın propaganda mekanizmaları "tarihin sonu"nu, dolayısıyla "kapitalizmin ebediliği"ni ilan ediyorlardı. Sosyalizm artık bitmiştir, devrimci sınıf mücadelesi ve sosyalizm tarihin anormal bir durumdur diyebiliyordu kulakları sağır eden gerici burjuva propagandası. Aradan bugün henüz yalnızca 7-8 yıl geçmiştir. Ve bugün herşey o kadar farklı ki! '90'ların başında sosyalizm sorgulanıyordu, bugün, '90'lı yıllar henüz bitmeden, dünyanın dört bir yanında emekçiler, ezilenler, namuslu ve yürekli aydınlar yeniden kapitalizmi sorguluyorlar. Sosyalizm yeniden büyüyen bir umut oluyor. Bugün yeniden kapitalizmin yıkıcılığı, barbarlığı, emeğe, insana ve doğaya düşman karakteri tartışılıyor. İnsanlığı, uygarlığı ve doğayı felaketlere sürükleyen bu barbar düzenin kaçınılmaz sonu tartışılıyor. Son haftaların borsa çöküntülerinin ve bir dizi ülkede ekonomik iflasın ardından kapitalizmin akibetine ilişkin tartışmalar artık burjuva basına bile yansımak zorunda kalıyor.

Bu çok yeni bir şey de değil aslında. Olaylar çok hızlı bir biçimde yön değiştirdi. Biz bu iyimserliği kuvvetle taşıdık. EKİM 1. Genel Konferansı'nın değerlendirmeleri bunun ifadesidir. Dünyada durum üzerine değerlendirmemiz, bir soyut inanç, bir genel marksist-leninist düşünce olarak değil, fakat bütün bir 20. yüzyıl bilançosu ve '90'lı yıllara ulaşan o günün dünyasının çözümlenmesi üzerinden, tarihin "yeni bir devrimler dönemi"yle devam edeceğini çok net bir değerlendirme olarak ortaya koymaktadır. Konuya ilişkin değerlendirmelerin sonuç bölümünde, net ifadelerle; "Burjuva ideologlarının büyük spekülasyonlara konu ettiği 1989, tarihin değil, fakat yalnızca bir dönemin sonunu işaretliyor. İnsanlık yeni bir döneme girmiştir. Yeni dönem, yeni bir devrimler dönemi olarak tarihe geçecektir", deniliyor. Yineliyorum, bunu genel ve soyut bir inanç olarak ortaya koymak kolaydır bir yerde, insan bir düşünceyi, bir inancı bir umut olarak da yineleyebilir. Ama biz somut bir çözümleme ve değerlendirme olarak ortaya koyuyorduk bunları. Üstelik ne zaman? Daha 1991 yılı başında, SSCB ve Doğu Avrupa'daki yıkılışı izleyen uluslararası gericilik dalgasının tozu-dumanı içinde...

Daha o günden, daha yıkılışın hemen ertesinde, kapitalizmin insanlık için daha ağır sorunlar yaratacağının işaretleri birbirini izlemekteydi. Yıkılışa paralel olarak Körfez savaşı yaşandı. Yeni dönemde emperyalist hoyratlığın kendisini sergilediği bir ilk sarsıcı olay oldu bu. Onu izleyen dönemde, özellikle bir takım sınırlayıcı etkenlerden kurtulmuş olmanın da rahatlığıyla, emperyalizmin dünya halkları üzerine kendi militarist aygıtıyla, o dizginsiz gücüyle nasıl çullandığı ortaya çıktı. Dünyanın çeşitli bölgelerinde, özellikle de Balkanlar'da ve Afrika'da halklar acımasızca birbirine kırdırıldı. Kapitalist dünya ekonomisinde yaşanan iktisadi bunalımın ağırlaşması, bunun çalışan yığınların yaşamında yarattığı etkiler ortaya çıktı. Bu genel olarak dünya ölçüsünde sermayenin emeğe bir saldırı dönemi olarak yaşandı. Yalnızca bağımlı ülkelerde değil, düne kadar "sosyal refah" ülkeleri olmakla övünen emperyalist

metropollerde de işsizlik, yoksulluk, demokratik ve sosyal hakların gaspı sürekli ağırlaşan bir hal aldı.

Fakat tüm bunlara karşı tepki de çok gecikmedi. Bu saldırılar bir dizi ülkede büyük sınıf hareketlerine yol açtı. Uzun durgunluk dönemiyle kıyaslandığında ya da onun ardından gelişi gözönüne alındığında, Avrupa'da gerçekten büyük diyebileceğimiz önemli sınıf hareketliliklerine yol açtı. Birçok yerde halkların büyük bir öfke ve tepkisinin belirtileri ortaya çıktı. Yer yer silahlı halk isyanları ve birçok yerde büyük kitlesel hareketlilikler yaşandı. Son dönemde Endenozya'da olduğu gibi, diktatörler yıkıldı yer yer.

Ve biz, tüm bu verilerden hareketle, "proleter hareketin ve halk isyanlarının yeni dönemi" değerlendirmesini yaptık. Bu değerlendirmeye de büyük bir soğukkanlılık egemendir. Bir yeni dönem başlıyor; kapitalizm hiçbir sorunu çözemediği gibi sorunları gitgide ağırlaştırıyor; bu, yeni bir dönemi, devrimci sınıf mücadeleleri dönemini hazırlıyor, bunu mayalıyor, deniliyor burada. Bu değerlendirmeyi izleyen şu son birkaç yıllık süre içerisinde dünyanın çeşitli yerlerinde işçi sınıfı ve halklar bunun yeni örneklerini ortaya koydular. Bugün dünyada yeni bir toplumsal hareketlilikler dönemine girdiğimiz konusunda en ufak bir kuşku kalmamıştır.

Ve temel önemde bir nokta. Bu yeni hareketlilikler döneminde yalnızca emperyalist metropollerde değil, fakat bağımlı ülkelerde de toplumsal hareketlerin ekseninde yaygın olarak işçi sınıfı bulunmaktadır. Bu, 20. yüzyıl tarihinde bir dönemin kapandığına ilişkin bir başka temel olgusal göstergeyle bağlantılı bir durumdur. 1. Genel Konferansımızın değelendirmeleri buna da önemle, vurgulu bir biçimde işaret ediyor. Bu, 20. yüzyılın büyük bir bölümüne damgasını vuran temel dinamiklerden birinin, milli kurtuluş mücadelelerinin eski yapısıyla artık esas olarak geride kalmış olması olgusudur. Milli kurtuluş sorunlarını şu ya da bu şekilde belli bir sonuca bağlayan ezilen halkların artık yeni bir döneme girdikleri olgusudur bu. Bu halkların modern uluslaşma süreçleri yaşadıklarını; buna kapitalist gelişme sürecinin eşlik ettiğini; düne kadar kendi ulusal kimliklerini, özgürlüklerini kazanmak isteyen bu ulusların, bugün artık burjuvazi-proletarya bölünmesi tarafından belirlenen modern burjuva uluslara dönüştüğünü; bu ülkelerde güçlü işçi sınıflarının oluştuğunu ve yeni dönemde halkların mücadelesinin çok büyük ölçüde proleter eksenli mücadeleler olarak gelişip serpileceğini ortaya koyuyor EKİM 1. Genel Konferansı. Bu da bir değerlendirmeye, kapitalizmin 20. yüzyıl bilançosuna, milli kurtuluş devrimlerinin bir dönemi kapattığına ilişkin bir değerlendirmeye dayanmaktadır. Dünyanın bağımlı bölgelerinde yüzyılın başıyla kıyaslanmayacak bir kapitalist gelişme ve onun ürünü olan modern sınıf ilişkilerinin ortaya çıktığına, dolayısıyla modern sınıf mücadelesinin zemininin oluştuğuna ilişkin değerlendirmeye dayanmaktadır. Bu değerlendirmenin isabetliliğini sınayan olaylara biz şimdiden, geride kalmakta olan '90'lı yıllar içerisinde tanık olduk. Asıl olarak da girmekte olduğumuz 2000'li yıllarda tanık olacağız buna. Yeni dönemin temel bir özelliği de bu olmaktadır.

Yakın dönem değerlendirmelerimizde bir başka temel önemde nokta var. Dünya devrimci hareketinin büyük bir dağınıklık ve zaafiyet içerisinde olduğuna ilişkin tespittir bu. Bu dağınıklığın ve zaafiyetin tarihsel köklerine ve nedenlerine birçok vesileyle işaret ettik. Bunun geride kalmasının zaman alacağını, başlamış bulunan sınıf hareketlerinin ve halk hareketlerinin bunun geride kalmasını sağlayacak zemini ve moral atmosferi yarattığını, ancak böyle bir geçiş döneminin ardından yeni partilerin, bu yeni dönemin önderlik ihtiyaçlarına yanıt veren devrimci önderliklerin şekillenebileceğini birçok kez yineledik.

Dünya sol hareketinin bugünkü somut manzarasına baktığımızda, bu değerlendirmenin isabetliliğini açıkça görebiliyoruz. Çeşitli ülkelerde işçi sınıfı, öteki emekçi kitleler hareketlenmeye başladılar. Halklar tepkilerini, mücadelelerini, mücadele isteklerini çeşitli biçimlerde, çeşitli pratikler içerisinde ortaya koyuyorlar. Ama henüz dünya ölçeğinde sol harekette anlamlı bir toparlanma göremiyoruz. Bunun biraz daha zaman alacağı anlaşılıyor. Zira sol akımların toparlanması kendi başına

yalnızca halk hareketlerinin ya da genel planda sınıf mücadelesinin kızışmasının bir ürünü olmayacaktır. Bu olumlu gelişmeler yalnızca uygun bir maddi zemin ve moral atmosfer oluşturacaktır. Ama gerçek bir toparlanma ve yeni dönemin ihtiyaçlarına yanıt verebilen gerçek bir ideolojik ve siyasal şekillenme, böyle bir şekillenmenin ifadesi olabilecek siyasal akımlar, ancak gerçekten geride bıraktıkları dönemle ve bu arada kendileriyle hesaplaşmayı başarabilirlerse, bu yeni dönemin ihtiyaçlarına yanıt verebilen akımlar olabilirler.

Bu önemli bir nokta. Bu bizim dünya komünist hareketi sorununa yaklaşımımızın da bir ifadesi. Eğer bir yeni döneme giriliyorsa, yeni dönemin ihtiyaçlarına yanıt verebilecek partiler, ancak gerçekten eski dönemle hesaplaşmayı başarabilmiş, onu kavramış ve aşabilmiş, onun deneyimlerini özümseyebilmiş, bu deneyimlerle kendini eğitip silahlandırabilmiş partiler olabilirler. Bunu yeni dönemin devrimci akımları yalnızca böyle akımlar olabilecektir anlamında söylemiyorum. Yalnızca yeni dönemin önderlik ihtiyacına gerçekten yanıt verebilecek ve mücadeleleri ileri noktalara götürebilecek perspektifin ve politik kapasitenin nasıl ortaya çıkarılabileceğini belirtmek için söylüyorum. Yoksa eskinin temsilcisi ve taşıyıcısı olan bir takım akımlar, kendi kimliklerini belli kısmi ve yüzeysel revizyonlardan geçirerek, yeni dönemde de varolabileceklerdir. Bugün somut olarak bir takım akımlar şahsında görebildiğimiz gibi. Ne var ki, girmekte olduğumuz yeni yüzyılda devrimci geleceğin temsilcisi olarak şekillenecek olan enternasyonal komünist hareket içinde bu türden akımların yeri olmayacaktır.

Dünyanın tablosuna baktığımızda durum bu. Geçmeden son bir nokta daha. Kongremizin ön hazırlık sürecini yaşadığımız günlerde dünya borsalarında büyük çöküntülere tanık olduk. Bu çöküntülerin dünya ekonomisinin 20 küsur yıldır yaşadığı bunalımın bir yeni evresinin ilk işaretleri olabileceğini, bir çöküşe yol açabileceğini, artık bizzat burjuva basın-yayın organları dile getirmek zorunda kalabiliyorlar.

Kapitalizmin bunalımı yeni değil. '70'li yılların başından beridir kapitalizm ekonomik ve mali bir bunalım, genel bir ekonomik durgunluk içerisinde. Bu durgunluk zaman zaman daralmalara, zaman zaman nispi genişlemelere, rahatlamalara yol açsa da, genel bir durgunluk eğilimi olarak, 25 yılı bulan bir süredir devam etmektedir. Borsa çöküşleri kapitalist ekonomiyi bekleyen genel çöküntünün genellikle ilk işaretlerini oluşturur. Hatırlayalım, 1929'daki büyük çöküntü, Newyork Borsası'ndaki çöküntü ile başlamıştı. Borsa kapitalizmin nabzıdır, kapitalist ekonominin nabzının attığı yerdir. Bu nabzın hızlı atmaya başladığı evreler, genellikle gelmekte olan bir çöküşün göstergesidir. Son gelişmelerin genel bir çöküşe varıp varamayacağını olayların seyri gösterecektir. Bunun büyük bir çöküşe varabileceğini şimdiden burjuva uzmanlar da ifade edebiliyorlar.

Kapitalizmin ekonomik bunalımının ekonomik ve mali bir çöküntüye varması, kuşkusuz ki burjuva dünyasına büyük bir moral darbe olacaktır. Kapitalizmin onulmaz çelişkilerinin yeni bir tarihsel-iktisadi kanıtlanması olacaktır. Yaratacağı ağır sosyal sonuçlar yığınların yaşamında yeni yıkımlara yolaçacak ve yığınların sisteme olan güvenini sarsacaktır. Bu kuşkusuz ki devrimci sınıf mücadeleleri için uygun bir zemindir. Ama bu zeminin genel devrimci gelişmelerin ve devrimci çıkışların bir zemini olup olamayacağı, buna yol açıp açamayacağını belirleyen bir dizi başka etken vardır. Bundan dolayı kapitalizmin ekonomik çöküntüsü ile genel olarak kapitalizmin, kapitalist toplumsal düzenin çöküntüsünü birbirine karıştırmamak gerekiyor. Kapitalizm 1929'da da çöktü. Üstelik karşısında güçlü bir Sovyetler Birliği, artı sınıfın devrimci kesimlerini kucaklayabilen örgütlü ve güçlü bir dünya komünist hareketi vardı. Ama buna rağmen sonuçta kapitalizmin bu bunalımı atlatmayı başarabildiğini, bir yandan faşizme, bir taraftan savaşa başvurarak kendine çılgınca çıkış yolları aradığını, sonuçta savaşı izleyen dönemde bir genişleme ve yeniden duruma hakim olma süreci içerisine girebildiğini de biliyoruz. Kapitalist dünya ekonomisinde mali piyasalardan başlayacak bir çöküşü bu açıdan doğru anlamak gerekiyor. Ama dünyada işlerin karışacağı, dünyada durumun ağırlaşacağı bir döneme girdiğimiz kesindir, ki bunu belirtmek çerçevesinde

değindim bu son noktaya.

Böyle bir dönemin başında bizim Türkiye'de kendi cephemizden bir parti olarak ortaya çıkmamız, şüphe yok ki apayrı bir önem, apayrı bir anlam taşımaktadır.

Yıkılmayı bekleyen bir kokuşmuş cumhuriyet

Türkiye'ye ilişkin çok şey söylemeyeceğim. Bu bir açılış konuşması olduğu için kısa tutmak istiyorum. Türkiye'ye ilişkin söyleyeceklerimi, son günlerin sembolik olaylarıyla, bunların simgelediği temel gerçeklerle sınırlamak istiyorum: Türkiye'de burjuvazi şu günlerde kendi cumhuriyetinin 75. yıldönümünü kutlamaya hazırlanmaktadır. 75 yıllık cumhuriyet dönemi, burjuvazinin resmen egemen olduğu bir dönemdir. Bu 75 yılın geldiği nokta üzerinden baktığımızda, bir kokuşmuş cumhuriyetle yüzyüzeyiz. Düzenin iktisadi temeliyle, siyasal kurumlarıyla, ideolojisi ve kültürüyle her açıdan kokuşup çürüdüğünü görüyoruz. Bugün Türkiye'de sıradan insanlar bile bu kokuşmuşluğu tartışabiliyorlar. Düşününüz ki, burjuvazi 75. yıldönümünü mafyalaşmış devlet çetelerinin kendi aralarındaki "kaset savaşları"yla karşılıyor. Devlet bünyesinde ve kamu yaşamında görülmemiş bir kokuşma, büyük bir çürüme ve rezilleşmeyle karşılıyor. Bir taraftan 75. yıl vesilesiyle övüncümüz, kıvancımız nutukları atılırken, öte yandan devletin bütün temel kurumlarını saran, cumhurbaşkanından başbakanına, bakanlarından generallerine, tekelci medyadan holding patronlarına kadar bütün temel kurum ve ilişkilerini kapsayan bir çürüme ve kokuşmanın, buna ilişkin bir çatışmanın yaşandığı bir süreçle karşılanıyor 75. yıldönümü. Ve kokuşmuş burjuvazi tam da böyle bir dönemde içerde şovenizmi, dışarda komşu halklara düşmanlığı körükleyerek, kendi iradesini aşan bir tarzda dışa vurmak zorunda kaldığı ve kendisi için sarsıcı olan bu büyük zaafiyeti bloke etmeye çalışıyor.

İşte bugün, 75. yılında kokuştuğu, çürüdüğü, çeteleştiği apaçık olan bir cumhuriyet var karşımızda. Artık sıradan insanlar bile bu kokuşmanın temelinde ekonomi var diyebiliyorlar. Herhangi bir sol siyasal akıma angaje olmayan sade insanlar bile, bu çeteleşme ve kokuşmanın temelinde ekonominin olduğunu söylüyorlar. Yığınların yaşadığı ağır ve aşırı yoksulluğun, bunun ifadesi toplumsal sorunların düzlediği bir zeminde yaşanan sorunlardır bunlar, diyebiliyorlar. Rejimdeki çeteleşme ve çürümenin 70 milyarlık bir eroin pazarının düzlediği zeminde yaşandığını söyleyebiliyorlar. Üretimden kopmuş bir rant ekonomisinin, üretimden çok üretilmiş bulunan zenginliğin-servetin paylaşımına, borsa oyunlarına, kâra-faize dayanan bir asalak ekonominin ürettiği, onun çürütücü zemininde yaşanan olaylardır bunlar, diyebiliyor sıradan birçok insan.

İşte böyle, kokuşmuşluğu çıplak gözle bile algılanabilen bir cumhuriyetle yüzyüzeyiz. Kendi parti kuruluş kongremizde altını özellikle çizmemiz gereken en temel nokta budur. Bugün Türkiye'de siyasal olayların yapısı ve seyri üzerine enine-boyuna tartışabiliriz, ki bu tartışma zaten yapılacaktır. Ama devrimci sınıf adına kurulan bir partinin kongresinde, hele de böyle bir kongrenin açılışında, altı çizilmesi gereken temel siyasal gerçek, bu cumhuriyetin kendi tarihsel ömrünü çoktan doldurduğu ve yıkılmayı beklediğidir. Onu yıkacak güçler siyasal mücadele sahnesine örgütlü bir biçimde çıkamadığı için, bu kokuşmuş rejimin yaşama ve yönetme gücü bulabildiğidir.

Partimizin kuruluşuna bu açıdan çok özel bir anlam ve misyon atfetmemiz gerekiyor. Kokuşmuş ve çürümüş bulunan, yıkılması gereken ve yıkılmayı bekleyen bir düzen gerçeği ile karşı karşıyayız. Ve biz, bu düzeni yıkacak sınıfı ve bu sınıfın önderliğinde harekete geçecek olan kitleleri örgütleyecek ve devrim mücadelesine yöneltecek bir parti kuruyoruz. Partimizin kuruluşunu, bu büyük tarihi adımı bu çerçevede kavramamız gerekiyor. En önemli nokta budur.

Bir tarihsel birikimin üzerinde yükseliyoruz

Kendi kısa tarihimiz boyunca da vesile doğdukça vurguladık; hiçbir şey boşluktan doğmaz, doğamaz. Bizi doğuran, küçük-burjuva devrimciliğinden kopuşumuzu ve yeni temeller üzerinde ortaya çıkışımızı olanaklı kılan bir geçmiş devrimci birikim var. Daha önce de

önemle belirtmiştim; bu birikimden kök almasaydık, bu birikimle hesaplaşma yeteneği de gösteremezdik. Her diyalektik kopuş kendinden önceki dönemin birikimi üzerine yükselir daima. Kopuşun ortaya çıkardığı yeni bilinç, eski bilincin kavranması ve ileri bir noktada diyalektik olarak aşılması anlamına gelir. Eğer komünizmin 150 yıllık mirası olmasaydı, eğer Ekim Devrimi'yle başlayan 70 yıllık bir tarihi dönemin toplam birikimi olmasaydı, bu büyük tarihi birikim ve miras olmasaydı, eğer Türkiye'nin son 35-40 yıllık kitlesel boyutlar kazanmış siyasal mücadeleleri, bu mücadeleler içerisinde oluşmuş devrimci birikimi olmasaydı, biz böyle bir parti kurmak gücü ve olanağı bulamazdık. Biz bu anlamda aynı zamanda olumlu bir birikimin, devrimci bir birikimin ürünüyüz. Onu anlayan, onu özümseyen, ondan ileriye taşınacak herşeyi alan, onda geriyi, başarısızlığı, zaafiyeti temsil eden herşeyle de hesaplaşan bir mücadelenin ürünüyüz.

Bugüne kadar kopuşumuza çok vurgu yaptık. Saflarından koptuğumuz geleneksel halkçı akımlarla sert bir hesaplaşma yürüttük. Bunları yapmak zorundaydık. Kopuşumuzu çok vurguladık dedim, vurgulamak zorundaydık. Zira zamanını doldurmuş bulunan bir geçmiş devrimcilik anlayışından kopuyorduk; onu aştığımızı, onu geride bıraktığımızı vurgulamak zorundaydık. Yeni bir ideolojik-politik kimlik, yeni bir örgütsel kimlik olduğumuzu, yeni bir devrimcilik anlayışını temsil ettiğimizi, tümüyle yeni bir temel kazandığımızı vurgulamak zorundaydık.

Ama gelinen yerde, partili kimlik aşamasına ulaştığımız bir evrede, biz artık sadece reddettiğimiz mirası değil, aynı zamanda üzerinde yükseldiğimiz birikimi de yeterli açıklıkta vurgulamak durumundayız. Bir tarihin ürünü olduğumuzu hiçbir biçimde unutmamalıyız. Parti olarak bizi doğuran tarihsel birikimin bilincinde olmak, bu çerçevede sol hareketin 30 yıllık devrimci mirasını yerli yerine oturtmak zorundayız.

Son 30-35 yılı bilerek özellikle vurguluyorum. Bunu hiç de '60'lar öncesini görmezlikten gelmek, tarihimizin bu dönemini yaşanmamış saymak için yapmıyorum. Ya da, bu ülkede cumhuriyetin ilk 30-40 yıllık döneminde, sosyal mücadeleler açısından o son derece çorak ve kısır dönemde, herşeye rağmen sosyalizm davası için bir şeyler yapmaya çalışan insanların emeğini ya da çabasını, oradaki iyiniyeti ve samimiyeti küçümsemek ya da oradan sahip çıkılabilecek şeyleri görmezlikten gelmek için yapmıyorum bunu. Ama Türkiye'de modern temeller üzerinde gerçek sosyal mücadeleler dönemi son 30-40 yıllık dönem olduğu içindir ki, ben de özellikle bu dönem üzerinden konuşuyorum. Bu dönemin birikimi üzerinde yükseliyoruz. Bu birikimi anlamalı, bu birikime sahip çıkmalı ve bu birikimin ürünü olduğumuzun her zaman bilincinde olmalıyız.

Geçmişi olmayanın geleceği olmaz, diye veciz bir söz vardır. Bu güzel bir özdeyiştir. Genellikle geçmişe tutucu ya da oportünist bir şekilde sarılmak için kullanılır, bu noktada gerici ya da geriye dönük niyetlere alet edilmiş bir sözdür. Ama temelde doğru bir sözdür. Geçmişe tutucu bir şekilde sarılanların, geçmişin zaaflarını, zaafiyetlerini savunmak için bu özdeyişe sarılanların durumu ne olursa olsun, biz geçmişle sert bir hesaplaşmayı yaşayan, o noktada geçmişi aşıp geleceğe bakan bir akım olarak kendi kimliğimizi oluşturduğumuz bir noktada, "geçmişi olmayanın geleceği olmaz" özdeyişinin anlamını pozitif bir tutumla gözönünde bulundurmalı, bunun gereklerine uygun davranabilmeliyiz.

Geçmişte olumlu olanı, bu geçmişin içinden geleceğe taşınacak olanı anlamayı ve özümsemeyi başaramayan bir hareket zaten yeni bir kimlik yaratamaz, yaşama gücü ve olanağı bulamazdı. İnkarcılığın tutunduğuna tanık olunmamıştır, kendinden önceki birikimi hiçleyen bir akımın yaşadığı görülmemiştir. Biz eğer, çok sınırlı güç ve imkanlarla çok kötü bir dönemde, gerçekten tarihsel konjonktür olarak çok kısır ve elverişsiz bir evrede ortaya çıktıysak, ama buna rağmen yaşama gücü bulabildiysek ve bugüne gelebildiysek, belli ki biz "geçmişi olmayanın geleceği olmaz" bilincine fazlasıyla sahip bir hareket olarak davranmışız. Biz bu geçmişe kaba inkarcı bir tarzda yaklaşmış olsaydık, zaten birkaç yıl içerisinde silinir giderdik. Hiçbir biçimde kök tutamazdık. Biz kendi ulusal ve evrensel tarihimizde kendimize sağlam kökler

bulduğumuz içindir ki, bu temel üzerinde yeni bir filiz olarak yeşermek, yeni bir gövde olarak gelişip serpilmek imkanını da böylece bulabildik.

Yeni dönem: Proletarya sosyalizmi dönemi

Türkiye'nin '60'lı yıllarına baktığımız zaman, net bir biçimde bir burjuva sosyalist hareket görüyoruz. Aslında görkemli bir dönemdir, '60'lı yıllar. Türkiye'de bir sol uyanış dönemidir. Sosyalizmin büyük heyecanlar yarattığı, sosyalist olmak iddiasındaki politik akımların toplumla yüzyüze, düzenin resmi güçleriyle karşı karşıya geldiği, kendini bir kuvvet olarak hissettirebildiği bir dönemdir. Solun ilk kez olarak kitleselleştiği bir dönemdir. Bu gerçek bir heyecan ve coşku dönemidir. Bence Türkiye'nin sol ve sosyalizm konusunda samimi heyecanları ve coşkuları yaşadığı bir dönemdir, '60'lı yıllar. Ama bu aynı zamanda, marksist bilincin ışığında devrimci açıdan bakıldığında, çok da yüzeysel bir dönemdir. Çünkü bu dönemin soluna çok büyük ölçüde orta sınıf aydınları damgasını vurmaktadır. Mücadele edenler alt sınıflar oldukları halde, o dönemin bilinci çok büyük ölçüde YÖN, MDD ve TİP'de ifadesini bulan orta sınıf aydınları tarafından oluşturulmaktadır. Bu dönemin ideolojik görüşlerine, programlarına, mücadele platformlarına baktığımız zaman, düzenin ve düzen kurumlarının aşılamadığını görmekteyiz. Biz burjuva sosyalizmi derken de bunu kastedmekteyiz. İşin özünde düzeni kendi temelleri üzerinde reforme etme programlarıdır bunlar.

'60'lı yıllar burjuva sosyalizminin damgasını vurduğu bir dönem oldu ve bu dönem '71 Devrimci Hareketi'nin çıkışıyla kapandı. 71 Devrimci Hareketi yeni dönemin, devrimci küçük-burjuva radikalizminin, aynı anlama gelmek üzere küçük-burjuva sosyalizminin doğuşunu işaretler. Bilindiği gibi biz, '71 Devrimci Hareketi'ni Türkiye'nin reformist geleneğinden devrimci bir kopuş olarak değerlendiriyoruz. Buradaki devrimci kopuş, '71'in devrimci akımlarında/örgütlerinde ifadesini bulan küçük insan gruplarının silahlanarak dağa çıkması ya da şehir gerillacılığı yapması değildir hiç de. Kopuşun kendisi asıl anlamını bu akımların ideolojik-politik bilincinde bulmaktadır. Bu akımlara baktığımızda, bunların devlet konusunda, devlet yıkıcılığı konusunda, düzenin daha temel noktalardan reddi konusunda, düzen kurumlarının karşıya alınması konusunda radikal bir ideolojik-politik tutum içerisinde olduğunu görüyoruz. Kopuşa asıl anlamını veren de bu zaten. Yoksa küçük insan gruplarının silahlanarak dağa çıkmış olması ya da kentlerde bir takım silahlı eylemler yapmış olması değil. Bunların sembolik politik-pratik anlamı var yalnızca. '71 Hareketi, kendinden birkaç yıl sonra görkemli bir büyüme yaşayacak büyük devrimci akımlara kaynaklık etti. Ve kalıcı olan yan hiç de küçük insan gruplarının silahlı eylemi olmadı. İşin bu bireysel şiddete dayalı eylem çizgisi yanı daha '74 yılında geride kalmış, aşılmıştı. Bu ancak o dönem Türkiye'sinde, '70'li yıllarda fazla bir ciddiyeti olmayan bir takım küçük grup ve çevreler tarafından sürdürülmek isteniyordu. Oysa '71 Hareketi'nden köklenen asıl akımlar büyük kitlesel mücadelelerin içerisinde kendilerini buldular. Kitle çizgisine oturdular. Büyük kitle eylemlerinin bir parçası, yer yer öncüsü haline geldiler. Demek ki kalıcı olan, küçük insan gruplarının silahlı eylemleri değil. Devrimcilik orada hiç de devlete silah çekmekten ibaret değil. Devlet ve düzen kurumlarını karşıya alan, şiddete dayalı devrim fikrine bağlılık gösteren bir ideolojik ilerleme sözkonusu. Devlet ve devrim konusunda bir ilerleme var, kopuşun ideolojik-politik özü, ifadesini asıl olarak burada bulmaktadır. '60'lı yılların sol akımlarına, burjuva sosyalizminin temsilcisi bu akımlara baktığımızda, olmayan da bu zaten.

'70 yıllar, bu temel üzerinde ortaya çıkan ve '70'li yıllara egemen yaygın küçük-burjuva hareketliliği içinde kendini bulan küçük-burjuva sosyalizmi dönemi oldu. Küçük-burjuva sosyalizmi de kendi çapında görkemli bir dönem yaşadı, gelişip serpildi. Fakat sonuçta o da gelişmesinin sınırlarına vardı. Belli bir noktadan sonra da karşı-devrimin sert karşı saldırısıyla yüzyüze kalarak yenilgi ve yıkımla sonuçlandı. Ve '80'lerin ortası, bu yenilginin, bu yıkımın çok da rastlantı olmadığını,

sözkonusu olanın basit bir karşı-devrim yenilgisi olmadığını, bu hareketlerin yapısal zaafiyetleri, açmazları temeli üzerinde bu denli yıkıcı ve tasfiyeci etkisini gösterdiğini ortaya koydu. Yine '80'lerin ikinci yarısı, küçük-burjuva hareketliliğinin artık geçmişteki biçimiyle tekrarlanamayacağına da tanıklık etti.

Dolayısıyla, '60'lı yıllar orta sınıf sosyalizminin, bu anlamda burjuva sosyalizminin gelişip serpilmesi dönemi olduysa, '70'li yıllar da küçük-burjuva sosyalizminin gelişip serpilmesi dönemi oldu. Ve '80'li yıllar, bu her iki sosyalizm türünün ürünü olan akımların yenilgiyi yaşadıkları ve dağılma süreçleriyle yüzyüze kaldıkları bir evreye tanıklık etti. Biz işte tam da bu dönemde, '80'lerin ikinci yarısında, siyasal mücadele sahnesine doğduk. Ve bir dönemin, burjuva ve küçük-burjuva sosyalizmlerinin birbirlerini izleyerek sırayla damgasını vurdukları bir dönemin kapandığını ve artık proletarya sosyalizminin damgasını vuracağı dönemin başladığını ilan ettik.

Ama az önce dünya üzerinden söylediğimin bu çerçevede bir kez daha altını çiziyorum. Bu bizim, deyim uygunsa dar bir insan çevresinin, o günkü bilincinin ve inancının ifadesiydi. Dönemler daima sınıflar mücadelesiyle ve sosyal hareketliliklerle belirlenir. Dönemlerin bitişi, yeni dönemlerin başlayışı, nesnel toplumsal nedenler ve dinamiklerle belirlenir. Küçük insan çevrelerinin bilinci bunu yalnızca kavrayıp yansıtabilir. Bir dönem kapanıyordu, biz bunu farkettik. Yeni bir dönemin ilk işaretleri konusunda ciddi bir etken o dönemin sınıf hareketliliği idi. Ama bunun '91 yılının başında kırılmaya uğraması ve bugüne kadar belini yeniden doğrultamaması, kendi birikimini, kendi enerjisini bugüne kadar ortaya koyamaması, sınıf hareketinin damgasını vuracağı yeni bir dönemin henüz başlayamadığının da bir göstergesi. Ama biz bu yeni dönemi kucaklayarak bir siyasal akım olarak '87'de doğmuşuz. Belli bir gelişme yaşamışız ve bugün partimizi kuracak aşamaya gelmişiz. Deyim uygunsa başlayacak dönemi kucaklayacak bir öncü hazırlık süreci içinde olmuşuz.

Yeni döneme işçi sınıfının ve tarihsel olarak onun temsil ettiği proleter sosyalizminin damgasını vuracağının açık göstergeleri şimdiden var. İlk gösterge, sınıfın bu yeni döneminin başlangıç evresinde ortaya koyduğu ilk hareketlenmeler, oradaki kapasite, potansiyel idi. İkinci bir gösterge ise tersinden bir olgu üzerinden yansıyor. Küçük-burjuva kitleler belli hareketlilikler ortaya koysalar bile geçmişi tekrarlamayacaklarını aradan geçen on yıllık süre içerisinde fazlasıyla göstermişlerdir. Bu ülkede yeni bir sosyal mücadeleler dönemi ancak işçi sınıfının damgasını taşıyabilir. Artık biz '60'lı ve '70'li yıllardaki türden küçük-burjuva yığınların egemen olacağı ve damgasını vurabileceği bir tarihsel dönemi bu ülkede yaşayamayacağız. Türkiye'deki sosyal ilişkilerin evrimi, küçük-burjuvazi üzerinde yıkıcı etkiler yapan bir takım başka gelişmeler sözkonusu. Biz çoğu kere yirmi yılın yorgunluğu dedik, ama bu işin gerçekte öznel yanı. Bir de bunun nesnel temeli var. Türkiye'de burjuvazi bugün öyle bir egemenlik kurmuş, öyle bir örgütlü aygıt yaratmış, siyasete, kültüre, ideolojiye ve gündelik yaşama öylesine yön vermektedir ki, bu hakimiyetin karşısında ideolojik sağlamlığı ve politik bir gücü, ancak gerçekten bu düzenin anti-tezi olan sınıf, onun temsilcisi ve öncüsü politik akım, yani komünist bir sınıf partisi başarabilir. Sayısız sol akım içerisinde bütün bu kargaşaya, bütün bu çalkantıya karşı ideolojik açıdan sağlam durmayı yalnızca komünist hareketimizin başarmış olması bile bu açıdan hiçbir biçimde rastlantı değildir.

Bu gerçek, yeni döneme işçi sınıfının damgasını vuracağının, işçi sınıfının temsilcisi olan akım üzerinden kanıtlanmasından başka bir şey değil. Yani bir toplumsal sınıfın gösterebileceği bir kapasiteyi ve tutarlılığı, o sınıfın henüz kendini siyaset sahnesinde ortaya koyamadığı bir dönemde, o toplumsal sınıfın temsilcisi olan siyasal akım kendi şahsında gösterebilmektedir. Bizim üzerimizden yansıyan, gelecekte işçi sınıfının gerçekleştireceği önderlik kapasitesinin bir göstergesinden, bu sınıfa özgü devrimci tutarlılığın bir ifadesinden başka bir şey değil. Ve öyle anlaşılıyor ki, '60'lı yıllar burjuva sosyalizmi için bir yükseliş, '70'li yıllar küçük-burjuva sosyalizmi için bir yükseliş, '80'li yıllar bu her iki sosyalizm türü için bir yenilgi ve çözülüş

dönemi oldu. Devrimci kitle hareketleri yönünden durgun geçen '90'lı yıllar ise yeni bir sosyalizm türü için, proletarya sosyalizmi için bir şekillenme dönemi olarak yaşandı. Ve öyle anlaşılıyor ki, partili bir kimlikle gireceğimiz 2000'li yıllar, partimizin damgasını vuracağı bir dönemin de ifadesi olacaktır

Başarımızı neye borçluyuz?

Başarımızı neye borçluyuz? Bu soruya aslında konuşmamın daha başında bir yanıt verebildiğimi zannediyorum. Biz yaşanan süreçleri, somutta başarıyı olduğu kadar yenilgiyi de yeterince ciddiye almak sayesinde başardık. Bu sayede geçmişle hesaplaşmayı başardık. Geçmişle hesaplaşmayı başardığımız ölçüde de yeni dönemde yenilenmiş bir hareket olarak varolmayı başardık.

Başarının temelinde herşeyden önce ciddiyet var. Bizim şekillenmemize yolaçan ilk belgelerden birinin *"Ciddiyet Bunalımı"* gibi bir başlık taşıması, bu açıdan son derece anlamlıdır. Bizim ciddiyetsizlikle suçladığımız akımın bugün ne duruma geldiğini herkes görmektedir. Bu akım bugün tanınamaz hale geldi. Biz bünyesinden koptuğumuz ve hesaplaştığımız bu akımı ciddiyete çağırdık. Bu ciddiyeti gösteremezseniz geleceğiniz yoktur dedik ve geleceklerinin olmadığını zaman tüm açıklığı ile gösterdi. Gelecekte ideolojik kimliğini, moral gücünü ve savaşma kapasitesini koruyarak varolabilmenin ciddiyetten geçtiğini, ciddiyetin ise, yaşanmış ciddi süreçleri ciddiye almakta ifadesini bulabileceğini anlatmaya çalışmıştık. Zaman bizi bu konuda tam olarak doğruladı. Ciddiyetsizlikte diretenler sonuçta devrimcilik adına ne varsa tüketip terkettiler.

Başarımızın temel koşulu bence bu. Ve bunun bir parçası olarak biz Marksizmi, onun bilimsel devrimci yöntemini ciddiye aldık. Marksizmin devrimci teorisini ciddiye aldık. Biz devrimci örgüt denilen şeyi ciddiye aldık. Biz devrimci sınıf denilen toplumsal kuvveti ciddiye aldık. Ve elbette hepsinden de çok politik mücadelenin kendisini ciddiye aldık. Devrimi ciddiye almanın göstergesi bence Marksizmi ciddiye almaktır, devrimci örgütü ciddiye almaktır, sınıfı ciddiye almaktır. Bütün bunları ciddiye alan bir akım, gerçekte devrimci siyasal mücadeleyi ciddiye almaktadır. Devrimci siyasal mücadele bir çocuk oyunu değil, ciddiyetsizliği hiçbir biçimde kaldırmaz. Kaldıramadığını bir dizi siyasal akım şahsında da göstermektedir. Ciddiyetsizliği kimlik edinmiş bazıları belki hala da yaşamaktadır, ama sürünerek yaşamak yaşamaksa, çürüyerek yaşamak yaşamaksa eğer!.. Bazıları sadece sürünerek, sürekli çürüyerek yaşıyor gerçekte.

Sağlam bir ideolojik çizgide, sağlam moral değerlerle, belli bir özgüvenle, belli bir heyecanla, belli bir coşkuyla, geçmişle hesaplaşmayı başararak ve geçmişten beslenmesini başararak varabilmek ve yaşayabilmek, bu apayrı bir şey. Bunu bu yeni dönemde yalnızca biz başardık. Bunu büyük bir içtenlik ve inançla söylüyorum. Çok elverişsiz koşullarda, hiçbir zaman işin kolayına kaçmadan, çok zor tercihler yapmasını bilerek, sonuçta bunu başardık.

Ve bugün geldik, parti kuruluş kongremizi toplayacak bir aşamaya ulaştık. Ne yapmış oluyoruz bununla? Yalnızca devrim denilen uzun yürüyüşün bir ilk adımını, ilk zorunlu adımını atmış oluyoruz. Asıl yol bundan sonra başlıyor. Partiyi kuruyoruz. Bu partiyle devrime önderlik edecek biricik sınıfı örgütlemeye ve kazanmaya gideceğiz. Ve bu sürecin kendisi aynı zamanda bizim için devrimi örgütleme süreci olacak. Biz bu sınıfı örgütlemeden devrimi örgütleyemeyiz. Bu sınıf devrime kazanılmadan, bu sınıf devrim için örgütlenmeden, Türkiye'de hiçbir devrimci iktidar şansı yoktur. Kimse kendini boş hayallerle oyalamasın, aldatmasın. Türkiye herhangi bir geri ülke değil. Türkiye modern ilişkilerin egemen olduğu, modern sınıf yapılanmasının oturduğu bir ülke. Bu ülke, bugünkü çürümüşlüğü ve kokuşmuşluğu ne olursa olsun, modern sınıf bilinci ve sağlam bir örgütlenmesi olan modern bir burjuva sınıfın egemen olduğu bir ülke. Bu sınıfla ancak, bunun anti-tezi olan sınıf örgütlenirse, ona dayanılırsa, bu sınıf devrimci bir önderlik altında birleştirilirse, başa çıkılabilir. Devrimci iktidar şansı herşeyden önce işçi sınıfından geçmektedir.

Partiyi kazandık, şimdi partiye dayanarak sınıfı kazanabilmeliyiz. Sınıfı kazanmak devrimi

kazanmanın temel önkoşulu. Zira sınıfı kazanmak, öteki emekçi sınıf ve katmanları kazanmanın da biricik önkoşulu. Çünkü modern burjuva toplumunda onları ancak bu sınıf arkasından sürükleyebiliyor. Tarih bunun kanıtı. Teori bunu böyle söylüyor demiyorum, tarih bunun kanıtıdır diyorum. Teori de zaten tarihin o gerçekliğinin soyutlanmasından başka birşey değil. Dolayısıyla, önümüzde sınıfı örgütlemek, sınıf içinde örgütlenmek, sınıf içinde örgütlenerek sınıfı devrim için örgütlemek gibi temel önemde stratejik bir görev var. Tüm bilincimizle, tüm enerjimizle, tüm olanaklarımızla bu göreve kilitlenmemiz gerekecek.

Tüm komünist potansiyeli partimizin saflarında birleştirmeliyiz

Daha dar, daha özel bir görevimiz daha var. Biz diyoruz ki, burjuva ve küçük-burjuva sosyalizmi sırasıyla damgasını vurmuş olsa bile Türkiye'nin 30 yıllık sol ve devrimci birikimi, bizim üzerinde yeşerdiğimiz topraktır. Bu birikimden olumlu olan her şeyi biz çeker alırız, sahipleniriz. Çekip aldığımız, sahiplendiğimiz için zaten bir kimlik yaratıp varolmayı başarabildik. Şimdi eğer bu böyleyse ve doğruysa, bu, bu ülkede halihazırdaki devrimci birikim içerisinde de ileriye taşınabilecek ve kazanılabilecek güçlerin olduğunu gösteriyor. Ve yakın dönemin bazı gelişmeleri bunun olabildiğini somut olarak da gösterdi. Biz bugünün sol siyasal akımlarının bünyesinde bulunan ve sosyalizm konusunda samimi güçlerin oluşturduğu potansiyeli partimizin bayrağı altında toplamak, bu güçleri partimizin saflarına kazanmak zorundayız. Böyle bir görevimiz de var. Biz kendi işimizi yaparsak, kendi yolumuzda ve rotamızda tok bir biçimde yürürsek, bunu kesinlikle başarırız. Yani kendi rolümüzü oynadığımız, kendi normal görevlerimizi gerçekleştirdiğimiz ölçüde bunu da zaten başarırız. Bunun bilinciyle hareket etmeli ve bunu mutlaka başarabilmeliyiz.

Bu böyle olmakla birlikte, yine de biz işimizi yaparız, bu nasıl olsa olur dememeliyiz. Biz bir parti kuruyoruz. Ve partiyi kurduğumuz bir dönemde, artık tüm komünistler Türkiye Komünist İşçi Partisi saflarına, devrimci sosyalizmin kızıl bayrağı altına, diyebilmeliyiz. Partimizi kurduk ve yolumuzu yürüyoruz demekle kalmamalıyız. Evet biz partimizi kurduk ve yolumuzu yürüyeceğiz. Biz partimizi kurduk, bir bayrak yükselttik, bu bayrağın altında birleşin, diyeceğiz. Bir program ortaya koyduk, bu programın etrafında birleşin, diyeceğiz. Bir tarihi iddia ortaya koyduk, bu tarihi iddia etrafında bütünleşelim diyeceğiz. Ve bunun kendisini bir cereyana çevirerek sol hareketin saflarından kazanabileceğimiz yeni güçleri mutlaka kazanmaya çalışacağız. Partinin kuruluşu buna iyi bir vesile olduğu için bunu özellikle belirtiyorum. Ve gerekirse parti kongresi bu konuda kısa, özlü bir çağrı metni kaleme almalı ve yayınlayabilmelidir.

Söyleyemek istediklerimi genel çizgileriyle söylemiş oldum. Çok fazla uzatmayacağım, nihayetinde bir açılış konuşması bu. Gündemimiz içerisinde çok şeyi zaten tartışacağız. Bu meselelere değişik yönleriyle döneceğiz.

Attığımız tarihi adımın, gündeme getirdiğimiz büyük devrimci adımın bilincinde olalım. Onun gerektirdiği bir sorumlulukla kongre çalışmalarımızı yürütelim. Bu kongrede sadece bir tarihi adımı ilan etmekle kalmayalım, yakın dönemimizi kazanmayı da güvence altına alalım. Önümüzde bir sonraki kongreye kadar uzanacak iki yıllık bir dönem olacak. Bu dönemin sorunlarını, bu dönemin görevlerini tanımlayalım, bu dönemi planlayalım. Bu dönemin kazanılmasını güvence altına alalım. Kısacası demek istiyorum ki, sorunlara bir yandan önümüzdeki tarihi dönemi kucaklama, öte yandan da bunun bir parçası olarak önümüzdeki taktik dönemi kazanma perspektifiyle bakalım. Kongremizin gündemi bu ikisinin kesiştiği bir gündem olabilmelidir. Biz bir parti kurarak bir tarihi dönemi güvence altına almaya çalışıyoruz. Ama bu parti kuruluş kongresinde aynı zamanda taktik dönemi kazanmayı da güvence altına almalıyız. Nitekim kongremizin gündemi de buna göre şekillenecektir.

Açılış mahiyetinde kısaca söyleyebileceklerim bunlar. Tüm yoldaşlara, toplam olarak kongremize, başarılar dileyerek sözlerimi noktalamak istiyorum.

TKİP Belgeleri: Kongre Tartışma Tutanakları

Partimizin adı ne olmalıdır?

I. BÖLÜM

Cihan: Partimizin adı ne olmalıdır? Önümdeki yazının başlığını tekrarlayarak söylemiş oluyorum bunu. Lenin'e ait bu yazı tartışma yöntemi ve çerçevesi bakımından bir fikir veriyor.

1917 *Nisan Tezleri*'nin sonuncu maddesi, partinin adının değiştirilmesine ilişkindir. Bu maddeyi daha sonra Lenin gerekçelendiriyor, önümüzdeki metin de bu gerekçelendirmeye ilişkin. Aslında konuya ilişkin metin bundan ibaret değil, 1919 tartışmalarında bir başka kısa metin daha var. Zira tartışma ve sorun ancak o zaman bir sonuca bağlanıyor. Maalesef o zamanki tartışmaların kapsamı hakkında çok fazla bilgimiz yok. Lenin'in önerileri, tartışmanın başlangıcını ve genel çerçevesini oluşturuyor. Öyle anlaşılıyor ki, 1919'daki Sekizinci Kongre'de, kendi partimizin adını saptarken bizim de karşı karşıya kaldığımız belli sorunlar ve güçlükler de tartışılıyor. Böyle bir çerçevesi var bu tartışmaların.

Bolşevikler 1917'de partinin adının değiştirilmesini gündeme getiriyorlar. Bu son derece normal. Bunu Bolşeviklerin, 1914'deki iflasının ve çöküşünün ardından İkinci Enternasyonal oportünizmine karşı yürüttükleri sert ve ilkeli mücadelenin doğal bir uzantısı ve tamamlayıcısı saymak gerekiyor. İkinci Enternasyonal'in çöküşünün ardından, onun ideolojik iflasının ardından marksist ilkelere dayalı konumunu koruyan tek parti Bolşevik partisi. Uluslararası cephede savaşın bayrağını taşıyan bir parti. Daha 1914'deki çöküşünün hemen ardından yeni bir enternasyonal, Üçüncü Enternasyonal şiarı ve çağrısı ile ortaya çıkan böyle bir partinin isim meselesini gündeme getirmesi, bilimsel açıdan yanlış ve politik açıdan kirlenmiş "sosyal-demokrat" isminin terkedilmesini savunması son derece doğal.

Bildiğiniz gibi, çağdaş işçi partisinin, devrimci işçi sınıfı partisinin tarihteki ilk örneği Marks ve Engels'in de üyesi oldukları Komünistler Birliği'dir. Bu aynı zamanda uluslararası bir örgüt. Adı üzerinde, Komünistler Birliği, yani komünist ismini kullanılıyor, kendini komünist olarak tanımlıyor. Bu parti kendi ilke ve amaçlarını ortaya koyan bir program kaleme alma kararı alıyor, Marks-Engels tarafından kaleme alınan *Komünist Manifesto* ortaya çıkıyor. Adı üzerinde, Komünist Partisi Manifestosu. O dönemin işçi sınıfı devrimcileri, komünist devrimciler, kendilerini komünist olarak görüyorlar. Marks, *Louis Bonapart* ve *Fransa'da Sınıf Mücadeleleri* başlıklı kitaplarında, "Blanqi'nin temsil ettiği komünist partisi", diyor. Orada parti dar anlamıyla bir örgüt değil; işçi sınıfı devrimciliği, yani genel bir siyasal konum kastediliyor. Tüm bunlarla şunu vurgulamak istiyorum: Başlangıçta yalnızca komünist isimlendirmesi var, işçi sınıfı devrimcileri kendilerini böyle tanımlıyorlar.

Sonradan Almanya'da sosyal-demokrasi ismi çıkıyor ve giderek yaygınlaşıyor. Kitleselleşen işçi sınıfı partilerinde sosyal-demokrasi adı yerleşip kalıyor. Bu Lasalcılıkla bağlantılı, onlardan çıkan bir isim, Lasalcıların 1860'larda çıkardıkları yayın organı bu ismi taşıyor. Sonradan Liebknecht ve Bebel önderliğinde kurulan parti bu ismi alıyor. Lenin'in buradaki eleştirisinde de görüldüğü gibi, bu aslında bilimsel olarak doğru bir isimlendirme değil. Ama bir kez yerleşiyor, yerleştikten sonra da kalıcılaşıyor. Marks ve Engels kendilerini her zaman komünist olarak gördüler, öyle tanımladılar. Özellikle Engels vesile doğdukça farkı vurguluyor, ama mevcut duruma da karşı çıkmıyor. Engels'in büyüyen sosyalist işçi hareketine karşı tavrında genelde böyle bir esneklik var. Her durumda ilkesel ve ideolojik ayrımları net bir biçimde koyuyor, ama pratikte bazı durumları ya da tutarsızlıkları katlanılabilir buluyor. Sosyal-demokrat isimlendirmesi de bunun örneklerinden biridir.

Ama İkinci Enternasyonal'in çöktüğü bir evrede bu ismi değiştirmek özel bir ihtiyaç

haline geliyor. Lenin bunu, sosyal-demokrasinin ihanetini ve bu ismin buradan gelen kirlenmişliğini, dördüncü argüman olarak koyuyor. Ama temelde bilimsel argümanlar ileri sürüyor: Partimiz demokrasinin de, sosyalizmin de ötesine bakıyor, komünizmi hedefliyor, diyor. Partimiz demokrasiyi bir devlet biçimi olarak görüyor; demokrasi bir devlet biçimidir, oysa partimiz proleter devlet de olsa devletin ötesine, onun yok oluşuna bakıyor, nihai hedefleri bakımından komünist toplumu hedefliyor, diyor. Dolayısıyla sosyalizm proletarya partisi için dar ve sınırlı bir hedef olarak kalıyor. Devlet bu parti için aşılması gereken bir tarihsel olgu oluyor. Lenin açıklamalarını bu çerçevede yapıyor. Marks ve Engels kendilerini her zaman komünist olarak adlandırdılar diyor. Ancak bu bir dizi bilimsel argümanın sıralanmasından sonradır ki, sözü getirip sosyal-demokrasinin bu ismi kirletmiş olmasına bağlıyor. Ve kirli gömleği çıkarıp atmanın, temiz çamaşır giymenin zamanıdır, sözleriyle bitiriyor önerisini.

Öncelikle, marksist bilimsel ölçülerle bakıldığında, sosyal-demokrat isimlendirmesi temelden yanlış olduğu için değiştirilmesi gerekiyor. İkincisi kirlenmiş bir isim olduğu için değiştirilmesi gerekiyor. Dolayısıyla bunun bilimsel olarak doğru olan isimle değiştirilmesinin tam zamanı deniliyor. Marksizmin kurucuları kendilerini komünist olarak görüyorlardı, biz o çıkışa dönmek zorundayız; kaldı ki bilimsel olanı da, doğru olanı da budur; işçi sınıfına, enternasyonalizme, Marksizme, genel olarak sosyalizme ihanet etmiş partilerle aynı ismi taşımanın utancını artık daha fazla yaşamamalıyız deniliyor ve bu ismin reddedilmesi isteniyor. Buna karşı çok güçlü olmayan bazı argümanlar var. Biz kendimize komünist dersek bu sefer de anarşistlerle karıştırılırız, deniliyor. Lenin onları da yanıtlıyor; anarşistler hiçbir zaman kendilerine yalnızca komünist demezler, onu başka bazı sıfatlarla birlikte kullanırlar, diyor.

Partinin komünist kimliği

O dönemin tartışması bu. Bugün, günümüzde nasıl bir tartışma olabilir? Bu soruyu uluslararası komünist hareketin yüzyılımızdaki evriminden giderek ele alalım.

Bildiğiniz gibi, partinin adı 1919'daki Sekizinci Kongre'de Rusya Komünist Partisi olarak değiştirildi. Aynı günlerde Komünist Enternasyonal kuruldu. Komünist Enternasyonal'in safına geçen bütün partiler de isimlerini komünist partileri olarak değiştirmek durumunda kaldılar. Bu zaten Komünist Enternasyonal'e üye olmanın temel bir koşulu olarak da tanımlandı. Bu komünist partiler tarihin bir döneminde, 20'li, 30'lu, 40'lı kısmen 50'li yıllarda, işçi sınıfı hareketinin herşeye rağmen devrimci kanadını temsil ediyorlardı. Sınıf hareketinin reformist, düzen içi kanadını ise İkinci Enternasyonal geleneğinin daha da yozlaşmış, ihanete batmış uzantısı olarak sosyal-demokrasi temsil ediyordu. Bu işçi sınıfı hareketinde gerçek bir bölünmeydi. İşçi sınıfı hareketinin düzenle uzlaşma, düzeni reforme etme eğiliminin temsilcisi Sosyalist Enternasyonal'in devamı olan sosyal-demokrat hareketti. İşçi sınıfının devrimci kanadını ise Komünist Enternasyonal temsil ediyordu. Komünist partiler başlangıçta ve uzun yıllar için devrimin temsilcileriydiler, gerçek Marksizm tabanı üzerinde duruyorlardı. Ama tarihin bir başka evresinde biz bu partilerin de peşpeşe yozlaştıklarını ve Marksizmin devrimci tabanını reddettiklerini, davaya ihanet ettiklerini, düzen partileri haline geldiklerini biliyoruz. Biz onlara revizyonist partiler diyoruz, ama bildiğiniz gibi onlar komünist sıfatını uzun bir dönem taşıdılar. Hatta en reformist konuma geçenler bile kendilerini Euro-komünist olarak niteleddiler, yani komünizm ismini gene de korumaya çalıştılar.

İlk bakışta komünist adı tarihsel olarak, bu modern revizyonist akımın yaşadığı ihanetin ardından biraz kirlenmiş, biraz yıpranmış gibi görünüyor. Fakat bu kendi başına onu kullanmamak için bir neden olamaz. Dikkat ederseniz Lenin'in dört argümanı var, bunlardan ilk üçü komünist adlandırmasının neden bilimsel olarak doğru olduğu üzerinedir. Dolayısıyla, herşeyden önce bu isim bilimsel olarak doğru bir isimdir, kirletilmiş ya da yıpranmış olsa bile bilimsel olarak doğru bir isimdir. Lenin'in sadece dördüncü argümanı sosyal-demokrasi isminin yıprandığı, bir

ihanetin simgesi haline geldiği üzerinedir. Dolayısıyla salt bir ismin yıpranmışlığı gerçeğinden kalkarak biz komünist sıfatını terk edemeyiz.

İkincisi, 1990'lar dünyasında somut bir durumla karşı karşıyayız. Gerçekte komünizme ihanet eden bu partilerin tümü değilse bile önemli bir bölümü '90'lı yıllarda artık bu ismi terk ettiler, sosyal-demokrat ya da demokratik sol gibi isimler aldılar. Özü kirletilemeyecek olan ismimiz gene bize kaldı. Ve biz EKİM olarak çıkışımızdan itibaren net bir biçimde kendimiz için komünistler sıfatını kullandık. Bundan hiçbir biçimde şaşmadık, hiçbir dolaylı sıfat seçmedik. Mesela '70'ler Türkiye'sinde bu hiç e yaygın değildir. "Proleter devrimciler" vardır, "proletarya sosyalistleri" vardır, "marksist-leninistler" vardır, ama komünist sıfatı çok fazla kullanılmaz. Biz yeni dönemde çıkan bir hareket olarak komünist sıfatını net bir tutumla kullanmaya çok özel bir eğilim gösterdik. Popüler propagandada "işçi sınıfı devrimcileri" dediğimiz oluyor, ki bence işçilere hitap ederken bu isimlendirmeyi de kullanabilmeliyiz. Kısacası ismimiz bize kaldı, '90'lar dünyasının bir gerçeği olarak ilkin bunu söylemek istiyorum.

İkinci nokta şudur: Dikkat ederseniz, '60'lı yıllarda modern revizyonizmin ihanetine karşı ortaya çıkan bir takım genç devrimci partiler var. Neticede amaca ulaşamayan, gerçek marksist düşünsel konuma ve devrimci sınıf temeline ulaşamayan, ama temelde samimi devrimci partiler bunlar. İşte bu partiler, çok yerinde bir tutumla, komünist ismini terk etmediler, sadece marksist-leninist ya da bir takım başka sıfatlar almak yoluna gittiler. Bu doğru tutum da bir şey anlatıyor. Dolayısıyla bu ismi hiçbir durumda kirletilmiş bir isim olarak kabul etmemiz mümkün değil.

Kaldı ki '90'lar dünyası ortaya bir başka yeni olgu daha çıkardı. Bizzat kitlelerin kendisi, bu özellikle eski Sovyet Cumhuriyetlerinde ve Rusya'da yaşandı, komünizme yeniden itibar kazandırdılar, komünizmin sembolleriyle yürüdüler. SBKP çürüdü ve çöktü; ama tabanında, sosyalizme samimiyetle inanan, Marks'a ve Lenin'e inanan, onların eserlerini sürdürenlere inanan emekçi bir devrimci kitlenin olduğu ortaya çıktı. Binlerce, onbinlerce, zaman zaman yüzbinlerce kişi komünizmin sembolleriyle, orak-çekiçli bayraklarla (orak-çekiç aynı zamanda komünist kimlikle özdeşleşmiş bir simgedir) yürüdüler. Buna ilişkin çarpıcı görüntüler tüm dünyaya ulaştı ve komünizm bu açıdan popüler bir meşruluk kazandı. Bir takım çürümüş, içi geçmiş partiler tarafından sahiplenilen bir şey olmaktan çıktı, bizzat kitleler tarafından sahiplenilmeye başlandı. Dolayısıyla komünist sıfatıyla ilgili bir herhangi bir sorunumuz olduğunu zannetmiyorum.

Partinin sınıf kimliği

Bir başka vurgumuz daha var bizim, bu partinin sınıf niteliğine ilişkin tanım ve isimlendirmedir. Komünist işçi partisi, fiilen kullanılan ve saflarımızda epeyce tutulan olan bir vurgu oldu. Normalde her gerçek komünist partisi bir işçi sınıfı partisidir. İsim olarak değil, konum ve kimlik olarak söylüyorum. Biz bir kimlik olarak anlaşılmasını sağlamaya çalıştık. Kurulacak partimiz için önden ortaya atılan ve yaygınlaştırılmaya çalışılan bir isimden çok, komünist işçi hareketi, komünist işçi partisi tanımlarıyla, gerçekte bir sınıfsal kimliği vurgulamaya, propaganda etmeye çalıştık.

Dikkat ediniz, vurgu ve tercih dönemle çok bağlantılıdır. Lenin'in kirli gömlek meselesine bu gözle bakabiliriz. Aslında modern revizyonizm denilen akım Kruşçev'den de önce Avrupa'da yeşermiş bir akım. En kritik noktalarda Marksizmin terk edilişi Avrupa partileriyle başlar. Ama buna sistematik bir ifade kazandıran, önünü açan ve resmileştiren kötü ünlü 20. Kongre ile Kruşçev olduğu için, bu bir başlangıç kabul edilir. Modern revizyonizmi sistemleştiren, SBKP gibi o dönemin komünist hareketi içerisinde önplanda olan bir partinin kongresi olduğu ölçüde, bu kongrenin gerçekten simgesel özel bir önemi var. İşte tam da bu kongre sonrasında , "bütün halkın partisi", "bütün halkın devleti" gibi teoriler üretildi. Sovyetler Birliği o tarihte sosyalist inşanın henüz geri bir aşamasmdaydı, dahası ciddi bir takım problemlerle yüzyüzeydi. Bozulma, sosyalizmin ruhundan ve özünden uzaklaşma problemlerini kastediyorum. Böyle

bir aşamada "bütün halkın devleti", "bütün halkın partisi" teorileri ortaya atıldı. İşçi sınıfının toplumda tuttuğu çok özel yer artık düşünce planında bile anlamını yavaş yavaş kaybetmeye başladı. Artık bir bütün olarak Sovyet halkı, onun partisi ve devleti argümanları ileri sürüldü. Oysa sosyalizmin inşasını ileriye götürmek ve bu evrimi komünizme doğru ilerletmek, bu tarihsel sürece önderlik etmek ve onu giilen üretmek, ancak belirli bir sınıfa, işçi sınıfına özgüdür. Böyle bir hedefte ısrarlı olmak ve böyle bir hedefe yürüme yeteneğini göstermek, sanayi proletaryası dediğimiz çağdaş toplumun çok özel ürünü bu sınıfa özgü bir davranış, yetenek ve kapasitedir. Ki Lenin, kapitalizmden komünizme geçiş tarihsel sürecini ele alan hemen tüm yazılarında bunun üzerinde çok özel bir biçimde durur.

Tüm bunlarla şunu anlatmaya çalışıyorum. İşçi sınıfının modern toplumdaki kendine özgü konumu ve bununla bağlantılı tarihsel misyonu, revizyonistler tarafından tahrif edildi, karartılmaya çalışıldı. Öte yandan, aynı dönemde revizyonistlerin karşısında devrimi temsil eden, devrimde ısrar eden akımlara bakıyoruz. Halkçı ideolojik konum ve kimlik çerçevesinde benzer bir tutumun, tahrifatın onlardan da geldiğini görüyoruz. Bu akımların, özellikle geri ülkelerde, geri toplumsal koşullarda ortaya çıkan akımlar olmalarıyla da bağlantılı olarak, sosyalizmi popülist bir bozulmaya uğrattıklarını, Marksizmi halkçı bir yoruma tabi tuttuklarını görüyoruz. Burada da karartılan bir sınıf gerçeği var. Örneğin yüzmilyonlarca Çin köylüsüne dayanarak iktidara gelen bir Çin partisinden çok özel bir işçi sınıfı vurgusu beklemek mümkün değildi. Gerçi bu parti SBKP'nin "bütün halkın partisi", "bütün halkın devleti" gibi revizyonist argümanlarına karşı çıktı. Yönelttiği eleştiriler de temelde doğru eleştirilerdi. Ama bu genel planda Marksizmi teorik çerçevesiyle, ilkeleriyle savunmakla sınırlı bir tutumdu. Gerçekte bu partinin çok derin bir halkçı kimliğinin olduğunu biliyoruz. Kuşkusuz bu bir yanıyla pozitif bir konumdur. Yani emekçi halk kitlelerine ya da köylülüğe dayalı bir parti olarak ona devrimci kimliğini veren aynı zamanda bu halkçı konumdur. Ama öte yandan bu, bu emekçi halkın içinde kendine özgü olan işçi sınıfı gerçeğini karartan sonuçlar da yarattı. Latin Amerika'ya, Asya'ya, Afrika'ya bakıyoruz; buralarda bizim çağdaş popülizm dediğimiz kapsama giren halkçı-devrimci akımlar var. Ve bunların yeşerdiği topraklarda işçi sınıfı bu mücadelede özel bir yer tutmadığı ya da çeşitli nedenlerle tutamadığı ölçüde, işçi sınıfı eksenli sosyalizm düşüncesinin geri planda kaldığını, zayıfladığını görüyoruz. Partinin sınıf kimliği sorununda, isimlendirmede de buna yer vermek gerektiği konusunda tüm bunları gözönüne almak zorundayız.

Bilindiği gibi biz, modern revizyonizmden değil çağdaş popülizmden kopan, halkçılığı eleştirerek mücadele sahnesine çıkan bir akım olarak, işçi sınıfı vurgusuna çok özel bir önem verdik. Basit işçicilik anlamında değil. Marksizmin bir sınıf özü olduğunu, sosyalizmin bir proleter sınıf tabanı olduğunu; eğer bu proleter sınıf tabanından, bu proleter sınıf ekseninden koparılırsa Marksizmin bilimsel karakterini yitireceğini söyledik. Sosyalizmin ütopyadan bilime geçişini Marksizmin tam da modern toplumun içinde işçi sınıfı denilen o özel sınıfı keşfetmesine borçlu olduğunu vurguladık.

Bir koldan modern revizyonizmin, bir koldan çağdaş popülizmin, bir başka koldan bugün PKK'de görüldüğü gibi " insanlık sosyalizmi" üzerine söylemlerin ortalığı sardığı bir dönemde, biz partimizin sınıf kimliğini çok özel bir tarzda vurgulamaya özel bir önem vermeliyiz diyorum. Bu tarihi evrede, sosyalizmi bozulmaya uğratan bütün öteki akımlarla aramıza tam da partinin sınıf kimliği gibi kritik bir sorun üzerinden de bir ayrım çizgisi çekmek kaygısının ürünüdür bu öneri. Bu on sene sonra ihtiyaç olmaktan çıkabilir. On-onbeş sene sonra biz partimizin ismini daha sade hale getirme, onu yalnızca komünist kimliği/sıfatı üzerinden tanımlama yoluna da gidebiliriz. Ama belki de partimizin ismi kendine özgü tarihi bir önem ve anlam kazanır, bunu yapmayabiliriz de, böylesi bir durumda buna gerek görmeyebiliriz de, kim bilir

Ama bugün partinin bu sınıf kimliğini özel bir tarzda vurgulamanın bir önemi var. Bu ideolojik nedenlere dayalı bir argüman. Bir de pratik açıdan önem taşıyan bir noktaya

değinmek istiyorum. Partimizin ismi işçilere komünizm ile işçi sınıfının özdeşliğini, birbirinden kopmazlığını göstermemizi kolaylaştırabilmelidir. Yani komünist parti işçilerin partisidir, bu çok dolaysız bir propaganda olabilmelidir. Anti-komünizmin bu kadar güçlü olduğu bir ülkede, işçi sınıfı hareketi tarihinin hiçbir döneminde sözü edilebilinir bir komünist işçi hareketinin olamadığı bir ülkede, biz komünizm ile işçi sınıfı kimliği arasındaki kopmaz bağı vurgulayan bir ismi bence politik-pratik nedenlere dayalı olarak ayrıca tercih etmeliyiz. Bunu gündelik bir propaganda avantajı haline getirebilmeliyiz.

Parti isimlendirmesinde siyasal coğrafya

Tartışmanın birinci boyutu komünist kimlik meselesiydi, ikinci boyutu sınıf kimliği meselesi oldu. Fakat bir üçüncü boyutu daha var. Bu ön ek sorunudur. Türkiye Komünist İşçi Partisi mi, yoksa sadece Komünist İşçi Partisi mi, ya da başka bir şey mi? Bence doğru olanı Türkiye Komünist İşçi Partisi'dir. Zamanında Bolşevikler de yapmışlar bu tartışmayı. Lenin, 1918'de, sunduğu bir yeni program tasarısı vesilesiyle, partimizin adı sadece Komünist Partisi olsun diyor ve bir parantez açıyor: Rusya ön eki olmaksızın. Öneri bu, ama tartışmaların sonucunda Rusya Komünist Partisi isminin benimsendiğini biliyoruz. Yani Rusya ön ekini kullanma kararı verilmiş. Tartışmanın kapsamını, neden Rusya ön ekinin korunduğunu şu an bilmiyoruz. Ama Rusya'nın çok uluslu bir ülke olmasıyla bağlantılı olarak gündeme gelen bir tartışma olduğu çok kesin. Buna rağmen neticede Rusya'yı tercih etmişler. Birkaç yıl sonra ayrı ayrı cumhuriyetler Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği olarak birleşince, doğal olarak partinin ismi de buna göre değişti.

Türkiye ön eki olsun dedim, zira bu bir siyasal coğrafya halihazırda. Ya Kürtler, ya Kürdistan? denilecektir. Ben Türkiye derken, bunu bir sınıfsal devlet coğrafyası anlamında kullanıyorum, ulusal coğrafya anlamında değil. Devlet coğrafyası olarak burası Türkiye, bu birincisi.

İkincisi, Türkiye'siz olsun diye savunan yoldaşlar daha çok Kürt hareketinden gelecek tepkiler ya da bunun yaratacağı önyargılar üzerinden bazı kaygılar taşıyorlar. Türkiye ismini kullanmaktan kaçınmayı Kürt sorununda devrimci samimiyetimizin ve tutarlılığımızın bir ölçüsü olarak görmek eğilimi yanlış bir tutumun ifadesidir. Biz Kürt sorununa ilişkin samimiyetimizi ve tutarlılığımızı daha temelli ve öze ilişkin bir dizi başka tutumla yeterli ölçüde gösterebilecek durumdayız ve zaten gösteriyoruz da. Sorunu böylesine dar, biçimsel ve bir ölçüde de duygusal sınırlar içine çekmek gerekmiyor.

Bakıyoruz, çok uluslu bir ülkede, Rusya'da böyle bir problem yaşanmamış. Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi var ve orada da sayısız ulus var. Ayrıca bunların bir kısmı çok büyük uluslar, iktisadi ve kültürel açıdan Ruslara göre ayrıca ileri uluslar. Polonyalılar var, Ukraynalılar var, Finlandiyalılar var. Ama böyle bir problem doğmamış. Ama altta Polonya partisi kurulabilmiş, bir takım başka yerlerde daha özerk parti yapılanmaları var. Litvanya Krallığı Sosyal- Demokrat Partisi kurulmuş, bunlar da problem olmamış. Kürt hareketinin basıncı hesaba katılıyor; ama siz Türkiye-Kürdistan diye bir isim kullandığınızda, sizi Kürdistan üzerinde hak iddia etmekle pekala itham edebilirler. Bu nedenle Kürt hareketinin bu konudaki basıncı bence özel bir etken olmamalı. Birincisi bu.

İkincisi, yerleşik bir literatürümüz var. Gündelik dilimize bakalım, Türkiye solu, Türkiye işçi sınıfı, Türkiye devrimi diyoruz ve derken hiç yadırgamıyoruz. Bugüne kadar, niye Türkiye solu diyoruz, burada Kürdistan solu yok mu, ya da niye Türkiye-Kürdistan devrimini bir arada belirtmiyoruz, ya da niye Türkiye işçi hareketi diyoruz da Türkiye-Kürdistan işçi hareketi demiyoruz denmedi, denmiyor, denemiyor. Yaşamın basit bir siyasal gerçekliği olarak burada Türkiye bir siyasal coğrafyayı anlatıyor ve biz bu siyasal coğrafya üzerinde mücadele ediyoruz.

Sol hareket de Kürt hareketinin basıncıyla hareket ediyor. Örneğin DHKP-C, MLKP gibi isimler alarak birileri bu işe güya tatmin edici bir "çözüm" bulmuş oldular. Herkes buradan gelen bir sıkıntı duyuyor ve buna bir çözüm bulmaya çalışıyor. Bizim böyle bir sıkıntı

duymamıza gerek yok. Biz bilimsel açıdan doğru olanın kaygısını duymalı, bunun gerektirdiği bir tercihin içinde olmalıyız.

Doğrusu bu çerçevede benim sorunum çok daha farklı. Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin kısaltılmış şekliyle söylenişinin yeterince vurucu olamamasıyla ilgili bir sorun bu. Bir pakıma fonetik bir kaygı bu. Ben bir devrim partisinin, kitleler içerisinde kök salacak, büyük umutlara konu olacak bir partinin kısaltılmış şekliyle kurşun gibi bir ismi olmasını istiyorum. PKK örneğin bana göre böyle bir isimdir. Örneğin İspanya Komünist Partisinin kısaltılmış şekliyle söylenişi de sloganlarda çok coşkulu ve vurucu.

Parti isimleri simgeleşiyor, çoğu kere açılımı unutuluyor, daha doğrusu gündelik dilde kullanılmıyor. Bu simgeleşmiş isimler, özellikle yığın partilerinde büyük coşkular, büyük heyecanlar yaratır. Bu nedenledir ki, devrimci bir parti için kullandığı ismin kısaltılmışı simgesel olarak sanıldığından da önemlidir. Biraz işin biçimsel yönü üzerinde durmuyor musun yoldaş, denilecektir. Görünürde biraz biçim, oysa gerçekte sözkonusu olan bir isimdir, bir şiardır, bir slogandır. Ve bunlar siyasal yaşamda, kitlelerin kazanılmasında ve seferber edilmesinde sanıldığından da önemli ve işlevseldir. Ama belki de yerini dolduran, siyasal pratikte rolünü gereğince oynayan bir partinin, şimdi kuru gibi görünen ismi benzer bir heyecan ve coşkuyu ilerde verebilecektir, diye de düşünebilir ve tartıştığımız sorunu fazlaca önemsemeyebiliriz.

Anadolu Komünist Partisi önerisi var. Ama öneri sahibi yoldaşların tanımladığı Anadolu kavramı ile bugünün siyasal kültüründe yerleşmiş bulunan Anadolu birbirinden o kadar uzak ve farklı ki. Biz Anadolu'yu zengin uygarlıklar zemini, bir uygarlıklar ve halklar mozaiği olarak kavrıyoruz, ama genelde durum bu mudur acaba? Sanmıyorum. Ara tartışmalarda bir yoldaşın dediği gibi, Anadolu Partisi bugün daha çok bir köylü partisi, bir taşra partisi akla getirecektir. Bugünkü toplumda tanımlanan türden bir siyasal kültür yoksa, ona dayandırılarak gündeme getirilen bir isim de tercih edilemez. Sonuç olarak, bu olmayacak bir öneri bana göre.

Özcan: Rusya'da Komünist Partisi'nin ismi tartışılırken Lenin tarafından "Rusya ön eki olmaksızın" biçiminde kayıt konulmasının gerisinde ne var?

Cihan: Elimizde bu tartışmanın tutanakları yok. Lenin'in sözü edilen önerisi yalnızca bir dipnotta belirtiliyor. Muhtemelen Rusya ibaresine çeşitli itirazlar yöneltilmiştir. Artık eski halklar hapishanesi Rusya yok, onun temsil ettiği devlet yıkıldı ve tarihe gömüldü; artık bir dizi özgür ulus ve bir dizi ülke var; bu kadar çok uluslu ve çok ülkeli bir partiye de başka bir isim, daha kapsayıcı bir isim gerekli diyenler çıkmıştır ve Lenin önerisinde bunu gözetmiştir. Ya da belki de Lenin'in kendisi böyle düşünmüştür. Lenin Rusya ön ekinin terkedilmesini öneriyor, ama bildiğiniz gibi kongreden Rusya Komünist Partisi (Bolşevik) ismi çıkıyor.

Rusya'nın, yani devralınan siyasal coğrafyanın, çok uluslu, çok ülkeli özgürleşmiş bir yapı olmasından gelen bir tartışma bu. Nitekim daha sonra özgür cumhuriyetler oluşuyor, oturuyor, bunlar Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği olarak gönülllük temelinde biraraya geliyorlar. Artık tek bir bayrak, orak-çekiçli kızıl bayrak, tek bir isim, tek bir kimlik, Sovyet kimliği ortaya çıkıyor. SSCB ülkesi ve Sovyet halkı ortak kimliği oluşuyor ve gelişiyor. Altta ulusal kimlikler duruyor ama, onlara dokunulmuyor, tersine, kendi ulusal özgünlüklerinin tarihte belki de ilk kez olarak serbestçe gelişip serpilebileceği koşullar yaratılıyor. Doğal olarak bu genel ve kapsayıcı kollektif kimlik parti isminde de ifadesini buluyor. Bildiğimiz gibi partinin ismi Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) olarak değişiyor. Ama dikkat edin burada da parti ismi bir siyasal coğrafyaya, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği coğrafyasına dayanıyor. Bu bizi bir kez daha parti ismi ile siyasal coğrafya arasındaki ilişkiye getiriyor.

Temmuz: Anadolu'nun köylü çağrışımı yapması bir yerde dengelenebilir de. Ama Anadolu, Türkiye gibi, bir devletin sınırlarının çizildiği bir siyasal coğrafyayı tanımlamıyor. Soruna buradan bakmak gerekiyor

Cihan: Daha önceki tartışmalarda bu konuda bir noktaya daha işaret etmiştim. Ben Türk halkını incitmenin bir nedeni olduğunu zannetmiyorum. Bu coğrafya Türkiye coğrafyası ise, Türk işçilerinin ve emekçilerinin kimliğini

böyle bir zorlama ile incitmenin bir yarar sağlayacağını zannetmiyorum.

Komünist İşçi Partisi önerisi

Tuna: Birincisi, siyasal planda Kürt yurtseverleri ne der düşüncesiyle Türkiye ismini kullanmaktan kaçınanlar olabilir. Ama bizim için sorun, yurtsever hareket ne der sorunu değil. Sorun, politik planda Kürt işçi ve emekçilerinin bu partinin Türkiye ismiyle çıkmasına nasıl bakacaklarıdır. Kürt kimliği, siyasal planda ezilen ulus milliyetçiliğinden etkilenmediği bir yerde bile doğal bir kimliktir. Politikleştikleri bir noktada ayrıca duyarlı hale geldikleri bir kimliktir.

Meselenin diğer yönü ise şu. Bizim yaratmaya çalıştığımız kültür üzerinden bakıldığında, bu siyasal coğrafyayı güçlü bir tarzda söylemekten kaçınmanın, Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri üzerinde olumsuz bir etki yaratacağını düşünmüyorum. Cihan yoldaş konuşurken, Kürt ulusal sorunundaki enternasyonalizminizi, samimiyetinizi bu halkın mücadelesine verdiğiniz destek ile ortaya koyarsınız, dedi. Bence bu hareket ulusal platforma yönelttiği siyasal eleştiriyle zaten fazlasıyla, isminden bağımsız olarak, bunu rahat anlatacaktır. Ama Türkiye terimi kullanılmadığı için, Türkiye işçi sınıfının da, bunlar ulusal kimliği bir bütün olarak dışlıyorlar şeklinde algılayacaklarını düşünmüyorum.

Türklerle Kürtler arasında bir entegrasyondan sözediyoruz, ki bu sadece bölgesel bir olgu değil. İşçi sınıfının metropollerde içiçe yaşadığı, birlikte omuz omuza mücadele edeceği ve partinin politik mücadele içerisinde her adımda şovenizmi kırmasıyla beraber düşünüldüğünde, bu ülkede süreç içinde ve devrimden sonra Türk ve Kürt kimliği birbirlerini bu tür bir yadırgamaya konu etmeyecektir. Devrimden sonra Anadolu ya da Türkiye demek yerine Sovyetler Birliği gibi bir isim alacağız muhtemelen. Bu ulusal kimliğin üzerinde bir kimlik olacak. Bu nedenle, partinin herhangi bir ulusa gönderme yapması, Türkiye ve Kuzey Kürdistan demesi gerekmiyor bence. Bu çerçevede Komünist İşçi Partisi ismi bence en uygun olanı.

Güçlü ve vurucu bir isim ihtiyacı ise gerçekten sanıldığından çok daha önemli. Bu özellikle politika yapmaya başlayacak, giderek daha geniş kesimleri harekete geçirecek bir parti için önem taşıyor. Meselenin bu yönü üzerinde düşünmeliyiz. Ama bu bizi bir takım yapay isimlendirmelere götürmemeli. Bilimsel ya da politik tanımlama sınırlarını aşmamak gerektiğini düşünüyorum.

Celil: Tuna yoldaşın söylediklerine katılıyorum. Problem eğer vurucu bir isim ise, açılımında zaten var bu: Komünist İşçi Partisi. Bu isim ayrıca oturdu da. Bu isimlendirme hareketin ideolojik, politik, pratik yönelimiyle tümüyle uyum içerisinde, bu anlamda kaygı duymamak gerekiyor. Çünkü bir parti ortaya koyduğu iddianın hakkını verebildiği ölçüde ismi bir ağırlık kazanacaktır. Açılım olarak zaten vurgulu. Kısaltılmış haliyle fonetik açıdan zayıf olduğu söyleniyor. Bence buna çok problem etmemeliyiz. Bu ad siyasal pratiğimiz içinde kitleler nezdinde bir ağırlığa dönüşecektir, buradan bakmalıyız. Sonuç olarak Türkiye ön ekini almaksızın Komünist İşçi Partisi ismini tercih etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Uluslararası platformlarda değişik ülkelerin komünist partileri ait oldukları ülkeyi parantez içerisinde yazıyorlar. Uluslararası planda nasıl tanınacağız sorununu böyle çözebiliriz.

Cihan: İşçi vurgusu üzerine şunları eklemek istiyorum. 1917'lerde böyle bir sorun yok. Çünkü o dönemin partileri, ister devrimci ister reformist olsunlar, hepsi işçi partileri. Bolşeviklerin kendisi de Rusya gibi bir köylü ülkesinde gerçek bir işçi partisi. O dönem böyle bir tartışma yapılmıyor. Marksizmin sınıf özü herkes tarafından genel bir kabul görüyor. Marksizm adı altında ortaya çıkan tüm akımlar, örneğin sosyal-demokratı da işçi hareketine dayanıyor, komünist partileri de... Dolayısıyla o dönemde böyle bir tartışma herhangi bir biçimde ihtiyaç değil.

Özcan: RKP (B)'e bakıldığı zaman, Bolşevik kelime anlamı ile politik bir içeriğe sahip değil. Ama süreç içerisinde belli bir kimliği tanımlayabilmiş. Rusya Komünist Partisi yeterli iken Bolşevik kelimesi parantez içerisinde kullanılabilmiş. Dolayısıyla isim tartışmasında daha rahat davranabiliriz. İsmin daha vurucu olabilmesi, siyasal propaganda-

ajitasyonda daha rahat kullanılabilmesi noktasında rahat bir tercih yapabiliriz. Komünist İşçi Partisi ismine ben de katılıyorum, ama vurucu olması noktasında kaygım var.

Anadolu eki üzerine şunları söylemek istiyorum. Türk işçi-emekçilerini rencide edip etmek noktasında Anadolu kelimesinin olumsuz bir anlam içerdiğini düşünmüyorum. Kürt işçi-emekçileri cephesinden ise, Anadolu ön ekinin nasıl algılanacağından bağımsız olarak, Türkiye kelimesinin kullanılmamasının bile olumlu etki yaratacağını düşünüyorum.

Bir de Anadolu Komünist Partisi önerisi var, ama bizim sınıf kimliğine özel vurgu yapmamız gibi bir sorun da var. Ben Anadolu Komünist İşçi Partisi'in vurucu bir isim olduğunu düşünüyorum, ama Anadolu Komünist Partisi de olabilir.

Anadolu Komünist İşçi Partisi önerisi

Nadir: Komünist İşçi Partisi'ni tercih etmemek gerektiğini düşünüyorum. Biz bir parti olarak siyaset sahnesine yeni çıkacağız. Uluslararası düzeyde kendi benzerlerimizi bulmaya, ideolojik etkimizi yaymaya çalışacağız. Bu nedenle partimizin isminin bir ön ekinin olması gerekiyor. Komünist İşçi Partisi kendi başına bir şey ifade etmiyor. Yarın uluslararası platformlarda, bu Komünist İşçi Partisi nerenin Komünist İşçi Partisi diye sorulacak.

Ama ben soruna bir başka açıdan da bakmak gerektiğini düşünüyorum. Bizim parti kimliğimiz dili, dini, ırkı, sınırları reddeden bir içeriğe sahip. Biz iki şeyi birleştirmek, hem enternasyonal bir sınıfın partisi olduğumuzu, hem de bu partinin devrimi yapmak üzere belli bir coğrafyayı temel alması gerektiğini gözetmek durumundayız. Eğer biz dili, dini, ırkı, ulusu aşan bir kimlik isek, partimizin ismine herhangi bir ulusun kimliği yansımamalı. Bunu aşan bir tanım bulabilmeliyiz. Yalnızca bugün üzerinden değil, yarın kuracağımız toplumsal düzen üzerinden de bunu gözetmeliyiz. Yanısıra Türkiye'nin özgün koşullarını gözetmeliyiz. Türkiye tek ulustan proletaryanın yaşadığı bir coğrafya değil. Bu bir devlet adı, bir egemen sınıfın egemenlik sınırlarının adı. Biz devrimimizle öncelikle bu egemenliği yıkmayı esas alırız. Ama bizim partimizin ismi bu egemenliği veri almak durumunda değil bence.

Başlangıçta Türkiye ismini kullanmamak gerektiğini düşünüyordum, ama Anadolu gibi bir kavram yoktu kafamda. Bu kavramı ilk duyduğumda da soğuk yaklaşmıştım. Bana göre Kürt ulusal hareketine yamanmaya çalışan ya da eksantrizm peşinde koşan çevrelerin dejenere ettiği bir kavramdı Anadolu. Bu yüzden çok sıcak bakmıyordum. Ama Yaşar Kemal bir açık oturumda Anadolu'ya ilişkin bir konuşma yaptı. Anadolu'nun tarihi, bir kültür mozaiği olması vb... Bizim partimizin sahiplenebileceği bir zenginliği temsil eden, onu ileriye taşıyan bir isim olarak oturdu kafama. Yalnızca Türk ulusundan hareketle bir şeyi tanımlamıyor, tersine bütün uluslara mensup sınıfı kapsayan bir içeriğe sahip.

İkincisi, bugünkü politik ihtiyaçlarımıza da cevap veren bir kavram. Anadolu denildiği zaman, bu bana bir köylü toplumunu, bir geriliği anlatmıyor. Tersine, Türkiye adı bana hep itici gelmiştir. Çünkü bu coğrafyanın tarihinde Türkiye adı yoktur, bu isim zorla sonradan verilmiştir. Dolayısıyla meşruiyeti tartışmalıdır. Türkiye adı tarihsel olarak da aşılmalıdır.

Öte yandan, bir ön ek almalıyız. Ama Türkiye çok adil bir kavram değil. Ezilen milliyetlerin tümü bir tek üst kimlik altında tanımlanmış oluyor. Bu bana adil gelmiyor, bunu bu bakımdan da aşmak gerekiyor. Türkiye tanımını kullanmamakla Türk halkını incitmiş olmuyoruz. Ayrıca Türk halkı bazı şeylere alışmak, bu topraklar üzerinde yalnız yaşamadığını, benzer haklara sahip olması gereken başka kardeş halklar olduğunu bilince çıkartmak durumunda. Türk işçi ve emekçilerinin Türk şovenizminin ağırlığından kurtulmak gibi bir sorumluluğu var.

Sonuç olarak önerim Anadolu Komünist İşçi Partisi. İşçi tanımını bence de kullanmalıyız. Sadece ulusal düzeyde değil evrensel planda da işçi sınıfından kopuş gözetildiğinde, bu önemli. Tarihsel olarak bu zayıflık aşılmadıkça, proleter sınıf kimliğine özel bir vurgu yapmalıyız. İşçi kavramı bizim partimizin adında da olmalıdır. Gelecekte

muhakkak bu zayıflık aşılacaktır, ama bu geleceğin sorunudur. Bu kavramı mutlaka vurgulamak ve popüler propagandada özel bir tarzda kullanmak gerekiyor. Bununla işçicilik vurgusu yapmış olmuyoruz, devrimci bir sınıfı, işçi sınıfını tanımlamış oluyoruz ve bizim partimiz böyle bir sınıfın partisidir. İşçi sınıfı hareketiyle partimizin organik bütünlüğünü sağlamak bakımından da işçi kavramını kullanmanın özel bir önemi var. Çünkü Türkiye'de devrimcilik işçi sınıfı dışında kavranıyor. Bu nedenle de siyasi olarak tercih edilmesi gerekiyor.

Sonuç olarak, Türkiye kavramını kullanmamalıyız, partimizin ismi Anadolu ön ekini almalıdır. Daha kapsayıcıdır, bir köylü toplumunu değil bir kültürel zenginliği, bir uygarlığı tanımlamaktadır. Aslında enternasyonalist perspektifimize uygun geniş bir kapsama sahiptir. Rumeli'sini de, Kürdistanı'nı da kesen, Akdeniz'e açılan, yani devrimimizin karakterine uygun bir içerik de taşıyan bir kavramdır. Sınırlılıkları muhakkak ki vardır.

Anadolu Komünist İşçi Partisi, ama kısaltılmış biçiminin Anadolu Komünist Partisi olması gerektiğini düşünüyorum.

Özcan: Anadolu ekinin geriliği çağrıştırdığı düşüncesine katılmıyorum. Anadolu kavramının gerekçelendirilmesi üzerinden bu sorunu çözebiliriz.

Tuna: Sorun zaten kitleler nezdinde Anadolu kültürü diye bir kavramın olmaması, halkların kaynaşmış bir kimliği olarak görülmemesi. Biz eğer bir ön ek alacaksak, bu öncelikle bir siyasal coğrafya üzerinden tanımlanmalı. Böyle bir durumda Türkiye çok daha uygun. Eğer illa ki bir coğrafya üzerinden bakıyorsanız, Anadolu terimi Mezopotamya ve Kürdistan'ı dışlar. Yaşar Kemal'in ya da bir aydının Anadolu kavramı tanımlamasıyla, onun halk kitleleri tarafından anlaşılması arasında büyük bir fark vardır. Hele bir siyasi partinin Anadolu işçi sınıfı, Anadolu devrimi kullanımı sözkonusu olduğunda, bu fark çok daha büyüktür. Yarın güçlü bir politik hareketlilik koşullarında bile, Anadolu'nun kaynaşmış bir kimlik ve kültür olarak algılanmayacağı konusunda net bir fikrimizin olması gerekiyor.

Temmuz: Benim görebildiğim üç temel eksen var. Biri bilimselliği, diğeri politik kaygılar, üçüncüsü de fonetik açıdan vurucu olması. Bilimsel açıdan bakıldığında, Türkiye Komünist İşçi Partisi ismi üzerinde ("işçi" kavramına, bilimsel anlamı da olan, döneme ilişkin politik bir tercih olarak bakıldığında) bence herhangi bir tartışma olmaması gerekiyor. En azından burada anlaşmalıyız ki, nereden hareketle tercih yaptığımızı rahat belirleyebilelim. Politik veya fonetik kaygılarla tercih yapmışsak, bunu açıkça ifade edebilelim.

Farklı milliyetlerden işçi sınıfının yaşadığı bir siyasal coğrafyada değişik milliyetlerden işçileri aynı sendikada, aynı partide örgütlemenin mantığı bellidir. Devlet olarak örgütlemiş bir burjuva sınıfın varlığından hareket edilmelidir. Bu, ulusal sorunda marksistlerin iki temel ilkesinden biridir. Bütün milliyetlerden işçileri aynı partide örgütlemenin mantığı, bizzat siyasal sınırlardan, burjuvazinin devletini kurduğu sınırlarından hareketle belirleniyor. Bu yönüyle, Rusya'da veya ezilen ulusların olduğu başka coğrafyalarda sorun neyse, Türkiye'deki sorun da aynıdır. Bilimsel ölçütlerle bakıldığında, Türkiye ön ekinin tartışılır bir yönü yoktur.

Cezmi: Biraz açar mısın yoldaş? Bilimsel ölçütlerden bakıldığında komünizm veya komünist sıfatını anlıyorum da, Türkiye ön ekinin bilimsel ölçütlerle ilgisi nedir?

İsimlendirme ve siyasal coğrafya

Temmuz: Ulusal soruna yaklaşımda marksistlerin iki temel ilkesinden biri ulusların kendi kaderini tayin hakkıysa, diğeri aynı devletin çatısı altında bütün uluslardan proleterlerinin tek bir partide örgütlenmesidir.

Türkiye ismi bu siyasal coğrafyada bir devlet olarak örgütlenmiş bir sınıf tarafından konulmuş. Bu bir nesnellik. Bu sınıfın egemenliğini sürdürdüğü bu siyasal coğrafyayı temel almak, ulusal sorundaki iki temel ilkemizden biridir. Örneğin Türkiye'nin dışındaki milliyetlerden proletaryayı kendi partimize örgütlemek gibi bir sorunumuz yok. Ama Türkiye sınırları içinde hangi ulustan olursa olsun öncü işçilerin yeri bizim partimizdir diyoruz. Türkiye herhangi bir coğrafik kavramı anlatmıyor, dosdoğru burjuvazinin siyasi iktidarını kurduğu sınırları

anlatıyor. Bu sınırlara Hatay dahil edilmiştir, Hatay'daki işçiler bizim partimizde örgütlenmek durumundadır. Ama Hatay dahil edilmesiydi, o zaman da Suriye'de örgütlenmek durumunda olacaklardı. Burada temel alman bir sınıfın siyasal iktidarını kurduğu sınırlardır. Bu karşımıza bir gerçeklik olarak çıkıyor. Bilimsel ölçütlerinde bakıldığında tercih edilmek durumunda dediğim şey bu.

Ben bu sorunda politik kaygıların da küçümsenmemesi gerektiğini düşünüyorum. Bolşeviklerin durumuyla kıyaslanırsa, dünya ölçüsünde güçlü bir işçi hareketi var, İkinci Enternasyonal var, bir gelenek var. Dahası Rusya'da güçlü bir işçi hareketi var. Ezilen ulusların hareketliği ise bugünün Türkiye'siyle kıyaslanabilinir bir durumda değil. Dolayısıyla onları böyle bir politik tercihe zorlayan bir durum yok en azından. Nihayetinde iktidar olduklarında ulusların kendi kaderini tayin hakkını koşulsuz tanıyorlar. Öyle bir pratiğin özgüveniyle davranma imkanlarına sahipler. Bu nedenle ben Tuna yoldaşın işaret ettiği politik kaygıları önemsiyorum. Neye karar verilir, isim açısından kendi adıma birşey formüle edebilmiş değilim. Biz Anadolu'yu tercih edebiliriz veya başına ön ek koymamayı tercih edebiliriz, ama bu dosdoğru politik bir kaygıdır, bilimsel bir kaygı değildir. Bugünün Türkiye'sinde ulusal hareketin Kürt emekçi yığınları üzerindeki politik etkisini gözeten bir politik kaygıdır bu.

Cihan: Devlet sınırları konusunda birkaç şey söylemek istiyorum. Yaptığım tanımlamada, bu bir siyasal coğrafyadır, biz ulusal bir coğrafyayı değil, siyasal bir coğrafya tanımlamış oluyoruz, demiştim. Türk halkını incitmemek açıklaması tam anlaşılamadı. Ben, siyasal coğrafya böyle olduğu halde, buna aykırı bir zorlamanın incitici bir etki yaratacağını anlatmaya çalıştım. Yoksa neden Türkleri onore etmiyoruz meselesi değil. Bu konuda yoldaşın söylediklerine katılıyorum. Partimizin ismi üzerine tartışıyoruz. Komünist kimlik bu partinin niteliğini ve nihai hedeflerini tanımlıyor. İşçi kimliği onun sınıf kimliğini tanımlıyor, bunun bu tarihsel evrede çok özel bir önem taşıdığını söylüyoruz. Geriye ön ek kalıyor. Ön ek ise siyasal coğrafyaya göre belirlenir. Herhangi bir bilimsel parti programına ya da manifestosuna bakınız; işçi sınıfının mücadelesi içerik olarak enternasyonaldir, ama biçim olarak ulusaldır, her ülkenin işçi sınıfı öncelikle kendi burjuvazisiyle hesaplaşmak durumundadır, denir. Bir Avrupa devrimi beklentisinin olduğu bir dönemde bile, *Komünist Manifesto*'da net bir biçimde, proletaryanın mücadelesi biçim olarak ulusaldır, deniliyor. Ulusal sözü ile burada ulusal kimlikten çok bir devletin sınırları, yani ülke sınırları kastediliyor. Ön ek sadece nihai hedefi komünizm olan devrimci sınıf partilerinin hangi siyasal coğrafyada mücadele ettiklerini, hangi coğrafyanın burjuvazisiyle hesaplaştıklarını ortaya koyuyor. Ben bunu Türkiye isminde çok özel bir tarzla ısrar etmek için söylemiyorum. Yoldaşın dediği gibi, bilimsel ölçülerden ya da işin mantığı açısından bakıldığında, bu isimde bir problem olmadığını anlatmak için söylüyorum. Çünkü biz hangi coğrafyada hesaplaşıyorsak, o isim zaten ona göre seçilir. Birleşik Krallık Komünist Partisi de olabilir bu, Birleşik Krallık sınırlarını anlatan bir isimdir yalnızca. Mesela, Polonya-Litvanya Krallığı Sosyal Demokrat İşçi Partisi, Rosa Luxemburg'un da zamanında içinde yeraldığı partinin adıdır. Bu bir siyasal coğrafyayı anlatıyor, krallıkla ne işi olabilir ki bir işçi partisinin...

Özcan: Partinin nihai hedefi üzerinden isminin komünist olması gerektiğine yönelik söylenenler, benzer biçimde, coğrafya sorununa yaklaşırken de söylenemez mi? Sonuçta bizim nihai hedefimiz dünya devrimi.

Cihan: Neticede partiler neden ayrı ayrı kuruluyorlar? Neden bir dünya komünist partisi kurmuyoruz?

Özcan: Sosyalizm olmadan komünizm de olmaz...

Cihan: Nihayetinde dünyada sosyalizmin kendisi de uluslararası olabilir. Bir anda dünya devrimi yapabilsek bile, önce sosyalist aşamayı yaşayacağız, ardından komünizme geçeceğiz. Belki devletten dolayı problemimiz daha az olur, ama onun ötesindeki bir takım problemler gene de komünizme yürümek için bizim önümüze epeyce uzun bir süreç koyar.

Dikkat ediniz, ön ek sadece her müfrezenin hangi coğrafyada hesaplaştığını, hangi topraklarda devrimi yapmak sorunu ile yüzyüze olduğunu belirten bir şey. Ne diyoruz? Partimiz

dünya devrim ordusunun Türkiye'deki müfrezesidir. Neden? Türkiye bir siyasal coğrafya, dost-düşman ona göre belirleniyor. Eğer siz bu argümanı yeterince gözetemezseniz, bütün milliyetlerden işçilerin neden tek partide örgütlenmesi gerektiği argümanını da zayıflatmış olursunuz. Yoldaş buna doğru ve haklı biçimde işaret etti. Biz ne diyoruz? Aynı devletin sınırları içinde yaşadıkları sürece bütün milliyetlerden işçilerin tek bir partide birliği bir marksist ilkedir. Neden? Çünkü dost ve düşman, devrimci ve karşı-devrimci sınıflar buna göre şekilleniyor. Bugün PKK'nın açmazı da buradadır. Dost ve düşman güçlerin Türkiye denilen siyasal coğrafya çapında şekillendiği bir toplumda, siz onun bir kesimindeki dost güçlerle geneldeki düşman güçlerine karşı mücadele etmeye kalkıyorsunuz, böyle bir durumda güç yetiremiyorsunuz. Devrimde ilerlemek mi istiyorsunuz? Devrim güçlerine bütün kapsamıyla ulaşabilmeniz gerekiyor. Ama dar bir ulusal dava ile bunu maalesef başaramıyorsun. Ancak bir toplumsal devrim farklı milliyetlerden işçi ve emekçileri tek cephede birleştirebilir. Nedir farklı uluslar ya da milliyetler? Sözkonusu siyasal coğrafya içine hangileri giriyorsa, onlardır.

Adil: Bir siyasal coğrafyada mücadele veriyoruz. Bu coğrafyanın bir adı var, ön ek alacaksak bu adı kullanmak zorundayız. Bunun dışında bir ön ek aramanın doğru olmadığını düşünüyorum. Ama ön ek konulmadan, enternasyonal bir isim olarak, Komünist İşçi Partisi ismi de kullanılabilir. Anadolu tanımı farklı bir çağrışım yapacaktır. Bu nedenle özellikle Anadolu ön ekine sıcak bakmıyorum.

Cihan: Aslında Komünist İşçi Partisi üzerine genel bir anlaşma var. Komünist İşçi Partisi açılımında çok vurgulu, mesajı çok anlamlı, ajitasyonu çok uygun bir isim. Biz ajitasyonumuzda işçilere, Komünist İşçi Partisi size şunu şunu söylüyor, sizi şuna çağırıyor diyerek kullanabiliriz. Ya da, işçilere yönelik olarak, partiniz, komünist işçi partisi, işçilerin komünist partisi vb. türden bir söylem zenginliğiyle hitap edilebilir. Bu olanak olmakla birlikte partilerin genellikle kısaltılmış isimleriyle anıldıkları da bir gerçek.

Semih: Türkiye Komünist İşçi Partisi bence oldukça vurgulu. Türkiye ismi bir siyasi coğrafya olarak kullanılıyor. Kürt yurtseverleri için de iki ayrı anlam taşıyor. Birincisi siyasi coğrafya olarak Türkiye'nin bugünkü sınırlarını ifade ediyor. Bir diğeri Kürdistan dışındaki bölgeyi ifade ediyor. Her iki anlamı da içeren bir tarzda kullanılıyor. Mesela Türkiye devriminin yolu, görevleri diye kitap yazıyorlar, Türkiye işçi sınıfı, Türkiye devrimi diyorlar. Her iki anlamı içeren bir tarzda kullanılıyor.

Bence sorunu Kürt sorunu üzerinden değil, daha genel bir çerçevede, komünist partilerinin ön ek kullanmalarının doğru olup olmadığı çerçevesinden tartışırsak daha doğru olur. Böyle bir ön ek tarihsel olarak kullanılıyor ve kullanılması yanlış değil.

Tuna: Sorun ön ekin neden kullanılması gerektiğinde. Bugün dünyada bir komünist hareket, komünist olarak tanımlayabileceğimiz yapılar yok, bunun rahatlığıyla Komünist İşçi Partisi diyebiliriz. Dünyada bu açıdan farklı bir tablo olsaydı, Türkiye ön ekinin anlamı olurdu. Bugün Kürt emekçi kitlelerinin duyarlılıklarını düşünerek politik bir tercih yapabiliriz. Önümüzdeki dönem gerçekten proleter isyanlar ve halk hareketlerinin yeni bir dönemi olacaksa, bu süreç komünist hareketleri de yaratacaktır. Bu noktada böyle bir tanımlamaya ihtiyaç doğacaktır.

Ulaş: Bir tercih olarak söylemiyorum, ama Anadolu bana göre Türkiye'den daha geniş bir anlam içeriyor. Anadolu medeniyeti Türkiye'nin varlığından çok daha önce vardı, bu bir. İkincisi Anadolu ismi biraz İstanbul'un ağırlığını dengeler. İstanbul'un ağırlığı Anadolu'yu köylülüğü çağrıştıran bir bölge konuma düşürüyor, gerçekte öyle değil. Fakat eğer mümkünse, TKP ismini kullanmak çok daha doğru olur.

Ceren: Gerekçelendirme planında sorun çok karmaşık değil. Ancak Türkiye ön ekini aldığında da fonetik açıdan duyduğumuz kaygı ortadan kalkmıyor. Böyle bir problem var benim açımdan. Anadolu ismini kullanabileceğimizi sanmıyorum. Anadolu işçi sınıfı, Anadolu sol hareketi gibi bir kavramlaştırma bana çok yabancı geliyor. Türkiye bir siyasal coğrafyanın adıdır, ama Türkiye'ye biraz yıpranmış bir isim olarak bakılıyor, kaygılar buradan geliyor. Böyle bakmak gerekmiyor diye düşünüyorum. Türkiye

ön ekini çok rahat alabiliriz, ama kaygısını duyduğumuz sorunu çözmüyor. Bu çerçevede de somut bir önerim yok.

(...)

Cihan: Ulusal sorun çerçevesinde yaptığımız açıklamalara biraz daha dikkatli bakılmalıdır. Nihayetinde ön ek sadece mücadelede esas aldığımız siyasal coğrafyayı ilgilendiriyor. Ona bakarsanız, biz Anadolu toprakları dışına taşmak, Kürtler sayesinde Farslarla, Araplarla birleşmek, başka bazı hedefleri güden bir parti de olmak zorundayız. Ulusal soruna ilişkin ilk başyazımızda, bir ucu Balkanlar öteki ucu Basra'ya uzanan bir cumhuriyetler birliği bizim hayalimizdir, bizim hedefimizdir, dedik. Yani hayallerimiz dünyaya doğru da büyümek zorunda.

Nadir: Bu nedenle Anadolu biraz daha kapsayıcı bir kavram diyorum.

Cihan: Ben de diyorum ki, bu bir hedef olmakla birlikte, Türkiye devriminin Kürtlerden ve başka nedenlerden dolayı kendi çevresine doğru büyümesi bir potansiyel imkan olmakla birlikte, halihazırda bizim içinde mücadele ettiğimiz coğrafya Türkiye coğrafyası ve partiler siyasal coğrafyalara göre kuruluyorlar. Dikkat edin, partiler milliyet ya da bölge esasına göre kurulmuyorlar; kuruldukları zaman mutlaka milli ton taşıyan, ulusal sorunu temel alan partiler oluyorlar. Yani ön ek sadece mücadele ettiğiniz siyasal coğrafyayı tanımlıyor. Nihayetinde siz hangi ülkenin, hangi siyasal coğrafyanın müfrezesi iseniz, onu duyurmuş oluyorsunuz. Yoksa bir milliyeti olumlamak ya da onore etmek için değil.

Aykut: Bizim Yurtdışı Konferansı metinlerinde, yurtdışında sınıf çalışması değerlendirilirken yapılan bir takım tespitler var. Deniliyor ki, eğer burada gerçekten komünist bir sınıf partisi olsaydı, Türkiyeli işçiler ve başka milliyetten işçilerin doğrudan böyle bir parti içinde çalışmaları gerekirdi; biz çalıştıkları siyasal coğrafyada kurulmuş partiye üye olmalarını önerirdik. Bu aslında bizim için de bir ölçüdür. Yoldaşın son söylediği noktayı daha da genişletmek gerekebilir, ama sonuçta kullanacağımız ön ekin bir coğrafyayı tanımlaması gerekiyor. Anadolu-Türkiye ikilemi açısından baktığınız zaman, Anadolu bir siyasal coğrafyayı tanımlamıyor. Oysa biz bir komünist işçi partisi kuruyoruz, burada doğrudan siyasal bir tanım kullanmak durumundayız. Bu yönüyle, kültürel boyutuyla kullanabileceğimiz bir coğrafya ismi ile siyasal boyutuyla kullanacağımız bir coğrafya ismi arasında temelli bir fark vardır.

Nadir: Kuşkusuz biz sonuçta bir siyasal coğrafyada devrim yapacağız, ama partimizin adını bununla sınırlı tutmak zorunda değiliz. Bence bu açıdan bilimsel değil. Şu temel bir marksist prensip; bir komünist partisi belli bir devlet sınırları içerisinde örgütlenmeyi esas alır, milliyet vb. farkı gözetmez. Çünkü bu parti belli bir devlet sınırları içerisindeki devrime önderlik edecektir. Bu sınırlar içerisinde işçiler ulusal ayrımlara göre bölünemez. Bu proletaryanın kurtuluş mücadelesinin sınıfsal karakterine aykırıdır, bu nedenle marksist açıdan meşru değildir. Ama tartışma bu değil. Partimiz elbette bir siyasal coğrafyadaki devrime önderlik edecektir, devrimini bu siyasal coğrafya çerçevesinde tanımlamak durumundadır. Ama adını böyle tanımlamak zorunda değildir.

Cihan: Savunduğun argüman kendi önerini boşa çıkarıyor. Zira ufkumuz böyle bir noktada Anadolu'yu çok aşıyor, Balkanlar'a, Kafkaslar'a uzanıyor. İlk cephede hiç değilse bizi kuşatan coğrafyaya genişleyen bir ufkumuzun olması gerekir. Senin argümanların üzerinden bakıldığında, Anadolu bir darlığı anlatıyor.

Bahtiyar: Benim önerim Türkiye Komünist İşçi Partisi. Şundan dolayı: Biz bir siyasal coğrafyadaki bir sınıfın egemenliği hedef alacağız. Bu egemenliği ortadan kaldıramadığımız, bu ülkenin adını değiştirmediğimiz sürece, biz onunla anılacağız. Yani Anadolu Komünist Partisi ismini de alsak, Türkiye'den gelmiş bir parti diyecekler bizim için. Bu nedenle ön ekinin Türkiye olması gerekiyor. Ama fonetik açıdan belki DKİP, Devrimci Komünist İşçi Partisi de tercih edilebilir.

Cihan: Komünist İşçi Partisi güzel bir isim. Yani bu kısmı için söylüyorum, önünü arkasını boş bırakarak... Önüne, arkasına ne eklersek ekleyelim, bu ifadeyi kaybedemeyiz,. Komünist İşçi Partisi avantajını korumalıyız bence.

Özcan: EKİM'i ekleyebilir miyiz?

Cihan: EKİM henüz çok fazla bir şey kanıtlamadı. İleride kanıtlarsa, kitlelere malolursa, bu mümkün olabilir. Bolşevikler Bolşevik ekini koymuşlar, ama Rosa Luxemburg gibi Alman Devrimi'nin bir lideri konuşurken bile, Ruslara yönelttiği tüm eleştirilere rağmen, gelecek her yerde Bolşevizmindir, diyebiliyor. Rus emekçileri, biz komünistlere karşıyız ama Bolşeviklerden yanayız, onlar bize toprak verdi, diyebiliyor. Bu bir şeyi anlatıyor.

II. BÖLÜM

Bayram: İlk bölüm tartışmaların işimizi hayli kolaylaştırdığını düşünüyorum. Bu tartışmalarda partimizin adında komünist kimliğinin neden yeralması gerektiği konusunda, tarihsel deneyimler de dikkate alınarak, yeterli açıklık sağlanmış. İkinci olarak sınıf kimliği üzerine durulmuş, ki temel vurgulardan bir tanesi. Üçüncü olarak, ön ek meselesi üzerine bir tartışma sürüyor. Son nokta olarak da fonetik kaygı var. Bu dört noktayı gözeten bir tartışma yürütülmüş bulunuyor.

İlk bölüm tartışmalar komünist kimlik ve işçi sınıfı vurgusu üzerinde odaklaşmıyor. Tartışma daha ziyade alacağı ön ek ya da son ek üzerinde odaklaşıyor. Tartışmanın verimli sürebilmesi için üzerinde anlaşılan noktalardan çok tartışmalı noktalar üzerinde durmakta fayda var. Partimizin isminde komünist ve işçi sözcüklerinin olması noktasında bir problem yok. Ön ek meselesi ile ilgili bir tartışma var. Bazı yoldaşlar Anadolu kavramının daha birleştirici olacağını, bunun Anadolu'daki toplam kültürel mozağı kucaklayabileceğini vurguluyorlar. Buna karşı düşüncesi olan yoldaşlar da var.

Günlük siyasal dilde yerleşik bir kültür haline gelmiştir; Türkiye işçi sınıfı diyoruz, Türkiye solu diyoruz. Türkiye sözcüğü günlük yaşamımızda çok fazla girmiştir ve burada herhangi bir ulusal kaygı ya da herhangi bir ulusu yüceltme kaygısı sözkonusu değildir. Birileri böyle bir içerik de yüklemiş olabilirler, ama bizim böyle bir durumumuz yok. Komünistlerin ya da sınıfın öncü unsurlarının böyle bir kaygısı yok. Fonetik boyut noktasından baktığımız zaman, Türkiye sözcüğü Komünist İşçi Partisi'nin önüne getirildiğinde fonetik olarak da bir sorun olmadığını düşünüyorum. Benim düşüncem partimizin adının Türkiye Komünist İşçi Partisi, kısa adıyla Türkiye Komünist İşçi Partisi olmasıdır.

Arif: Partimizin ismi ne olmalıdır çerçevesinde daha önceki ön tartışmalarda değişik isimler önerilmiş. Anadolu Komünist İşçi Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Komünist İşçi Partisi, İşçi Komünist Partisi önerileri var. Ön tartışmalarda kaygı duyulan sorunlardan biri bu isimlerin daha önce kullanıldığı ya da dejenere edildiği. Ben bu kaygıya katılmıyorum. EKİM'e ilişkin olarak da ilk ortaya çıktığında benzer kaygılar vardı, ama süreç içinde EKİM'in ortaya koyduğu ideolojik, politik, örgütsel düzey insanlara EKİM'in ne anlama geldiğini kavrattı. İsim önemli olmakla birlikte, dahe önemlisi partimizin sınıf içerisinde tutacağı yer olacaktır.

Öne çıkan isimlerden biri olan olan Anadolu Komünist İşçi Partisi'e değinmek istiyorum. Anadolu önemli bir coğrafyadır, tarihsel ve kültürel bir zenginliği olan bir halklar mozağidir, bunun sahiplenmesi ve kucaklanması gerekiyor, deniliyor. Ben böyle bir kaygı gözetilerek parti isminin belirlenemeyeceğini düşünüyorum. Bana göre Anadolu dar bir coğrafyadır.

Egemen sınıflar tarafından zorla çizilmiş olsa da biz bir coğrafyada mücadele yürütüyoruz. Misak-ı Milli denilen sınırlar içerisinde işçi sınıfının partisini kuracağız. Bu sınırların zorla çizilmiş olması Türkiye isminden uzak durmayı getirmemelidir. Rusya'da Çarlık otokrasisinin de büyük bir barbarlığı vardı, ama sonuçta belli coğrafik sınırlar içinde işçi sınıfının birliği sağlandı. Dolayısıyla böyle bakamayız diye düşünüyorum. Türkiye bir siyasal coğrafya ise, biz bu siyasal coğrafyada devrim yapmayı hedefliyorsak, Türkiye ismini kullanmamak yanlış olur diye düşünüyorum.

Bir öneri olarak TKP ismi de düşünülebilir. Bunun tarihte de örnekleri var. Almanya'da KPD-ML, KPD'nin tasfiye olmasının ardından, M-L ekini atarak ismini KPD olarak değiştirdi. Burada bir tarihi miras var, ona sahiplenme var. Bizde de TKP ismi dejenere olmuş, reformist-revizyonist bir çizgide kendini ifade

etmiş olsa da, bence kullanılmasında bir sakınca yok. Parti isminin kısa olması gerektiğini düşündüğüm için de bu ismi öneriyorum. Komünist partisi zaten işçi sınıfının öncü partisi olacağı için işçi kimliğinin vurgulanmasının zorunlu olmadığını düşünüyorum.

"Partimizin adı Türkiye Komünist İşçi Partisi olmalıdır"

Sergen: Partimizin adı ne olmalıdır tartışmasında, komünist ve işçi kimliğinin vurgulanması gerektiği üzerinde genelde birleşiliyor. Ön tartışmalarda bu uzun uzun gerekçelendiriliyor. Tartışma daha çok parti isminin ön ekine ilişkin.

Komünist ve işçi kimliğinin vurgulaması gerektiğine ilişkin görüşe ben de katılıyorum. Öne sürülen gerekçeler sağlam ve bilimseldir. Özellikle bugün içinde bulunduğumuz süreçte bunları daha kuvvetli bir biçimde vurgulamalıyız. Zaten başından itibaren de biz bu iki kavrama çok özel bir hasasiyetle yaklaştık ve vurguladık.

Diğer öneriler Anadolu Komünist İşçi Partisi, Komünist İşçi Partisi, Türkiye Komünist İşçi Partisi şeklinde. Benim bu konudaki düşüncem şu. Gerçekten de, özellikle Cihan yoldaşın uzun uzun gerekçelendirdiği gibi, biz burada bir ulusal parti kurmuyoruz, bir halkçı parti de kurmuyoruz. Türkiye işçi sınıfı denilen, birleşik, belirli bir siyasal coğrafyada oluşmuş, şekillenmiş ve gelişebildiği kadar gelişmiş bir sınıfın partisini kuruyoruz. Ve biz işçi sınıfının partisine bir isim arıyoruz. Bu sınıf çeşitli milliyetlerden işçilerden oluşan, ancak belli bir siyasal coğrafyada oluşan ve şekillenen bir sınıftır. Bu, bu siyasal coğrafyanın veri alınmasını gerektirir.

Bir takım karşı argümanlarda ileri sürüldüğü gibi, Türk devleti ve onun çağrıştırdığı olumsuzluklar üzerinden hareket edilemez. Biz soruna özellikle Kürt sorunu nedeniyle tarihsel haksızlık ya da soyut bir adalet duygusuyla yaklaşamayız. Soruna Kürt sorunu üzerinden bakmak bu meseleyi daraltmak olur. Bir sınıfın egemen olduğu bir siyasal coğrafya, aynı zamanda onun tam karşıtı bir başka temel sınıfın oluştuğu, şekillendiği bir siyasal coğrafyadır. Böyle bir siyasal coğrafyada tek devrim stratejisi savunan bir parti olacak ve nihayet devrim bu coğrafyada gerçekleşecektir. Bu devrimi gerçekleştirecek bir sınıfın partisini kuracağız. Burada bir yıpranmışlık sözkonusu ise, bu resmi adı TC olan burjuvazinin devletinin yıpranmışlığıdır. Bunun bizim tartışmamızla bağlantısının kurulmaması gerekir. Bu sorunu daraltmak olur.

Bu sorunda rahat davranmamız gerektiğini düşünüyorum. Özellikle '80 sonrasında Kürt ulusal kurtuluş hareketinin devrimci hareket üzerinde yarattığı bir basınç var. Bunun bizim saflarımızda ne ölçüde yankı bulduğundan bağımsız olarak söylüyorum. Türkiye sol hareketi '80 öncesinde ulusal sorunu doğru bir biçimde ortaya koymak konusunda yeteneksiz ve başarısız kaldı. Bu sorunun Türkiye devrim açısından önemini yerli yerine oturtamadı. Kimisi partisinin adına Kuzey Kürdistan ekini bile yaptı. Kimisi ayrı örgütlenme mi, birleşik örgütlenme mi diyerek seksiyon örgütü formülasyonunu ortaya attı. '80 sonrasında ise Kürt ulusal hareketinin yaşadığı gelişmenin basıncı altında kalındı. Sorunu doğru bir biçimde ortaya koymak, geçmişteki yanlışları sınıfsal bir temelde aşmak yerine, kolaycı yollara başvurdu. Türkiye ismini kullanmamaktan kaçınmak bunun bir ürünüdür. Bu konuda başından itibaren sağlam bir yaklaşım içinde olan, bu sorunu yerli yerine otutan yalnızca EKİM oldu. (...)

Konuşmamın başında da söyledim; belli bir coğrafyada oluşmuş ve şekillenmiş bir sınıfın partisine ad arıyoruz. Yoksa çok çeşitli halkların bir araya geldiği bir mozaiğe, bir kültüre, bir uygarlığa isim aramıyoruz. Örneğin; 1919 öncesinde ya da 1920'lerde olsaydı, bunun biraz daha anlaşılır bir yönü olurdu. Ama bugün öyle değil. Bugün Anadolu birçok açıdan kapsayıcı bir kavram değil. Kültür, uygarlık vb. açıdan çok kapsayıcı gibi görünüyorsa da, farklı bir yönden yaklaşıldığı zaman bunun böyle olmadığı görülecektir. Hatta şunu da söyleyebilirim, bugünkü gelişme düzeyi gözönüne alındığında bu biraz geriliği de ifade ediyor. Eğer gerçekten biz bir halklar mozaiğini, kültürel zenginliği ifade edecek bir isim arayışı içinde değilsek, Türkiye Komünist İşçi Partisi

ismini net bir biçimde tercih etmeliyiz. Sonuçta bizim partimiz, Türkiye Komünist İşçi Partisi, bütün uygarlıkları veri alacak, ancak onu daha ileri bir düzeye taşıyarak bir senteze ulaşacaktır. Sonuç olarak ben net bir biçimde Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin bizim için çok uygun bir isim olduğunu düşünüyorum.

Farklı öneriler üzerine tartışmalar

Cemal: Partinin adı ne olmalıdır sorusuna cevap ararken özellikle iki noktaya dikkat etmemiz gerekiyor. Birincisi, bilimsel olması; ikincisi, fonetik ve ajitasyon yönünden kitleler üzerinde yaratacağı etki önemlidir. Ben bu konuda politik kaygı güdülmemesi gerektiğini vurguluyorum. Ön ek üzerine yapılan tartışmalarda bazı yoldaşların biraz önyargılı ve duygusal yaklaştığını düşünüyorum. Türk kelimesi ile Türkiye kavramı iki farklı şey. Türkiye işçi sınıfı farklı milliyetleri, farklı azınlıkları içeren bir kavramdır. Biz istesek de istemesek de, sınırları burjuvazi tarafından çizilmiş siyasal bir coğrafyada yaşıyoruz ve herşeyden önce bu topraklarda mücadele etmek zorundayız. Bu çerçevede Türkiye kavramının tartışılmaması gerektiğini düşünüyorum. Kullanılması bilimsel yönden doğrudur.

Komünist kavramı ise zaten işçi sınıfını kapsayan bir kavramdır. İşçi kelimesi yine de konulabilir, ama fonetik yönden biraz zorlama olur diye düşünüyorum. Ayrıca, işçi sınıfı ve emekçiler açısından, partinin isminde işçi sınıfının geçmesi üzerinden işçi sınıfı örgütlenmiyor. İsmimiz, biz kendi ideolojik platformumuzu ete-kemiğe büründürdüğümüz ölçüde yığınlar nezdinde bir anlam taşıyacaktır. Kitleler soyut sözükler üzerinden değil, somut pratik üzerinden düşünüyor. Bu somutu biz ancak pratik içinde anlamlandırabiliriz.

Anadolu Komünist Partisi ismini fonetik yönden güçlü, ama bilimsel açıdan doğru görmüyorum. Komünist İşçi Partisi ise tek başına bir şey ifade etmiyor. Nerenin komünist partisi? Hangi ülkede mücadele ediyor? Dolayısıyla Komünist İşçi Partisi'nin doğru bir adlandırma olduğunu düşünmüyorum.

Ayrıca MLKP, DHKP-C gibi isimlendirmeler, Kürt hareketinin yarattığı basıncın bir ifadesi bana göre. Türkiye sol hareketi yıllarca sosyal-şoven bir eğilim içindeydi, Kürt ulusal mücadelesinin yükselmesinin ardından ise onun kuyruğuna takılmaya başladı. Bizim böyle önyargılarla düşünmememiz gerekiyor.

Osman: Partimizin isminin sınıf kimliğini içermesi konusunda değişik düşünen yoldaşlar var. Önce bu konudaki görüşlerimi belirtmek istiyorum. İşçi sınıfına güvensizlik uluslararası düzeyde yaşanıyor. Kendi ülkemiz açısından bakıldığında da durum farklı değil. Bu nedenle partimizin ismi sınıfsal kimliğini açık bir biçimde ortaya koymalıdır.

Bunun ötesinde Anadolu Komünist Partisi'ne ilişkin bir tartışma var. Bunun bizim açımızdan belli güçlüklerinin olduğunu düşünüyorum. PKK bile yaptığı değerlendirmelerde Türkiye işçi sınıfı, Türkiye devrimci hareketi söylemini oldukça yoğun olarak kullanıyor. Bu anlamda Anadolu sözcüğünün bizi ifade edemeyeceğini, bir parça darlaştıracağını düşünüyorum.

Ulusal hareketin Türkiye sözcüğünü "misaki-millicilik"le özdeşleştirdiği açıktır. Ama şu da açık bir gerçektir. Bizim mücadelemiz sonuçta içerik olarak enternasyonalisttir, ancak biz bir coğrafyada işçi sınıfının iktidarı için savaşıyoruz. Bir coğrafyada iktisadi-politik olarak egemen olan burjuvazinin sınıf iktidarını yıkmak için savaşacak bir partiyi kuruyoruz. Bu nedenle üzerinde mücadele edeceğimiz coğrafyayı net olarak ortaya koymak durumundayız. Bilimselik anlamında bu noktada bir kaygı yok. Bugün Türkiye'deki halkçı akımların PKK'nin gelişiminin yarattığı basınç altında Türkiye sözcüğünü kullanmadıklarını görüyoruz. Bu bizim prim vereceğimiz bir şey değildir. Benim açık önerim Türkiye Komünist İşçi Partisi olmasıdır.

Nadir: Anadolu Komünist Partisi diyen yoldaşlar düşüncelerinde ısrar ediyorlar mı, bilemiyorum. Ben tartışmanın toplamı üzerinden, üç değişik öneride de ideolojik çerçevede herhangi bir farklılık görmüyorum. Çeşitli hareket noktalarında belli tercihler var. Bunu platform açısından bir zenginlik sayıyorum. Toplam eğilimler gözetildiğinde, Anadolu ön ekine çok sıcak bakılmadığı görülüyor. Dolayısıyla bunda ısrar etmenin bir mantığı yok. Ancak bazı yoldaşların

gerekçelerine katılmadığımı da belirtmek istiyorum. Nihayetinde Anadolu ön eki bir siyasal tercihtir.

Gelinen yerde Türkiye ön eki ile ilgili tartışmaların noktalanmasını öneriyorum. Ama Arif yoldaşın konuşmasıyla kendi konuşmamı bütünleştirmek istiyorum. Komünist partisi doğal olarak işçi partisidir, onun organik bir parçasıdır, bilinçli kesiminin örgütüdür. Biz popülist bir gelenekten koptuk. Bu gelenek Marksizm-Leninizm adına ortaya çıktı, kendini hep böyle tanımladı, ama bu genel bir halkçı kimlikti. Bundan dolayı komünist partisinin sınıfsal kimliğine özel bir vurgu yapmak önemli. Ama biz yeni bir döneme girdiğimizi söylüyoruz. Bunu yalnız Türkiye için değil, evrensel düzeyde söylüyoruz. Komünizm bu yeni dönemde tüm dünya halkaları nezdinde büyük bir prestiji kazanacaktır. Yeniden umut olacaktır. Yıkılışın ardından çok kısa bir süre geçmesine rağmen milyonlarca insan sosyalizmin yıkıldığı ülkede kitle gösterileri gerçekleştiriyorsa, bu bile bugünden çok şeyin değiştiğini gösteriyor. Dahası burjuva ideologları bile kapitalizm üzerine umutsuzluklarını ifade etmek zorunda kalabiliyorlar. Bu aslında proletaryanın, emekçilerin, insanlığın yüzünü yeniden komünizme döndüğünü itiraf etmelerinin başka bir biçimidir.

Sonuçta şuraya gelmek istiyorum. Koptuğumuz geleneğin yarattığı dar etkiyi çok fazla gözetmeden partimizin adını Türkiye Komünist Partisi (TKP) koyalım. Ama propaganda ve ajitasyonumuzda, bu meseledeki sınırlılıklar aşılana, partimizin ismi yerleşene kadar proletaryanın komünist partisi, işçilerin komünist partisi gibi argümanları kullanalım. Ben şundan da kuşku duymuyorum. Partimiz siyasal mücadelede kendi yerini almayı başarabilirse eğer, çok geçmeden işçi sınıfı nezdinde, bütün sol kesim nezdinde proletaryanın siyasal temsilcisi, onun öncü örgütü olmayı başaracaktır. Önemli olan pratikte işçi sınıfının devrimci önderliğini kazanmamızdır. Bunu kazandıktan sonra gerisi yerli yerine oturacaktır. Dolayısıyla kaç tane TKP var, buna bakmaksızın bundan sonra bir tane TKP olacaktır. Bu bizim TKP'mizdir, proletaryanın TKP'sidir, proletarya devriminin TKP'sidir diyelim ve adını da böyle koyalım diyorum.

Hazal: Partimizin ismi konusunda kongre öncesi süreçte basınımızda ve günlük faaliyetimizde komünist işçi partisi kullanımı belli bir oturmuşluk yaratmıştı. Türkiye ön ekinin kullanılması konusunda rahat değildim. Türkiye denilen coğrafyada Kürt halkı ile içiçe yaşıyor olmamızın yarattığı bir rahatsızlıktı bu. Ama diğer taraftan da, ulusal soruna yaklaşımımızda, belli bir devletin sınırlarını esas almak kaydıyla, diye başlayan bilimsel vurgularımız vardı. Bu benim için kendi içinde belli çelişkileri de anlatıyordu. Ön tartışma tutanaklarını yeniden inceledikten sonra bu rahatsızlığı kendi cephemden attığımı düşünüyorum. Yani Komünist İşçi Partisi Türkiye ön ekini almalıdır. Yıkmayı hedeflediğimiz bir burjuva sınıf egemenliği, bunun temsilcisi bir devlet var. Bu devletin egemen olduğu belli sınırlar, bu sınırlar içinde oluşan bir işçi sınıfı var. Ön ek sorununa bu çerçevede yaklaşmak gerektiğini düşünüyorum.

Bilimsel ölçülere farklı yaklaşımlar

Cezmi: Partimizin isminin, ideolojik çizgimizin ve sahip çıktığımız tarihsel geleneğin bir ifadesi ve uzantısı olması gerekiyor. Bunun esas olarak komünist isimlendirmesi üzerinden yapılabileceğini düşünüyorum. Zaten bu çerçevede bir tartışma yok, ön ek çerçevesinde belli bir tartışma yaşanıyor. Bunun aslında dolaysız olarak politik eksenle ilgili yapılabilecek bir tercih olduğunu düşünüyorum. Tartışma bilimsellik alanına dönük olarak yürütüldüğü ölçüde, bence gerçeklendirilmesi de zayıflıyor. Belli bir coğrafyada belli bir siyasal iktidara karşı mücadele ediyoruz ve bu coğrafyadaki değişik uluslardan proletaryanın ortak örgütlenmesini ve mücadelesini savunuyoruz; Türkiye ismi bu çerçevede bir gerekliliktir, deniliyor. Yani bizim genel ilkesel bakışımızın bir zorunlu sonucu olarak ifade edildiği zaman, bu bence zayıf bir gerekçelendirme oluyor. Bu çerçevede bakıldığı zaman bence Anadolu ön eki bu gerekçeleri dışlamıyor. Çünkü siz programınızda hangi sermaye iktidarına karşı, hangi coğrafyada mücadele verdiğinizi zaten

ortaya koyuyorsunuz.

Bence bu tartışma şu politik eksen üzerinden, işçi sınıfının ya da sol hareketin bu ön eki nasıl karşılayacağı, küçük-burjuva devrimciliğinin bu konuda seçtiği isimler veya onların Kürt sorunu karşısındaki tutumları üzerinden de yürütülmemelidir. Esas olarak soruna işçi sınıfı kitleleri ve onun öncüsü açısından, bu ön ek tercihinin onlara vereceği mesaj, bunun propaganda yönü açısından bakılmasının daha doğru olduğunu düşünüyorum. Aynı zamanda bu çerçevede uluslararası komünist ve devrimci hareketin deneyimlere de bakmak gerekiyor.

Ben şöyle düşünüyorum. Türkiye sıfatı, Türk ulusunun ezen bir ulus olarak egemenliğinin ötesinde, sermayenin sınıfsal egemenliğinin ifadesi haline gelmiş, bununla birlikte anlamının bulmuştur. Buradan bakıldığında, Türkiye ön ekini kullanmanın çok isabetli olmadığını düşünüyorum. Gerekçelendirmede işin bilimsel yönü bir yana bırakıldığında, sınıf kitlesinin bu konudaki duyarlılığı yönünden neyi ifade ettiği,, nasıl karşılanacağını noktasında tartışmak gerekiyor. Diğer yandan, devrimimizin bölge coğrafyası üzerinden, ulusal sınırlar ötesindeki anlamını, içeriğini, dinamiklerini vurgulaması açısından da, Türkiye ön eki ile kıyaslandığında Anadolu ön ekinin daha isabetli olduğunu düşüyorum.

Sonuç olarak, benim açımdan Türkiye ön eki tartışmalıdır. Ön ek alacaksa, Anadolu benim tercihimdir. Ama bence ön ek tercihinin yapılmaması daha isabetli olur. Çünkü biz hangi siyasal coğrafyada, hangi siyasal iktidara karşı mücadele ettiğimizi zaten programımız üzerinden, faaliyetimizin içeriği üzerinden ortaya koyuyoruz. Anadolu Komünist İşçi Partisi ya da Komünist İşçi Partisi çerçevesinde fikir belirtiyorum.

Tuna: Ön tartışmalarda Komünist İşçi Partisi ile ilgili gerekçelendirmemi yaptığım için yeniden tekrarlamayacağım. Yalnız daha önce çok fazla gündeme gelmemiş bir TKP önerisi var. TKP adı kullanılacaksa eğer, bizim bu adı kullanan siyasal yapılara karşı somut bir tutumumuzun olması gerekiyor. Sorun kitleler karşısında TKP'nin nasıl farklılaşacağı değil. Biz bugün henüz sınıf ve kitlelere malolmuş bir devrimci örgüt değiliz. Bu ismi kullandığımızda pratikte belli sıkıntılarla karşılaşacağımızı bilmeliyiz, buna rağmen bu ismi alırsak, bu konuda tutum da almalıyız. Zira böyle durumların Türkiye solunda nasıl bir tutumla karşılandığı biliniyor...

Semih: Ben fonetik kaygı konusundaki düşüncemi belirtmek istiyorum. Bizim partimize vereceğimiz isim kitlelere çok ulaşamayan bir isim de olabilir, yani kitlelerin bunu kullanma biçimi daha farklı olabilir. Latin Amerika'da devrimci örgütler var, ama bu örgüt adı ile değilde örneğin Sandinistler biçiminde yerleşebiliyor. Ya da Türkiye İşçi Köylü Partisi olarak değil de Aydmlıkçılar olarak yerleşebiliyor. Belki bizim için de Ekimciler denilecektir. Bizim düşündüğümüzden farklı bir süreç yaşanabilir, kitleler böyle bir kullanımı tercih edebilir. Sonuç olarak, fonetik kaygı ikincil olmalıdır, diyorum.

Cezmi: Ön ek bilimsel doğruluğu üzerinden tartışıldığında, biraz ak ve kara şeklinde algılanıyor. Burada yaptığım tartışma, verilmesi gereken politik mesajların parti ismi üzerinden daha kuvvetli bir biçimde verilmesi gerektiği tartışmasıdır. Sorunun politik ekseni denildiğinde, böyle anlaşılmalıdır. Biraz önce bütünlüklü ifade edemediğimi düşünüyorum.

Sorunun bir yönü şudur. Ulusal hareketin gelişme seyrinden, sol hareketin geçmiş olumsuz süreçlerinden bağımsız olarak, sonuçta bir ezilen ulus gerçeği var. Biz bu sorunun tüm devrim süreci boyunca temel bir sorun olarak önümüzde duracağından hareket ederiz. Politik eksenden bakalım derken, dar bir takım kaygılar ya da bugün varolup yarın silinecek siyasal çevrelerin basıncı üzerinden değil, politik ihtiyaçları üzerinden bakmak gerekiyor.

Bu noktada ezilen ulus proletaryasına ve emekçi kitlelerine güven vermenin önemli olduğunu düşünüyorum. Şöyle bir tartışma yapılabilir. Böyle bir isim aldığımız zaman biz güven veremeyecek miyiz? Bizzat siyasal faaliyetimizin içeriği, programımızın kendisi güven vermiyorsa, ismimiz mi verecektir? Bu eksende bir tartışma isabetli değil. Kuşkusuz ki esas olan yürüttüğümüz faaliyettir, programımızdır; bununla birlikte düşünürsünüz,

bu çerçevede kuvvetlendirici bir yönünün olup olmadığını ya da gerekli olup olmadığını tartışırsınız. Ben sadece Türkiye devrimci hareketinin tercih ettiği isimler ve onların ezilen ulus kitlelerine dönük politik tutumları üzerinden değil, fakat tarihsel deneyimler üzerinden de Türkiye ön ekini kullanmamanın politik bir anlamı olduğunu düşünüyorum. Ezilen ulus kitlelerinin ve proletaryasının bu çerçevede kaygı duymasının genel olarak haklı bir zemini olduğunu düşünüyorum. Bu ön eki, yalnızca siyasal sınıf iktidarı kimliği olarak değil, yanısıra ezen ulus kimliği olarak da reddedişimizin, bunun partimizin ismi üzerinden ortaya konulmasının güven çerçevesinde politik olarak tercih edilebileceğini düşünüyorum. Rusya deneyimi üzerinden bakıldığında, devrim sonrası süreçte bu konuda zayıflıklar var. Bu çerçevede de uyarıcı ve eğitici olmalıdır diye düşünüyorum.

Özcan: Özellikle Cezmi ve Nadir yoldaş benim vurgulamak istediğim noktalara işaret ettiler. Öte yandan Temmuz yoldaşın ön tartışmalarda çok iyi ortaya koyduği gibi, sonuçta burada üç alan var; bilimsel olarak doğru olup olmaması, politik kaygılar ve ajitatif yan. Bunları da gözeterek, daha önce yaptığımız tartışmalar çerçevesinde, Türkiye Komünist İşçi Partisi ismine en azından karşı çıkmıyorum. Genel eğilim üzerinden Anadolu Komünist İşçi Partisi ismi üzerinde ısrar etmiyorum.

Semih: Cezmi yoldaş politik bir tercih olarak Türkiye ön ekinin kullanılmaması gerektiğini, ayrıca bu kullanımın bilimsellik çerçevesinde gerekçelendirilemeyeceğini söylüyor.

Ama şöyle bir durum var. 70-80 yıl önce Anadolu tabiri kullanılıyordu. İstanbul'daki saraya karşı gelişen bir kurtuluş savaşı sözkonusuydu, bu çerçevede Anadolu kavramının bir yeri vardı. Ama bir süreç yaşanmıştır. Belli sınırlar oluşmuş, Türkiye bir siyasal coğrafyayı tanımlayan bir tabir haline gelmiş ve yerleşmiştir. Belli sınırlar içerisindeki bir mücadeleyi kapsaması çerçevesinde Türkiye ön ekinin bilimsel olduğu açık. Dolayısıyla salt bir politik tercih olarak ifade etmek bana doğru gelmiyor.

Öte yandan TKP, Türkiye İşçi Köylü Partisi'nin çağrıştırdığı Aydınlık çevresinden farklı olarak, Türkiye'de olumsuz bir geleneğin temsilcisi olan çok daha köklü bir politik varlık olarak tanınıyor. Sonuç olarak ben Türkiye Komünist İşçi Partisi adının daha doğru bir tercih olduğunu düşünüyorum.

Celil: TKP isminin kullanılması konusunda ben başka bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. Soruna devrimci etik açısından da bakmak gerekiyor. Bugün bu ismi kullananlar var. Bizim iddiamız ne olursa olsun, siz gayri ciddi bir çevresiniz, bunu kullanamazsınız diyemeyeceğimize göre, bunu gözetmemiz gerekiyor. Sorunun bu yönünü küçümsememeniz gerekiyor. Sonuçta bugün bu isim kullanılıyor ve belli bir iddia var. Siyasal süreç ne gösterir, bu ayrı bir olay. Ama siz bunun hakkını vermezsiniz, bu ismi biz aldık, kullanacağız ve hakkını vereceğiz dememizin doğru olmayacağını düşünmüyorum.

"Türkiye" ön eki sorunu politik değil bilimsel bir tercihtir

Cihan: Ben Türkiye ön ekinin politik değil, bilimsel bir tercih olduğunu vurgulayarak ve yineleyerek söze başlamak istiyorum. Soruna salt politik tercih üzerinden baksaydık, çok muhtemeldir ki biz Türkiye ismini kullanmazdık. Ve yoldaşlar da zaten bu ülkedeki ulusal ayrımlara, ulusal baskıya, Kürtlerin inkar edilmişliğine bir tepki olarak Türkiye ön ifadesinin karşısına farklı bir öneri ile çıkabiliyorlar. Ve getirdikleri önerileri ek nedenlere dayandırıyorlar. Bu ek nedenler de aynı hareket noktasının bir uzantısı olarak savunuluyor. Anadolu, bu ülkenin kültürel çeşitliliğini, etnik farklılıklarını, tarihini kucaklayan bir isimlendirme, diyorlar. Burada bir politik tercih var. Ama Türkiye isminin kullanılması bana göre bilimsel bir tercih. Biz bir siyasal partiyiz. Programımıza da yazdık, her sınıf öncelikle kendi coğrafyasında kendi burjuvaziyle hesaplaşmak zorundadır. Bu coğrafya Türkiye denilen siyasal coğrafyadır. Bu birinci nokta.

İkincisi; TKP ismini almak mümkün mü? Daha önemlisi böyle bir tercih doğru olur mu? Semih yoldaş da belirtti; Türkiye İşçi Köylü

Partisi için duyulan kaygılardan çok daha fazla kaygı duymak mümkün bu konuda. Çünkü TİKP nihayetinde unutulmuş bir partidir. Özel bir çevreyi simgeleyen bir partidir. Ayrıca bu TKİP değil TİKP, yani Türkiye İşçi Köylü Partisi'nin kısaltılmış biçimidir. Dolayısıyla telaffuzdan gelen bir kargaşa var. Yani bir isim tekrarı değil, ne açık ne de kapalı biçimiyle herhangi bir benzerlik yok.

Ama TKP bu ülkede bir kültürdür. Biz beğensek de beğenmesek de, TKP 70 yıllık bir siyasi kültürdür. Ve maalesef bıraktığı miras da çok iyi bir miras değildir. Mustafa Suphi'nin TKP'si ile sınırlayamayacağımıza göre, TKP'nin tarihine komünizm açısından, işçi sınıfı hareketi açısından sahip çıkmamız mümkün değildir. Dikkat edin ilerici açıdan demiyorum, bu ülkedeki ilerici mücadeleler, sosyal mücadelenin siyasal yansıması açısından demiyorum. Bu açıdan bakıldığında, bu ülkede ilerici bir politikacı olarak Mehmet Ali Aybar'ın da emekçilere ait bir yanı vardır. Aybar bir reformistti, bir milliyetçiydi, bir liberaldi, ama ilerici bir insan. Bu ülkenin ilerici mücadele tarihinin bir parçasıdır. Bu bambaşka bir şey. TKP'ye bu ülkenin ilerici birikimi açısından belli ölçülerde sahip de çıkabiliriz. Ama komünizm ve devrim açısından TKP'nin nasıl bir parti olduğu yeterli açıklıkta biliniyor. Bıraktığı herhangi bir birikim de yok. Çok büyük ölçüde olumsuz, dahası son birkaç on yıl üzerinden bakıldığında berbat bir geleneğin temsilcisidir. Kuyrukçu reformist bir parti, tasfiyecilik bu partinin ilk birkaç onyılını yılını belirlemiş. Arada neredeyse 20 yıllık bir boşluk, bir fiili-örgütsel silinmişli dönemi var.'70'ler sonrasında ise apayrı bir kimliğe, modern revizyonist kimliğe sahip reformist bir parti.

Bu açıdan TKP ismini almak doğru mu diye sormak gerekiyor. İsim benzerliği üzerinden söylüyorum bunu tabi. Biz bilimsel kaygılardan hareket ederiz ve başladığımız yerden bu bilimsel çerçeveye kendi gerçek devrimci içeriğimizi veririz diyerek, yoldaşlar kendi argümanlarını yine de savunabilirler. Ama sorunun bir başka yönü de var. Celil yoldaş belirtti, bu isim kullanılan bir isim. Bu nedenle çok mümkün görmüyorum. Ancak belli eklerle birlikte kullanılabilir, eğer kullanılırsa.

Buradan bu ek sorununa geçmek istiyorum. TKP-E diyebilir miyiz? Bence dememeliyiz. EKİM bugün henüz bir darlığı çağrıştırıyor. Biz parti olarak bu darlığı aşıyoruz. Darlık ne anlamdadır? EKİM parti öncesi bir örgüt, parti öncesi bir gruptur. Partili kimlik ve partili tanımlama, bu darlığımızı kıran, bu noktada yeni bir iddiayla, partili kimlik iddiasıyla ortaya çıktığımız bir safha. Bu aşamada EKİM ya da Ekimciler eki bizi daraltır. Yarın EKİM'in ve Ekimcilerin ürünü olan bir parti kitlelere, sınıfa malolduğunda, o zaman bu kavramlar yücelir. İşte böyle bir çıkışı, böyle bir kökü vardı denilir, bir başka temel üzerinde TKP-Ekimciler bir anlam kazanmaya başlar. Ama şu safhada bu isim bizim katettiğimiz mesafeyi ve ortaya koyduğumuz yeni iddiayı daraltır. Bu nedenle böyle bir safhada tercih etmeyelim diyorum. TKP-Ekimciler ya da Türkiye Komünist İşçi Partisi-Ekimciler ya da Türkiye Komünist İşçi Partisi'den ve TKP'den çok Ekimciler olarak anılıp anılamayacağımız tümüyle gelecek siyasal süreçle ilgili bir durum. Durum böyle bir hal alabilir de almayabilir de, bugünden bir şey söylenemez. Kaldı ki bu tür bir algılanma ve isimlendirme bizi aşan, bizim dışımızda ortaya çıkan bir durum olabilir.

Bolşevikler'den bu açıdan bir farkımız var. Bolşevikler bütün başarılarını bu ismin içine sığdırdılar. Bolşevikler ta 1919 kadar Bolşevikler idiler, başka bir şey değillerdi. RSDİP değildi onlar. Gerçek siyasal yaşamda Bolşevikler'diler ve ne yaptılarsa Bolşevikler olarak yaptılar. Onlar Moskova ayaklanmasını Bolşevikler olarak düzenlediler, yenilgi dönemini Bolşevikler olarak kucakladılar, savaşta Bolşevikler olarak farklı tavır aldılar. Partinin Bolşevik kanadıydılar ve bütün bir tarihi bu kimlikle yaşadılar. 1919 kadar da Bolşevikler olarak kaldılar. Rusya köylüleri bile; Bolşevikler iyiydiler, zira bize toprak verdiler, ama komünistler kötü, zira bizden fazla ürünün mecburi teslimini istiyorlar, diyebildiler. Bu, Bolşeviklerin gerçek kimliklerini bu isim altında bulduklarını

gösteriyor. Onları RSDİP denilen parçalı gövdeden ayıran bu zaten. Devrimcilik kendisini zaten Bolşevik form içerisinde ve ismi altında buluyor. Ve Bolşevizm bir tarih ve siyasi kimlik haline geldiği için, Rosa Luxemburg gibi bir Alman komünisti kalkıp, "gelecek bu anlamda Bolşevizme aittir" diyebildiğine göre, demek ki bu çok bambaşka bir şeydir.

EKİM henüz böyle bir tarihi yaşamadı. Bu anlamda EKİM, geniş işçi ve emekçi kitleler bir yana, solun genel ilerici potansiyeli sözkonusu olduğunda bile hala bir darlığı akla getiriyor. Bir ayrı grubu akla getiriyor. Partili kimlik daha kapsamlı, daha kucaklayıcı bir safha olabilmeli. Biz bunun avantajından yararlanabilmeliyiz. O dönem geride kaldı diyebilmeliyiz. Biz ancak o dönemin geride kaldığını kendi tarihsel pratiğimizle gösterebildiğimiz zaman, o çıkış bizi buraya getirmiştir diyebileceğiz ya da kitleler oradan giderek bizim geçmişimize de sahipleneceklerdir. Ekinciler vurgusu bu açıdan bir anlam kazanabilecektir.

Bu arayışlar esas olarak fonetik kaygıdan çıktı. Bu kaygıyı ben de duydum bir süre. Ama böyle bir kaygı nereye kadar duyulabilir? Ancak temenni edilebilir, arzu edilebilinir, olsaydı iyi olurdu denilebilir. Ama biz devrimci bir parti kuruyoruz. İçerikten giderek biçimi belirleyeceğiz. Biçimden giderek içerik yaratamayız. Daha vurucu, kısaltılmış bir isme sahip olmak istenirdi, ama biz bunu zorlayamayız. İşin bilimsel içeriğine ve gereklerine uygun davranmak zorundayız.

İşçi kimliğiyle ilgili olarak da ek bir şeyler söylemek istiyorum. Kuşkusuz komünist parti işçi sınıfının partisidir. Komünizmin bilimsel içeriği sınıfın teorik-ideolojik dışa vurumunu anlatır, onun teorik ifadesidir, onun nihai hedefini anlatır. Bunlar doğru. Ama biz yine de bu kuruluş döneminde, içinden geçtiğimiz tarihsel evrede, işçi vurgusunu tercih etmeliyiz. Neden?

İlkin, ön tartışmada gerekçelendirdiğim nedenlerden dolayı. İkinci olarak ise, bu ülkede komünizmin sınıf hareketiyle tarihsel olarak birleşemediğini, onun ileri kesimiyle çok fazla özdeşleşemediğini unutmamak durumundayız. Bu hala da yaşanması gereken bir tarihsel süreç. Biz komünizmle işçi sınıfının birbirinden kopmaz iki kavram olduğunu, iki gerçeklik olduğunu, isim üzerinden de ve hiç değilse bir dönem için sınıfa propaganda etme avantajını kullanabilmeliyiz. Popülizm noktasında duyduğumuz kaygıyı, yani solun bulanmış bilinci üzerinden duyduğumuz kaygıyı, işçilerin oluşmamış bilinci üzerinden de duymalıyız. Ve işçi kavramını bu açıdan da hiç değilse bir dönem bilinçli bir tutumla tercih etmeliyiz. İlerde bu işçi kavramı gereksiz hale gelebilir de, bu isim oturduğu, artık tarihi bir sürece mal olduğu için kalabilir de. Bu geleceğin bir sorunudur.

Sorun ulusal hareketin basıncı değil

Tuna: Türkiye ön eki ile ilgili argümanlara ilişkin bir şeyler söylemek istiyorum. Tartışma bizim için öncelikle politik anlamıyla bir değer taşıyor. Türkiye ön ekini koyup koymamak politik bir tercih. Türkiye ön ekini gerekçelendiren yoldaşlar, buna karşı çıkılmasında, DHKP-C ile MLKP'nin kullandığı türden yaklaşımlar gördüler.

Böyle bir eleştirinin çok gerçekçi olmadığı aslında tutanaklarda var. Türkiye ekinin konulmaması önerisi, bizim siyasi planda Kürt ulusal hareketi ile işbirliğimizi zedeleyeceği düşüncesiyle getirilen bir öneri değil. Parti olarak Türkiye'de bir siyasi iddia ortaya koyuyoruz ve ulusal hareketin geldiği bugünkü noktada Türkiye devrimci hareketi içinde onu en net biçimde eleştiren bir hareketiz.

Buna rağmen neden Türkiye ön ekine karşı çıkılıyor? Çünkü tartışılan nokta, Kürt işçileri ve emekçileri tarafından bunun nasıl algılanacağıdır. Sorun bizim ulusal hareketle ilişkilerimizi bozulup bozulmayacağı değil, Kürt işçilerini etkilemeye çalışan bir parti olarak onlara gittiğimizde, şiarlarımız ulaştığında, ismimiz duyulduğunda, onların bunları nasıl karşılayacağıdır. Görebildiğim kadarıyla, Türkiye'yi gerekçelendiren konuşmalarda buna bir cevap yok.

İsim üzerinde yapılan bir tartışmanın sınırlılığı açık. Partinin ismindeki komünist terimi kitleler tarafından nasıl karşılanacaktır ya da işçi vurgusuna proleter olmayan emekçi

kesimler ne diyeceklerdir diye sorulabilir. Kuşkusuz ki biz komünist ve işçi terimlerini kullanmaktan kaçınamayız. Buna rağmen ben yine de sorunun önemli olduğunu, parti isminin ulaştığımız Kürt emekçileri tarafından nasıl algılanacağı noktasında önem taşıdığını düşünüyorum. Ulusal sorun üzerine yapılan tartışmalarda, bunun bir iç bölüm olarak programda yeralması gerektiğini tartıştık. Bu, bu sorunun Türkiye devrimi açısından taşıdığı özel önemden geliyor. Bence meseleye biraz buradan bakılmalı.

Öte yandan mesele yarın Komünist İşçi Partisi'nin dışarda nasıl anılacağı ise, güçlenen bir parti ön eki olsa da olmasa da tanınır. Sandinistler dediğimizde, bu ülkede ortalama bir devrimci onun liderinin adını bile biliyor, değil ki kendi ülkesini, siyasal coğrafyasını... Dolayısıyla bu bir problem değil. Bence siyasal coğrafya tanımlanmadan da parti adı belirlenebilir. Benim geçen tartışmadaki önerim Komünist İşçi Partisi idi. Ama bir siyasal coğrafya üzerinden tanımlanacaksa, bu bilimsel terim Türkiye'dir.

Osman: Tartışma Kürt emekçilerinin Türkiye ön ekine nasıl yaklaşacağı noktasına geldi. Bizim işçi ve emekçileri parti çizgisine kazanmak, parti programı düzeyine çıkarmak gibi temel bir görev ve sorumluluğumuz var. Eğer Kürt emekçilerini bugünkü düzeyi üzerinden kavrarsak, partimizin ismindeki diğer terimlere ne diyecekleri sorusu doğal olarak sorulur. Bugün Kürt emekçilerinde Türkiye ismi konusunda özellikle ulusal hareketin yarattığı bir önyargı olacaktır. Bu misakı-millicilik olarak değerlendirilecektir. Biz bu önyargıyı ancak politik çalışmamız içinde kırabileceğiz.

Bayram: Komünist partilerinin mücadele verdikleri coğrafyada genellikle ezilen uluslar mevcuttur. Buna rağmen genellikle mücadele ettikleri siyasal coğrafyanın adıyla anılmışlar, soruna ezilen uluslar üzerinden bakmamışlardır. RSDİP en iyi bildiğimiz örneklerden biridir. Aynı şekilde bizim coğrafyamızda da ön ekin engel teşkil etmeyeceğini düşünüyorum. Bugün birçok sanayi merkezinde Kürt ve Türk emekçileri içiçe geçmiştir. Ortak sendikalarda örgütleniyorlar, sermayeye karşı ortak mücadele yürütüyorlar. Nesnel koşulların bu denli elverişli olduğu ve ulusal sorun konusunda net ve tutarlı bir politikaya sahip olduğumuz koşullarda, Kürt emekçilerinin önyargıları aşılacaktır. Parti olarak Kürt ulusal sorunu konusundaki hassasiyetimiz ile, Kürt ulusu üzerindeki zulme dönük yürütüğümüz mücadele ile bu önyargıyı kırabileceğiz.

Nadir: Bu memlekette yanlızca Türkler değil başka milliyetler ve azınlıklar da yaşıyorlar. Bunların yıllarıdır yaşadığı ezilmişliği, horlanmışlığı, eşitsizliği mutlak biçimde gözetmemiz gerekiyor. Bunu 80 yıldır inkar edilen Kürt ulusu açısından ayrıca gözetmemiz gerekiyor. Bu bizim partimizin tarihsel sorumluluklarından biridir. Ön ek tartışması ise bir başka tartışma. Ön eke karşı çıkan yoldaşlar, bunu Kürt ulusal hareketinin yarattığı basınçtan dolayı değil, politik bir tercih olarak öneriyorlar. Bu bir siyasal değerlendirmedir, eğer yanlış bir değerlendirme ise vurgu bu yönüyle yapılmalıdır. Ötesi bizim mutlak bir biçimde siyasal çalışmamızda gözetmemiz gereken bir hususdur. Biz tarihsel eşitsizliğe ve haksızlığa, ulusal baskıya kesin tutum almazsak ezilen ulusların güvenini kazanamayız. Onların öncü partisi durumuna gelemeyiz. Bu platformda ön ekin alınmamasını savunan yoldaşlara bakıyorum, bunların büyük çoğunluğu Kürt değil, bundan ayrıca sevinç duyuyorum.

Umut: Kürt kitlelerinin Türkiye ön ekine nasıl bakacakları önemli olmakla birlikte, partimizin ismi sorununa buradan bakamayacağımız açık. Kürt emekçilerine karşı görev ve sorumluluklarımızı yerine getirdiğimiz ölçüde partimizi Kürt kitlelerine kabul ettirebileceğiz. Soruna Türkiye. ön ekinin kullanıp kullanmamak üzerinden değil, görevlerimizi yerine getirip getirmemek üzerinden bakmamız gerektiğini düşünüyorum.

***

Partimizin Kuruluş Kongresi üçte iki bir çoğunlukla partimizin isminin Türkiye Komünist İşçi Partisi olmasını kararlaştırmıştır.

Partimizin adı ne olmalıdır?

V.İ.LENİN

Bilimsel olarak doğru olması ve proletaryanın sınıf bilincinin aydınlanmasını politik olarak ilerletmesi için partimizin adı ne olmalıdır?

19) Sonuca, Partimizin adına geliyorum. Tıpkı Marx ve Engels'in kendilerine komünist demeleri gibi, kendimizi ***Komünist Partisi*** olarak adlandırmalıyız.

Marksist olduğumuzu ve sosyal-demokrasinin iki önemli noktada tahrif ve ihanet ettiği "Komünist Manifesto" zemininde durduğumuzu tekrarlamalıyız: 1) işçilerin anavatanı yoktur, emperyalist savaşta "anavatan savunması" sosyalizme ihanettir; 2) Marksist devlet öğretisi İkinci Enternasyonal tarafından tahrif edilmiştir.

"Sosyal-demokrasi" adı, Marx'ın sık sık, başka şeylerin yanında 1875'te "Gotha Programının Eleştirisi"nde de kanıtladığı ve Engels'in 1894'te daha popüler biçimde yinelediği gibi, ***bilimsel olarak*** doğru değildir. İnsanlık kapitalizmden dolaysız olarak ancak sosyalizme, yani üretim araçları üzerinde ortak mülkiyete ve ürünlerin, bireyin çalışma yeteneği ölçüsüne göre paylaşımına geçebilir. Partimiz daha ötesine bakıyor: sosyalizm kaçınılmaz olarak yavaş yavaş, bayrağında: "Herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre" yazan komünizme doğru gelişmek zorundadır.

Bu benim ilk argümanımdır.

İkincisi: Partimizin adının ikinci bölümü (Sosyal-***Demokrat***) de bilimsel olarak doğru değildir; demokrasi ***devlet*** biçimlerinden biridir. Oysa biz Marksistler ***her türlü*** devlete karşıyız.

İkinci Enternasyonal (1889-1914) liderleri, Bay Plehanov, Kautsky ve benzerleri, Marksizmi sığlaştırıp tahrif ettiler.

Marksizm anarşizmden, sosyalizme geçiş için ***devletin zorunluluğunu*** tanımasıyla ayrılır; ama (ve onu Kautsky ve ortaklarından ayıran budur) alışılmış parlamenter, burjuva, demokratik cumhuriyet türünde ***bir devletin değil***, 1871 Paris Komünü gibi, 1905 ve 1917 İşçi Temsilcileri Sovyetleri gibi bir devletin.

Üçüncü argümanım: yaşam, devrim bizde ***artık pratikte***, şimdilik sadece güçsüz biçimde, embriyon halinde de olsa, artık gerçek anlamında bir devlet olmayan işte bu yeni "devlet"i yaratmıştır.

Bu ***artık*** liderlerin salt teorisi değil, kitlelerin pratiğinin bir sorunudur.

Sözcüğün asıl anlamında devlet, halktan ayrı silahlı insan formasyonlarının kitleler üzerinde zor uygulamasıdır.

Bizim ***oluşum halindeki*** yeni devletimiz de bir devlettir, çünkü bizim silahlı insan formasyonlarına ihtiyacımız var, akla gelebilecek ***en katı*** düzene gereksinimimiz var, gerek Çarlık gerekse de Guçkov türünde burjuva karşı-devrim girişimlerinin ***acımasızca*** şiddetle bastırılmasına ihtiyacımız var.

Fakat ***oluşum halindeki*** yeni devletimiz artık sözcüğün asıl anlamında bir devlet değildir, çünkü Rusya'nın birçok yöresinde silahlı formasyonları, halkın üstünde duran, ondan ayrı olan, ayrıcalıklı, pratikte görevden alınamaz bazı kişiler değil, ***bizzat kitle***, tüm halk oluşturuyor.

İleriye bakmalıyız, geriye değil, eski ***monarşist*** yönetim organlarının, polisin, ordunun, bürokrasinin yardımıyla burjuvazinin egemenliğini sağlamlaştıran alışılmış burjuva tipte demokrasiye değil.

İleriye, artık bir demokrasi olmaktan çıkan oluşum halindeki yeni demokrasiye bakmalıyız; çünkü demokrasi halkın egemenliği demektir, silahlı halkın kendisi ise kendi üzerinde egemenlik kuramaz.

Komünist Parti'ye uygulandığında demokrasi sözcüğü yalnızca bilimsel olarak doğru olmamakla kalmaz. Bu sözcük şimdi, Mart 1917'den sonra, devrimci halkın gözüne takılan ve bu sayede onun yeniyi: "devlet" içinde ***biricik erk*** olarak, ***her türlü*** devletin "sönümlenmesi"nin "öncüsü" olarak İşçi, Köylü ve olası bütün diğer Temsilciler Sovyetleri'ni özgürce, cesaretle, kendi gücüyle inşa etmesinin ***engellendiği*** bir ***at gözlüğüdür.***

Dördüncü argümanım: tüm dünyada

(Devamı s.22'de)

sosyalizmin objektif durumu hesaba katılmalıdır.

Bu durum artık, Marx'la Engels'in gayet bilinçli olarak, yanlış, oportünist "sosyal-demokrasi" ifadesine katlandıkları 1871-1914 arasındaki zamanda olduğu gibi değildir. Çünkü ***o zamanlar***, Paris Komünü'nün yenilgisinden sonra tarih, yavaş örgütlenme ve aydınlatma çalışmasını gündeme koymuştu. Başka bir çalışma yoktu. Anarşistler, yalnızca teorik olarak değil, ekonomik ve politik olarak da kesinlikle haksızlardı (ve öyle kalacaklardır). Anarşistler durumu yalnış değerlendirdiler, dünyanın durumunu kavramadılar: İngiltere'de emperyalist kârlarla ahlakı bozulmuş işçiler, yenilgiye uğratılmış Paris Komünü, Almanya'da yeni (1871) zafer kazanmış burjuva-ulusal hareket, yüz yıllardır süren uykusunu uyuyan yarı serflik Rusyası.

Marx ve Engels durumu doğru değerlendirdiler; uluslararası durumu kavradılar, sosyal devrime ***yavaş yavaş*** yaklaşma görevlerini anladılar.

Biz de yeni dönemin görevlerini ve özelliklerini kavrayalım. Marx'ın haklarında: Ejderha dişleri ektim, pire biçtim" dediği hakeza Marksistleri taklit etmeyelim.

Emperyalizme gelişmiş olan kapitalizm, zorunlu olarak emperyalist savaşı üretti. Savaş bütün insanlığı ***uçurumun kenarına***, bütün uygarlığın çökmesi, daha milyonlarca ve onmilyonlarca insanın vahşileşmesi ve malıvolması tehlikesinin eşiğine getirdi.

Proletaryanın devrimi dışında ***hiçbir*** çıkış yolu yoktur.

Ve bu devrimin başladığı, ilk ürkek, güvensiz, bilinçsiz, burjuvaziye karşı körü körüne güvenli adımlarını attığı anda -"sosyal-demokrat" liderlerin, "sosyal-demokrat" parlamenterlerin, "sosyal-demokrat" gazetelerin çoğunluğu (ve bu doğrudur, bu olgudur) - ve kitleleri etkileme ***organları tam da bunlardır-***, bunların çoğunluğu sosyalizme ***sadakatsizlik*** etti, sosyalizme ***ihanet etti***, "kendi" ulusal burjuvazisinin safına geçti.

Bu liderler kitleyi şaşırttı, şaşkına çevirdi, aldattı.

Ve şimdi bizim, aynı İkinci Enternasyonal'in kendisi gibi kokuşmuş olan o eski ve köhnemiş tanıma sarılarak bu yalanı desteklememiz, ona yardımcı olmamız isteniyor!

"Birçok" işçi sosyal-demokrasi tanımını dürüst ***kavrıyor*** olabilir. Fakat artık subjektifle objektifi birbirinden ayırmayı öğrenmenin zamanıdır.

Subjektif olarak bu sosyal-demokrat işçiler, proleter kitlelerin en sadık liderleridirler.

Fakat dünyanın objektif durumu öyledir ki, Partimizin eski adı kitlelerin yanıltılmasını ***kolaylaştırıyor***, ilerlemeyi engelliyor, çünkü adım başında, her gazetede, her parlamento fraksiyonunda kitle ***liderleri***, yani sözleri geniş ölçüde duyulabilen, eylemleri geniş ölçüde görülebilen kişileri görüyor - ve bunların hepsi "hakeza sosyal-demokratlar"dır, hepsi sosyalizme ihanet edenlerle, sosyal-şovenlerle "birlikten yana"dır, hepsi eski "sosyal-demokrat" poliçeyi sunuyorlar...

Ya karşı argümanlar?... "Anarko-komünistlerle karıştırılırız"...

Fakat sosyal-ulusallarla ve sosyal-liberallerle, radikal sosyalistlerle, Fransız cumhuriyetinin bu en ileri ve burjuva kitle aldatmacasında en becerikli burjuva partisiyle karıştırılmaktan neden korkmuyoruz?... Kitleler buna alıştı, "işçiler ***kendi*** sosyal-demokrat partilerini 'sevdiler'"...

Tek gerekçe budur, ama bu yalnızca Marksist öğretiyi değil, fakat aynı zamanda devrimin yakın gelecekteki görevlerini, uluslararası sosyalizmin objektif durumunu, İkinci Enternasyonal'in utanç verici çöküşünü ve proletaryanın etrafını yığın yığın çeviren sayısız "hakeza sosyal-demokrat"ın pratik çalışmayı engellemesini de gözardı eden bir gerekçedir.

Bu donukluğun bir gerekçesidir, uyuşukluğun bir gerekçesidir, ataletin bir gerekçesidir.

Biz ise dünyayı değiştirmek istiyoruz. Yüz milyonlarca insanın içine çekildiği, yüzlerce milyar sermayenin çıkarlarının karıştığı, insanlık tarihinde en muazzam bir altüst oluş olmadan - proleter devrim olmadan gerçekten demokratik bir barışla sona erdirilemeyecek olan emperyalist savaşı sona erdirmek istiyoruz.

Fakat kendi kendimizden korkuyoruz. "Alışılmış", "sevdiğimiz" kirli gömleği çıkarıp atmakta tereddüt ediyoruz...

Kirli gömleği çıkarıp atmanın zamanıdır, temiz çamaşırlar giymenin zamanıdır.

Nisan **1917**

Seçme Eserler, Cilt: 6, İnter Yay., s.127-131

***

Yoldaşlar, bildiğiniz gibi, Partinin adının değiştirilmesi sorunu üzerine Nisan 1917'den beri Parti içinde oldukça geniş bir tartışma gelişmiştir ve o nedenle Merkez Komitesi büyük bir anlaşmazlığa yol açmayacak, hatta neredeyse hiçbir anlaşmazlığa yol açmayacak bir karar alabilmiştir: Merkez Komitesi size, Partimizin adını Rusya Komünist Partisi, parantez içinde Bolşevik olarak değiştirmeyi önermektedir. Bu eki hepimiz gerekli görüyoruz, çünkü "Bolşevik" sözcüğü, sadece Rusya'nın politik yaşamına değil, aynı zamanda genel olarak Rusya'daki olayların gelişimini izleyen bütün yurtdışı basınına da yerleşmiştir. Hakeza "Sosyal-Demokrat Parti" adının bilimsel açıdan yanlış olduğu da basınımızda daha önce açıklanmıştı. İşçiler kendi devletini yarattıklarında, eski demokrasi -burjuva demokrasisi- kavramının devrimimizin gelişme seyri içinde eskidiğinin farkına vardılar. Biz, Batı Avrupa'nın hiçbir yerinde varolmamış olan yeni tipte bir demokrasiye ulaştık. Böyle bir demokrasi sadece Paris Komünü'nde vardı. Paris Komünü hakkında ise Engels, onun sözcüğün esas anlamında bir devlet olmadığını söylemiştir. Kısaca, emekçi kitleler devleti yönetme ve mevcut devlet düzenini destekleyen bir silahlı güç yaratma işini bizzat ele aldıklarında, özel yönetim aygıtı, devletin belli bir zor uygulamak için kullandığı özel aygıt ortadan kalkar ve bu bakımdan da demokrasinin eski biçimini savunamayız.

Öte yandan, sosyalist dönüşümü başlatarak, önümüzde, sonuçta bu dönüşümün yöneldiği açık bir hedef koymalıyız, yani kendisini sadece fabrikaların, işletmelerin, arazilerin ve üretim araçlarının mülksüzleştirilmesiyle, üretimin ve ürünlerin dağıtımın sıkı muhasebesi ve denetimiyle sınırlamayan, bunun ötesine geçerek, herkesden yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre ilkesini gerçekleştirmeye yönelen komünist toplumu yaratma hedefini koymalıyız. Bu yüzden "Komünist Partisi" adı bilimsel olarak tek doğru addır. Bunun, bizim anarşistlerle karıştırılmamıza yol açabileceği itirazı Merkez Komitesi'nde derhal reddedilmiştir, çünkü anarşistler kendilerini hiçbir zaman sadece komünist olarak adlandırmazlar, bu tanımı belli eklerle kullanırlar. Sosyalizmin de birçok türevi var, fakat bu hiçbir zaman sosyal-demokratların sosyal-reformistlerle, ulusal sosyalistlerle ve benzer partilerle karıştırılmasına yol açmıyor.

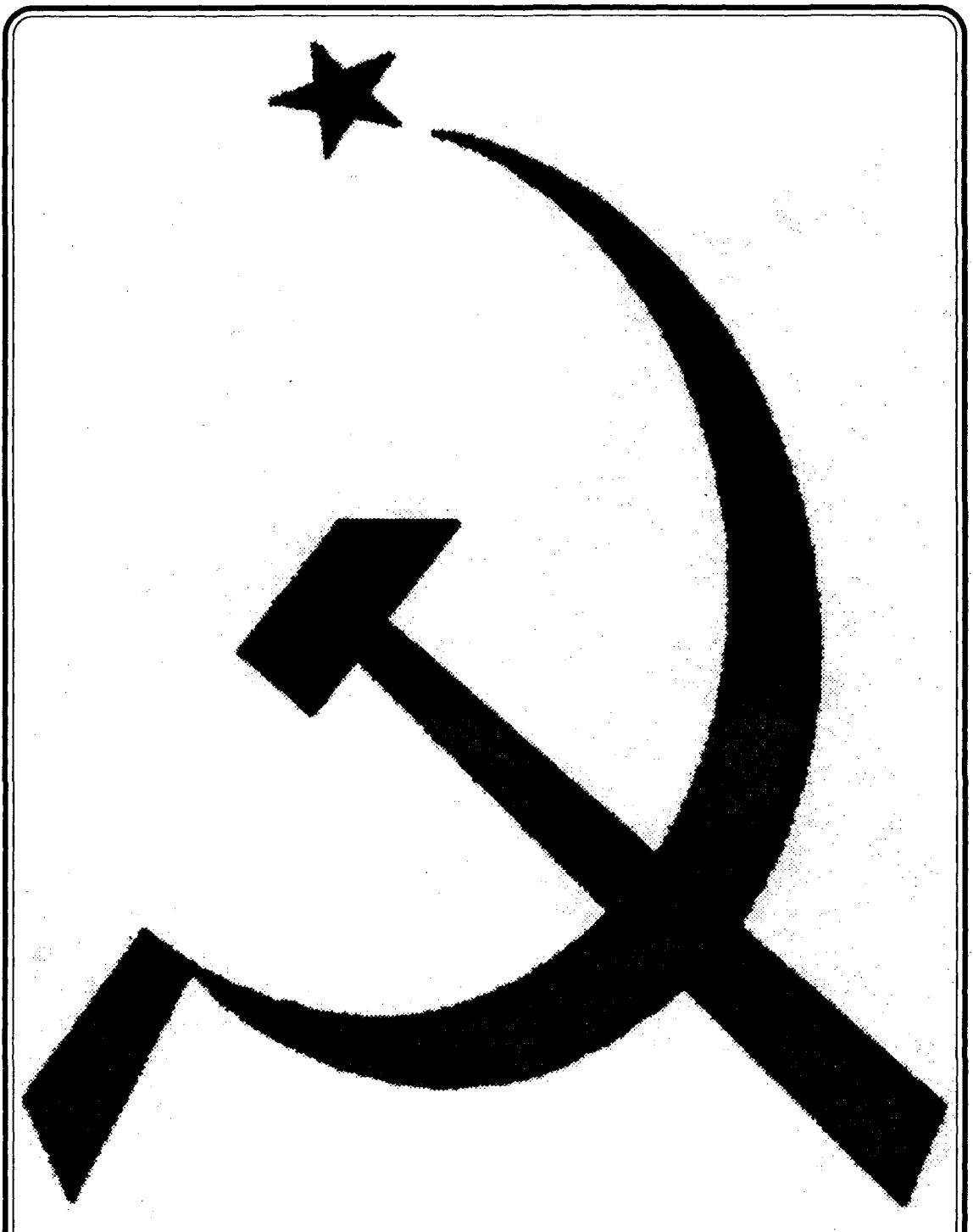
Öte yandan Partinin adının değiştirilmesi için en önemli argüman, eski resmi sosyalist partilerin, Avrupa'nın bütün ileri ülkelerinde, resmi Avrupa sosyalizminin şimdiki savaşta tamamen çöküşüne yol açan sosyal-şovenizm ve sosyal-yurtseverlik sarhoşluğundan bugüne kadar kurtulamamış olmaları, böylece bugüne kadar neredeyse tüm resmi sosyalist partilerin devrimci sosyalist işçi hareketi için gerçek bir köstek, gerçek bir engel oluşturmaları gerçeğidir. Bütün ülkelerin emekçileri arasında bugün hiç kuşkusuz olağanüstü büyük bir sempatiye sahip olan Partimiz, bu eski resmi sosyalizmle bağlarını kopardığını mümkün olduğunca kesin, sert, açık ve belirgin biçimde açıklamakla yükümlüdür. Partinin adını değiştirmek, bu hedefe ulaşmak için en uygun araç olacaktır.

8 Mart 1918

RKP (B) VII Parti Kongresi'nde Parti Programının Revizyonu ve Partinin Adının Değiştirilmesi Üzerine Rapor'dan...

Seçme Eserler, Cilt: 8, İnter Yay., s.327-328

Türkiye Komünist İşçi Partisi

Ekim artık TKİP Merkez Yayın Organı

Bu sayımızdan itibaren *Ekim* yeniden tanımlanmış bir konum ve işlevin yanısıra yeni bir periyodik düzenle çıkıyor. Partimizin Kuruluş Kongresinin aldığı karara göre, *Ekim* bundan böyle Türkiye Komünist İşçi Partisi Merkez Yayın Organı olarak ve aylık periyotlarla çıkacak. Kuruluş Kongremizin partimizin yayınları ve bunun bir parçası olarak *Ekim* üzerine yaptığı ayrıntılı tartışmaları ve aldığı kararları gelecek sayımızdan itibaren okurlarımıza sunacağız.

Hareketimizin kendi bağımsız siyasal kimliği ile ortaya çıkışı *Ekim*'in yayın hayatına başlamasıyla üstüste düştü. *Ekim* bu kimliğin devrimcilere ve kitlelere tanıtılmasının yanısıra ideolojik-politik planda geliştirilmesinin temel bir aracı oldu. Komünist hareketimizin yılları bulan evrimi içinde nihayet partili bir düzeye ulaşması, Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin kuruluşunun ilanı, *Ekim*'in bir merkez yayın organı olarak kendi rolünü ne denli başarıyla oynadığının somut-pratik bir göstergesi ve kanıtlanması sayılmalıdır.

Başlangıçta ve yılları bulan bir süre boyunca *Ekim* bir hareketin yayın yükünü tek başına omuzladı. İllegal bir yayın organı olması bu yalnızlığı ayrıca ağırlaştırdı. Bunula birlikte, komünistlerin illegal-ihtilalci temellere dayalı bir sınıf partisi örgütlemeyi başarmalarında *Ekim*'in bu konumu/niteliği temel önemde bir rol oynadı. *Ekim* bu temeller üzerinde bir örgütsel inşanın ideolojik-politik yol göstericisi olmakla kalmadı, illegal konumu sayesinde bu inşanın en uygun aracı olmak gibi bir temel işlev yerine getirdi.

Ekim hareketimizin tek yayın organı olma yalnızlığından kurtulalı yıllar oldu. Komünist hareketimiz yıllardır merkezi ya da yerel bir dizi legal ve illegal yayın aracına sahip. Bu yeni yayınlar hareketin gücünde ve etkisinde, faaliyetinin genişliğinde ve çeşitliliğinde bir büyümenin ifadesi olmakla kalmadılar, yanısıra yayın faaliyetinde bir işlev farklılaşmasının da aracı oldular. Başlangıçta teorik, politik ve örgütsel faaliyetimizin tüm yayın yükünü omuzlayan *Ekim*, yeni yayınlarla birlikte, gitgide daha çok bir Merkez Yayın Organının asli işlevlerini üstlenebilir hale geldi. Bu işlev farklılaşmasının belli bir oturmuşluğa ulaştığı bir aşamada toplanan EKİM 3. Genel Konferansı, "Örgüt Basını" üzerine değerlendirmesinde, Merkez Yayın Organı olarak *Ekim*'in konumuna ve işlevine şu tanımlamayı getirdi: *"Merkez Yayın Organı, adı üzerinde, hareketin temel ideolojik-politik organı, sürdürülen bütün politik ve örgütsel faaliyetin yol göstericisi, yönlendiricisidir. Bu çerçevede biçimlenen bir merkezi önderliğin yayın kürsüsüdür. Aynı şekilde, Merkez Yayın Organı olarak* ***Ekim****, örgütümüzün temel ve taktik konulardaki ilkesel görüşlerinin ve somut politikalarının, örgütün yakın ve uzak hedef ve görevlerinin dolaysız ve bağlayıcı taşıyıcısı ve yansıtıcısıdır. Yığınlar ve kamuoyu karşısında, örgütümüzün sesi ve kürsüsüdür."*

Partimizin Kuruluş Kongresi genel çizgileriyle bu konum ve işlev tanımlamasını onaylamış, tartışmalar içinde zenginleştirmiştir. *Ekim*, bundan böyle, yukarıda tanımlanan işlevini TKİP Merkez Yayın Organı olarak yerine getirecektir. Kuruluş Kongresi bu çerçevedeki bir işlev için bugünkü koşullarda 15 günlük bir periyodun gerekli olmadığına, tanımlanan işlevi daha nitelikli ve kapsamlı biçimde yerine getirebilmesi için, *Ekim*'in sayfa sayısının artırılmasına (duruma göre 32 ile 40 arası), fakat yayın periyodunun aylık hale getirilmesine karar vermiştir.

Bunun gerektirdiği yeni yayın yapısını ve bunun parti örgütlerimize ve tüm parti militanlarımıza yüklediği görev ve sorumluluk üzerinde gelecek sayılarımızda duracağız. Şimdilik şunu söylemekle yetinelim. *Ekim*'i partimize ilgi duyan ya da duyması muhtemel olan tüm devrimcilere, öncü işçi ve emekçilere ulaştırmak, onları partimizin merkezi kürsüsü ile buluşturmak, hepimiz için ihmal edilemez bir görevdir.